

**Gemeenschappelijke Algemene Beleidsverklaring
van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en het
Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie**

REGEERPERIODE 2019-2024

GEMEENSCHAPPELIJKE ALGEMENE BELEIDSVERKLARING
VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING
EN HET VERENIGD COLLEGE VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE
GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

Regeerperiode 2019-2024

INLEIDING

Dertig jaar geleden werd Brussel door de bijzondere wet van 12 januari 1989 een volwaardig gewest. Onze stad kreeg dus eigen instellingen om op maat van haar inwoners te besturen.

De ontvoogding liet het kersverse Gewest toe een sterk overheidsbeleid te voeren om een antwoord te bieden op de specifieke sociale, economische en ecologische uitdagingen in een volledig stedelijke omgeving, Brusselse uitdagingen.

Dankzij hun stabiliteit waren de Brusselse instellingen in de loop der jaren in staat om op een steeds transversalere en coherenter wijze in te spelen op de uitdagingen van bevolkingsgroei, kansarmoede en sociale uitsluiting, het milieu en territoriale en economische ontwikkeling. Het belang van de Brusselaars stelden ze daarbij steevast voorop. Zo stemde het Brussels Gewest zijn beleidsvoering af op het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling, dat uitgaat van een geïntegreerde visie op de stedelijke uitdagingen door op verschillende niveaus (wijken, gemeenten en grootstad) een ambitieus territoriaal ontwikkelingsbeleid na te streven.

De huidige sociale en ecologische uitdagingen doen de Regering nieuwe beslissende stap zetten voor een overkoepelend beleid.

Dit is de aanpak: de verschillende thematische maatregelen en strategische doelstellingen kaderen in een coherente gewestelijke beleidsvisie, die met een grote inbreng van het maatschappelijk middenveld alle Brusselaars versterkt door hen van wieg tot rusthuis toegang te bieden tot huisvesting, kwaliteitsvolle werkgelegenheid, betaalbare gezondheidszorg, een gezonde en aangename leefomgeving, openbaar vervoer en infrastructuur.

De urgentie van de klimaatcrisis verplicht het politieke bestuur om concreet en collectief actie te ondernemen. De verwachtingen zijn voor het milieu en de volksgezondheid zijn vandaag terecht hooggespannen. Voor alle sectoren en in alle bevoegdheidsdomeinen van het Gewest dringen zich solidaire maatregelen en ingrijpende veranderingen op, ingebed in een langetermijnvisie.

Een milieubeleid is in dat opzicht noodzakelijk, maar niet langer voldoende op zich.

De Regering wil met veel ambitie tegemoetkomen aan de Europese doelstellingen en aan de verbintenissen van het Akkoord van Parijs door een rechtvaardig en proactief klimaatbeleid te voeren.

Ze ontwikkelt daarvoor een systemische, structurele en structurerende aanpak. Het Gewest zal alle beschikbare hefboomen benutten om een nieuw klimaatbeleid uit te stippelen en in al zijn beslissingen rekening houden met de uitdagingen op het vlak van klimaat en biodiversiteit.

Het Gewest werkt een langetermijnstrategie uit met bindende doelstellingen en voert een evaluatiekader in op basis van een 'Brusselse ordonnantie voor het klimaat'. Daarmee engageert Brussel zich als 'koolstofarm' Gewest. Dit houdt in dat we de tussentijdse verbintenissen en de huidige maatregelen die opgenomen zijn in de Brusselse bijdrage aan het Nationaal Energie- en Klimaatplan (NEKP) versterken om de uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 met minstens 40% te verminderen ten opzichte van 2005 en tegen die tijd zoveel mogelijk bij te dragen aan een verhoging van de doelstellingen van de Europese Unie.

Rekening houdend met de uitdagingen en kansen die in een sterk verdicht en verstedelijkt gebied met dergelijke inspanningen gepaard gaan, verbindt de Regering zich ertoe de Europese doelstelling voor koolstofneutraliteit te benaderen tegen 2050.

Om onze reële koolstofvoetafdruk te verminderen, zal het gewestelijk klimaatbeleid ook een onderdeel bevatten over de beperking van de onrechtstreekse uitstoot. Zo willen we zorgen voor samenhang in de strijd tegen de klimaatverandering. Ook stellen we ons op die manier solidair op tegenover de andere gewesten. De Regering streeft een doelstelling na die vergelijkbaar is met die voor de rechtstreekse uitstoot tegen 2050.

Een oplossing is pas mogelijk als zij gebaseerd gedeeld en gedragen is door de Brusselaars. Daarom zal de Regering samen met Brusselse burgers, de economische, sociale en institutionele spelers, de initiatieven die werken rond transitie en de plaatselijke besturen een maatschappelijk debat opstarten over de visie om van Brussel tegen 2050 een "koolstofarme" stad te maken.

De Regering baseert haar beleid ook op wetenschappelijke expertise. De Raad voor het Leefmilieu krijgt een onafhankelijk interdisciplinair evaluatiecomité met wetenschappelijke experts. Dat comité bezorgt het Parlement jaarlijks een verslag met de stand van zaken met betrekking tot de klimaatstrategie en de gewestelijke biodiversiteit.

Van bij het begin van de legislatuur zal de Regering een bijdrage tot de klimaatprioriteiten opnemen in de oriëntatienota's en -brieven van elke

minister en elke openbare instelling en in de doelstellingen die aan de leidende ambtenaren worden opgelegd.

Elke nieuwe wijk en alle grootschalige stadsontwikkelingsprojecten zullen ontworpen en uitgevoerd worden als duurzame wijk, beoordeeld op basis van het Brusselse referentiesysteem, met klimaatdoelstellingen op lange termijn en een sterke ambitie op vlak van duurzaamheid.

Daartoe zal het Gewest de transitie centraal stellen in zijn economische strategie en zal het geleidelijk alle economische ondersteuningsinstrumenten richten op koolstofarme productiemodellen, op de circulaire en regeneratieve economie, op sociaal en democratisch ondernemerschap en op de digitalisering van de economie.

Om deze doelen te bereiken zal de Regering natuurlijk waken over de bestemming en de effectieve besteding van alle middelen van het Klimaatfonds en van de begrotingsmiddelen die zijn bestemd voor de klimaattransitie.

Ten slotte zal het Gewest een stedelijke adaptatiestrategie uittekenen die anticipeert op klimaatverandering en de economische, sociale en milieurisico's die daaruit voortvloeien.

De regering zal een beleid voeren dat erop gericht is de levensomstandigheden in de wijken rustiger te maken en te verbeteren, om elke burger toegang te garanderen tot een goede infrastructuur en tot buurtwinkels, groene en openbare ruimten waar het veilig en goed om leven is. De instrumenten om dit te bereiken zullen worden gecoördineerd tussen de bevoegde autoriteiten om de hefboomeffecten te garanderen die essentieel zijn voor het welslagen van de projecten.

De projecten voor territoriale ontwikkeling moeten een goed waterbeheer, de aanleg van verfrissingseilanden, de vermindering van het autogebruik ten gunste van andere vervoerswijzen en de toename van de biodiversiteit integreren.

Deze legislatuur wordt ook een cruciale periode voor de gewesten omdat zij hun begrotingsautonomie vorm moeten geven. Het mechanisme van nationale solidariteit loopt af in 2025.

Het is daarom van essentieel belang dat de regering de gewestelijke economie versterkt, de werkgelegenheidsgraad verhoogt, haar strategische investeringen voortzet en het openbaar bestuur versterkt.

Een creatieve, innoverende en sterke gewestelijke economie ondersteunt de creatie van werkgelegenheid ten voordele van de Brusselaars, verhoogt de aantrekkelijkheid van de stad en is een troef voor het behoud van de bestaande trekkers op haar grondgebied en het aantrekken van de talenten van morgen. De toegang tot vastgoed zal verder moeten worden vergemakkelijkt om de middenklasse op een duurzame manier te verankeren in het Gewest.

Door meer steun te geven aan het kleine en middelgrote ondernemingen en door een kringlooeconomie te ontwikkelen die meer gericht is op nieuwe technologieën en een efficiënter gebruik van de hulpbronnen, en door te proberen tegemoet te komen aan de lokale behoeften, zullen we bijdragen tot een grotere werkgelegenheid voor de Brusselaars door ons te richten op beroepsopleiding en onderwijs in het algemeen, die de belangrijkste vectoren van sociale cohesie en empowerment zijn.

De zesde staatshervorming en de herfinanciering van de Brusselse instellingen zorgden voor een uitbreiding van de beheersautonomie en de investeringscapaciteit die noodzakelijk zijn om de structurele uitdagingen van ons Gewest op te vangen. Daarom is het essentieel dat de overheid tijdens deze legislatuur verdergaat met een ambitieus strategisch investeringsbeleid.

Dit beleid moet ondersteund worden met structurerende hervormingen die de middelen garanderen voor een transitie die tegemoetkomt aan de sociale en milieu-uitdagingen en de economische doelstellingen tegen 2025.

De Regering stelt bij de uitwerking van de eerste begroting een Gewestelijk Plan voor Strategische Investerings 2020-2025 vast. Op basis daarvan blijft de mogelijkheid bestaan om een deel van deze strategische investeringen buiten het begrotingstraject te houden jaarlijks te evalueren bij de uitwerking van het stabiliteitsprogramma.

Het Gewest wil hiermee een stabiel begrotingstraject aanhouden dat instaat voor een structureel evenwicht, maar dat de globale fiscale druk voor de Brusselse gezinnen niet verhoogt.

Het gaat immers niet enkel over de koopkracht van de huidige generatie, maar ook die van de toekomstige.

Daarom zal de Regering zichzelf een monitoring van de structurele uitgaven opleggen. De middelen die hiermee vrijkomen, worden geheroriënteerd naar strategische en prioritaire investeringsinitiatieven.

Niet alleen zal het gewestelijke beleid worden geëvalueerd in termen van impact en prestaties, maar ook het functioneren van de gewestelijke

instellingen en de doelmatigheid van hun taken en de bereikte resultaten zullen regelmatig worden geëvalueerd.

De regering bouwt een voorbeeldig bestuur uit wat moet blijken uit een versterkte begrotingsmonitoring die het Gewest garandeert dat het zijn uitdagingen kan waarmaken. Vanuit dat oogpunt zal een comité worden opgericht, belast met de sturing van het Gewestelijk Plan voor Strategische Investeringsplannen en daarmee de coördinatie van alle meerjarige investeringsplannen. Om de vier maanden zal hierover verslag worden uitgebracht bij de Regering zodat zij haar beleid in de loop van het jaar kan bijsturen.

Om de dienstverlening aan de burgers te optimaliseren, zal er een echt strategisch partnerschap worden gesloten tussen het Gewest en de gemeenten, in een kader van wederzijdse autonomie en samenwerking. Meer in het algemeen zal een reflectie zonder taboes leiden tot een versterking van de institutionele structuur.

Voortbouwend op een sterk sociaal overleg zorgen deze hervormingen voor meer efficiëntie in de strijd tegen uitsluiting en isolement, een sterk klimaatbeleid en tegelijk zorgen ze voor het behouden en het aantrekken van een actieve en dynamische middenklasse binnen Brussel.

Eén van de drie Brusselaars leeft onder de armoededrempel. Het blijft daarom een prioriteit van de Regering om wonen, werken en zorg toegankelijk te maken voor iedereen, zonder onderscheid. Ook vandaag nog staat de positie van Brussel als economische motor van het land in schril contrast met de sociale realiteit.

Dat leidt tot een dubbele vaststelling: enerzijds komt de welvaart die in Brussel geproduceerd wordt onvoldoende terecht bij de Brusselaars zelf, anderzijds kent de Brusselse bevolking grote ongelijkheid, waarbij alleenstaande vrouwen en bejaarden als eersten in de kou blijven staan.

Het optimisme over de Brusselse economische dynamiek is terecht en verdient verdere steun. Maar er zijn grotere inspanningen nodig om de kansarmoede efficiënt aan te pakken. Enkel een sterk overheidsoptreden kan de factoren die telkens weer leiden tot ongelijkheid en het impact op ons welzijn een halt toeroepen.

Daarom zal de bestrijding van armoede en sociale ongelijkheid ook transversaal door de Regering worden aangepakt, op basis van een impactanalyse van de geplande hervormingen op armoede en gezondheid.

Net als bij bijstand en zorg, zal, met het oog op de doeltreffendheid en de toegankelijkheid, ook hier een betere coördinatie tussen alle actoren het mogelijk maken om de diensten beter te organiseren in verhouding tot de behoeften zowel fysiek als financieel. Daarbij wordt rekening gehouden met het grondgebied en de realiteit van de wijken.

Op de schaal van het Brusselse grondgebied zijn de relevante antwoorden op de sociale, ecologische en economische uitdagingen meervoudig en transversaal. De burger mag natuurlijk geen last hebben van de institutionele opdeling.

Wij zijn dan ook van plan om in te zetten op de nieuwe bevoegdheden die zowel onder het Gewest als de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie vallen, ze op een geïntegreerde en versterkte manier uit te oefenen en onze prioriteiten samen te brengen, in samenwerking met de gemeenschapscommissies.

In dit meerderheidsakkoord worden de oplossingen op samengebalde wijze uiteengezet, ongeacht de Brusselse entiteit waaronder zij vallen.

Het meerderheidsakkoord steunt op drie pijlers, die elk de visie van deze Regering op Brussel schragen. De eerste pijler komt tegemoet aan de behoeften van de Brusselaars, rekening houdend met de rechten die hen worden gewaarborgd door artikel 23 van onze Grondwet; de tweede pijler gaat over de collectieve oplossingen voor de klimaattransitie van het Brusselse grondgebied; de laatste pijler verduidelijkt welke institutionele middelen ingezet zullen worden.

De meerderheid bevestigt dus haar overtuiging dat het Brussels Gewest zijn uitdagingen alleen kan aangaan als de actieve samenwerking wordt voortgezet tussen de Brusselse instellingen en de gemeenten, de federale staat, de gemeenschappen en de gewesten vastberaden. Deze samenwerking wordt gestructureerd door versterkte bilaterale betrekkingen, en in het kader van een noodzakelijke federale loyaliteit.

De deelname van alle Brusselaars aan deze nieuwe dynamiek is de voorwaarde voor het succes ervan. De meerderheidspartners hopen dat de Brusselaars de democratische ruimte innemen en steunen alle initiatieven die de Brusselse identiteit, de sociale cohesie en de verbondenheid van de Brusselaars met hun wijk, hun gemeente, hun Gewest versterken.

Deze Brusselse identiteit blinkt uit in veerkracht en openheid naar de wereld. De strijd tegen discriminatie, ongelijkheid en overlast staat centraal in een beleid van gelijke rechten dat de empowerment van elke Brusselse burger garandeert.

Tot slot stippelt dit akkoord de koers uit voor een stabiele Brusselse Regering, opgewassen tegen de uitdagingen van de komende jaren: de noodsituatie op sociaal en klimaatvlak, de noodzaak om onze economie aan te passen en te digitaliseren, de opkomst van het populisme en de ontgoocheling van de burgers ten opzichte van de politiek, en de hardnekkige ongelijkheid op sociaal en gezondheidsvlak.

De Regering is van plan deze uitdagingen aan te gaan en om te zetten in sociale, economische, ecologische en democratische kansen, zodat Brussel binnen Europa een voorbeeldig gewest wordt op het vlak van ecologische en solidaire transitie.

Sociale en ecologische rechtvaardigheid zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Pas als we ze samen bestrijden, komen ze echt in zicht.

Brussel, 18 juli 2019.

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	2
EERSTE PIJLER : EEN GEWEST WAAR IEDEREEN WAARDIG KAN LEVEN	11
Waarborgen dat iedereen kan wonen tegen een redelijke prijs en met openbare voorzieningen in de buurt	12
1) Een noodplan voor het sociale huisvestingsbeleid	12
2) Een ondersteunend beleid voor de kwaliteit en de toegankelijkheid van de huurmarkt 15	
3) Een vernieuwend eigendomsverwervingsbeleid.....	17
4) Een stadsvernieuwingsbeleid waarin de wijk centraal staat	18
Iedereen de toegang tot stabiel en duurzaam werk waarborgen	21
1) De gekruiste beleidsinitiatieven werk-opleiding-onderwijs versterken	21
2) Een gewaarborgde oplossing voor alle werkzoekenden	23
3) Een overheidsbeleid ter ondersteuning van duurzame kwaliteitsjobs	25
4) Een inclusief tewerkstellingsbeleid	26
5) Beroepsopleiding als essentiële hefboom van een efficiënt tewerkstellingsbeleid	27
De toegang tot de gezondheidszorg waarborgen en ongelijkheid aanpakken	30
1) De instellingen uit hun comfortzone halen voor meer samenhang in het beleid	31
2) Efficiënt de strijd aangaan met ongelijkheid en armoede	32
3) Universele toegang tot gezondheidszorg.....	34
4) Steun verlenen aan afhankelijke personen of mensen met een verminderde zelfredzaamheid	38
5) Aangepaste antwoorden formuleren voor specifieke doelgroepen	40
Gelijke rechten waarborgen en discriminatie doeltreffend bestrijden	45
1) Gelijke kansen als transversaal instrument in de strijd tegen discriminatie	45
2) Versterking van de meldingsplicht, de kennis van de rechten door de burgers en de vervolging van klachten	46
3) Een transversale en ambitieuze aanpak om de rechten van vrouwen te waarborgen	47
4) Inzetten op opvoeding, cultuur en sociale cohesie.....	48
De voorwaarden garanderen voor toegankelijk onderwijs aangepast aan de realiteit van Brussel	50
1) Inspelen op de demografische uitdaging: nieuwe scholen creëren, scholen met een gebrekkig imago renoveren en ze openstellen voor de buurt.....	50
2) Voorkomen dat jongeren in moeilijkheden afhaken op school en de strijd tegen schoolsegregatie.....	51
3) Bestrijding van armoede en ontbering bij kinderen	52
4) Een omwenteling teweegbrengen in het taalonderwijs	53
5) Een specifieke benadering van de opvang voor jonge kinderen	54
TWEEDE PIJLER : EEN GEWEST DAT ZIJN ECONOMISCHE EN SOCIALE ONTWIKKELING KADERT IN EEN ECOLOGISCHE MODELTRANSITIE DIE TEGEN 2050 MOET PLAATSVINDEN	56
Economische innovatie ten dienste van de transitie.....	57
1) De circulaire economie, de stadslandbouw en de stedelijke industrie ondersteunen ...	58
2) De ambitie om van Brussel een "smart city" te maken.....	62
3) Een onderzoeks- en innovatiebeleid ten behoeve van de maatschappij, het klimaat en de economie	64
4) De duurzame economische dynamiek en de ondernemers in Brussel ondersteunen ...	66
5) Een economie die geïntegreerd is in het stadsweefsel: steun voor de ambachten, de buurtwinkels en de sociale en de deeleconomie.....	68
6) Een internationaal gerichte economie.....	70

Een mobiliteitsbeleid dat ten dienste staat van de Brusselaars en hun levenskwaliteit 73

- 1) Een mobiliteitsbeleid dat actieve versplaatsingswijzen bevordert 74
- 2) Een sterk en toegankelijk openbaar vervoersaanbod 77
- 3) Een verkeersbelasting die bijdraagt tot een mentaliteitsverandering 81
- 4) Een grootstedelijke visie op mobiliteit gedeeld door de economische wereld en de andere overheden 82
- 5) Een dynamisch beheer inzake parkeren en coördinatie van de werven 84

De klimaatuitdaging: Een geïntegreerd territoriaal ontwikkelings- en milieubeleid 87

- 1) Kennis, coördinatie van de actoren en participatie in dienst van de territoriale planning 87
- 2) Prioritaire ontwikkeling van de strategische zones 89
- 3) Een stedenbouwbeleid in dienst van de levenskwaliteit van de Brusselaars 90
- 4) De levenskwaliteit van de Brusselaars als centrale prioriteit 95

Een energiestrategie die steunt op de renovatie van gebouwen en de productie van hernieuwbare energie 98

- 1) Een strategie voor de duurzame renovatie van de gebouwen in Brussel 98
- 2) Consumentenbescherming en versterking van het publieke karakter van het energie- en waterbeleid 101

Een openbaar netheids- en inzamelingsbeleid dat inzet op de vermindering, het hergebruik en de recycling van afval 104

DERDE PIJLER : EEN GEWEST MET EEN STERKE IDENTITEIT EN EEN OPEN BLIK OP DE WERELD, DAT ZIJN DIENSTVERLENING AAN DE BURGERS VERSTERKT DOOR TE STREVEN NAAR OVERZICHTELIJKE INSTELLINGEN DIE DICHTBIJ DE MENSEN STAAN 109

Een Gewest met sterkere instellingen 110

- 1) Een wisselwerking tussen de beleidsinstellingen 110
- 2) Een Gewest dat de motor is van het samenwerkingsfederalisme 110
- 3) Een participatief en inclusief besluitvormingsproces 111
- 4) Een administratieve vereenvoudiging waar burgers en rechtspersonen wel bij varen 112
- 5) Een grotere transparantie en scherpere controlemaatregelen 113
- 6) Een sterk gewestelijk openbaar ambt 115

Een Gewest dat handelt met de steun van de plaatselijke besturen 117

- 1) Efficiënte gemeenten ten dienste van de burger 117
- 2) Een hervorming van het plaatselijk bestuur om het gemeentelijk en het gewestelijk niveau meer complementair te maken 118
- 3) Vertrouwen en transparantie waarborgen 119
- 4) Een rechtvaardige en transparante financiering die aangepast is aan de Brusselse realiteit 120
- 5) Een sterker plaatselijk openbaar ambt 121
- 6) Een gecoördineerd preventie- en veiligheidsbeleid 122

Een Gewest dat meespeelt op het Europese en internationale toneel 126

- 1) Brussel, Culturele Hoofdstad 2030 126
- 2) Brussel, hoofdstedelijke bestemming 128
- 3) Een Europese ambitie voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 129
- 4) Een Gewest dat internationaal van zich laat horen 130

EERSTE PIJLER

EEN GEWEST WAAR IEDEREEN WAARDIG KAN LEVEN

WAARBORGEN DAT IEDEREEN KAN WONEN TEGEN EEN REDELIJKE PRIJS EN MET OPENBARE VOORZIENINGEN IN DE BUURT

Het recht op huisvesting is een grondwettelijk en fundamenteel recht. De concrete invulling van dit recht is een prioriteit voor de Regering. Maar het Gewest wil vermijden dat daarbij huurders en eigenaars enerzijds en openbare operatoren en de privésector anderzijds tegen elkaar worden uitgespeeld. Het Gewest wil daarentegen alle stakeholders verenigen om deze uitdaging aan te pakken.

Bovendien moet elke Brusselaar op 10 minuten te voet van waar hij woont een groene ruimte, school, gemeenschapsinfrastructuur, recreatie en buurtwinkels kunnen bereiken.

De wijkontwikkeling moet de lokale kernen versterken en de stad uitbouwen vanuit meerdere centra. Als we willen bijdragen aan de duurzaamheid van de stedelijke ontwikkeling, tegen een achtergrond van demografische groei, dient de overheid haar aanpak aan te passen. En dit om in een transversale context aan te sluiten bij de nood aan concentratie van de woonfunctie, aan een voorkeursstraject voor de modal shift naar zachte mobiliteit en aan een billijke spreiding van stedelijke functies die de stad toegankelijk houden voor iedereen.

Het Gewest dient een ambitieus en voluntaristisch huisvestings- en stadsvernieuwingsbeleid te voeren door middel van :

- Een noodplan voor het sociale huisvestingsbeleid;
- Een ondersteunend beleid voor de kwaliteit en de toegankelijkheid van de huurmarkt;
- Een stadsvernieuwingsbeleid waarin de wijk centraal staat;
- Een vernieuwend eigendomsverwervingsbeleid.

Bij de uitvoer van dit beleid zal de Regering erop toezien dat alle openbare operatoren zich toespitsen op hun eigenlijke opdracht.

1) Een noodplan voor het sociale huisvestingsbeleid

De nood aan uitbreiding van het openbaar woningenbestand wordt steeds nijpender. Vandaag staan ruim 43.000 Brusselse gezinnen ingeschreven op de wachtlijst voor een sociale woning.

Het aantal sociale woningen zal niet substantieel kunnen worden verhoogd door enkel nieuwe woningen te bouwen. Naast de productie van nieuwe wooneenheden zijn ook renovatie en herbestemming van bestaande gebouwen essentieel in het beleid dat de Regering wenst te voeren.

De Regering wil een noodplan voor het sociale huisvestingsbeleid ontwikkelen, met als doelstelling om 15.000 Brusselse gezinnen die wachten op een sociale woning een concrete oplossing te bieden. Om de gezinnen beter te kunnen begeleiden, zal het Gewest het gecentraliseerd administratief beheer van de inschrijvingen verder versterken.

Prioritair zal het Gewest een ambitieus plan voor nieuwe sociale woningen en voor de "socialisering" van het huurbestand realiseren. Op termijn moet 15% van alle woningen op het hele gewestelijk grondgebied en per gemeente van sociale aard zijn, evenwichtig gespreid per gemeente en per wijk.

In een bredere context zal dit noodplan worden opgebouwd rond meerdere prioritaire werven waarvoor de Regering de nodige budgettaire middelen en personeel zal vrijmaken.

De Regering verbindt zich er alvast toe ervoor te zorgen dat alle bestaande sociale woningen opnieuw verhuurd kunnen worden door belemmeringen hiervoor weg te nemen en uitvoeringstermijnen in te korten. Aansluitend bij de doelstellingen van de strategie voor de renovatie van de bestaande gebouwen gaat de Regering een aanvullend vierjarenplan uitwerken om het energieverbruik en de lasten die de huurders van sociale woningen worden aangerekend te verminderen. Bovendien gaat de Regering onderzoeken hoe zij de lasten van de OVM (openbare vastgoedmaatschappijen) en de sociale huurders voor het onderhoud van de groene ruimten rondom de sociale woningen kan verminderen. De Regering zal daarbij toezien op de tewerkstelling van Brusselaars door beroep te doen op de sociale en solidaire economie. Om de start van renovatieprojecten te versnellen en tegelijkertijd woningen in de buurt aan te bieden kan de Regering oplossingen voor herhuisvesting uitbreiden tot de privé-huurmarkt.

Bovendien zal de Regering van bij de aanvang van de legislatuur een gewestelijke aankoop-en renovatiestrategie uitwerken voor woningen. Het doel is om nieuwe woningen op de sociale huurmarkt te brengen binnen een tijdspanne die beantwoordt aan de dringende behoefte. Daartoe wordt tegen de zomer van 2020 een openbare oproep uitgeschreven voor de aankoop van bestaande woningen en woningen in opbouw. Er zal een veralgemeende perimeter van voorkoop vastgelegd worden ter bevordering van operaties met bestaande gebouwen. Ook het stadsvernieuwingsbeleid zal voor dit doel worden aangesproken. Bij bouw- en renovatieprojecten zal aandacht worden besteed aan de integratie van gemeenschapsvoorzieningen en buurtdiensten.

De Regering zal binnen de vijf jaar de bouw van de 6.400 woningen voltooien die gepland staan in het Gewestelijk Huisvestingsplan en de Alliantie Wonen. Deze zullen, naargelang hun huidige staat van vordering, gebruik kunnen maken van versnelde stedenbouwkundige procedures om de productietermijn

in te korten. Daarnaast beoogt de Regering om 50% van alle nieuwe woningen op gronden waarvan het Gewest eigenaar is een sociaal karakter te geven (sociale huurwoningen, bescheiden huurwoningen, sociale koopwoningen). Voor de evaluatie van deze doelstelling zal zij rekening houden met het aantal bestaande woningen met een sociaal karakter in de onmiddellijke omgeving van het project om een mix van verschillende woningtypes te behouden. De Regering zal ook de mogelijkheden onderzoeken om middenklassenwoningen en gemeentelijke woningen te socialiseren.

Parallel hiermee zal de Regering nog tijdens het jaar van haar installatie voorzien in een stelsel van versnelde stedenbouwkundige procedures en een herziening van de regelgeving voor de stedenbouwkundige lasten omtrent woningbouw om de productie van openbare en sociale woningen te kunnen bevorderen. In de gemeenten waar het aandeel sociale woningen onder de doelstelling van 15% blijft en waar de sociaaleconomische indexen het gewestelijk gemiddelde overstijgen, dienen de stedenbouwkundige lasten verplicht besteed te worden aan de productie van sociale woningen of huisvesting met een sociaal karakter. Voor projecten met minstens 25% openbare woningen kunnen versnelde stedenbouwkundige procedures voorzien worden. Daarnaast dient het besluit betreffende de stedenbouwkundige lasten te voorzien in een progressiviteitsmechanisme wanneer de regelgeving wijzigt, met het oog op een grotere dichtheid op een bepaald terrein, of om tegemoet te komen aan de verdichtingsdoelstellingen afhankelijk van de ligging van het project.

De Regering zal er eveneens op toezien dat de huurtoelage ten volle operationeel wordt met een betere dekking van de beoogde doelgroepen door een vereenvoudiging van de procedures en een verminderde administratieve last.

De Regering zal initiatieven voor tijdelijke bezetting bevorderen en tegelijk voorzien in het voortbestaan van het sociaal woningenbestand op lange termijn. De Regering zal eveneens steun verlenen aan gezinnen die wachten op een sociale woning door het woningaanbod bij de SVK's (sociale verhuurkantoren) uit te breiden. De regelgeving over het openbaar beheerrecht zal worden herzien en met het oog op de bestrijding van ongezonde en leegstaande woningen, zal een mechanisme worden ingevoerd om woningen onder gedwongen beheer te brengen bij een gemeente of een SVK. Daarnaast beoogt de Regering ook de voorwaarden te herzien om een woning onder beheer te brengen bij een SVK. Enerzijds door voor nieuwe woningen te voorzien in een aankoopoptie op het einde van de periode en anderzijds door voor alle woningen een voorkeurrecht in te stellen bij mutatie, en dit om het voortbestaan van het sociaal huurbestand veilig te stellen.

Voor de uitvoering van dit noodplan zal de Regering gedeelde doelstellingen vastleggen middels een contract dat elke gemeente bindt aan het Gewest. Bij de uitwerking en de opvolging van het plan zullen de operatoren van openbare woningen en de verenigings- en vastgoedsector intensief betrokken worden. Er zullen financiële of bestraffende mechanismen worden verbonden aan de verwezenlijking van de doelstellingen.

Parallel hiermee zal de Regering de beheermethode en de controle- en toezichtregels voor de BGHM (Brussels Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij) en de OVM's herzien om de verwezenlijking van de bouw- en renovatiedoelstellingen te vergemakkelijken, op basis van een globale audit, rekening houdend met de aanbevelingen die het Brussels Parlement op 30 april 2019 heeft goedgekeurd en in het verlengde van de maatregelen die door de Regering zijn voorgesteld op 12 april 2019.

De criteria voor de toewijzing van de woningen zullen eveneens herzien worden om dezelfde gemiddelde termijn voor de toekenning van een woning te waarborgen, ongeacht de structuur van de betrokken gezinnen.

2) Een ondersteunend beleid voor de kwaliteit en de toegankelijkheid van de huurmarkt;

De huurovereenkomst is sinds de zesde staatshervorming een gewestelijke bevoegdheid geworden, wat ons ertoe moet aanzetten ons huisvestingsbeleid op een geïntegreerde wijze te herzien. Alle bestaande instrumenten en heel het beleid moeten ondergebracht worden in eenzelfde strategie die als grondslag moet gelden voor een conventionele logica en een paritair beheer tussen huurders en verhuurders op de private huurmarkt. De Regering zal een evaluatie maken van de hervorming van de huurovereenkomsten en de nodige wijzigingen voorstellen om het recht op een betaalbare woning te waarborgen in de strijd tegen woekerhuurprijzen.

Vandaag is het model van de SVK voor woningen met een bescheiden huurprijs alvast een eerste voorbeeld van een conventionele logica waarbij de overheid zich ertoe verbindt een deel van de risico's voor de verhuurders op zich te nemen en zo de huurprijzen te verlagen. Ook andere voorbeelden, zoals de geconventioneerde woningen bij het 'Agence nationale de l'habitat' in Frankrijk beantwoorden aan een conventioneringslogica met de overheid. De Regering wenst deze logica te veralgemenen op de globale huurmarkt door specifieke stelsels van overheidssteun te bepalen voor specifieke doelgroepen.

Binnen deze geïntegreerde benadering is kennis van de huurmarkt voor de overheid essentieel bij het bepalen van haar beleid ter ondersteuning van huurders en verhuurders.

Daartoe bouwt de Regering op korte termijn en middels protocolakkoorden met de betrokken instellingen (gewestelijke en federale openbare besturen, de banksector) een gecentraliseerde gegevensbank die een correct beeld moet schetsen van de huurmarkt (huurovereenkomsten, huurprijzen, huurwaarborgen, plaatsbeschrijvingen, EPB, vergunningen, enz.). Deze gegevensbank moet zorgen voor meer transparantie in de vastgoedsector en vooral op de huurmarkt. De Regering zal een reglementering voorstellen die de nauwkeurige opmeting van de woningen en hun unieke identificatie moet verduidelijken. In verband met deze doelstelling zal een registratie worden ingevoerd voor te huur gestelde woningen. De referentietabel voor de huurprijzen zal op grond van al deze gegevens worden vastgesteld en meer onder de aandacht worden gebracht.

Parallel hiermee zal de Regering, na een haalbaarheidsonderzoek, voorstellen een openbaar huurwaarborgfonds op te richten met als ambitie op termijn alle huurwaarborgen te centraliseren en te bundelen, zowel voor openbare als voor privéwoningen. Deze openbare instelling zal optreden als uniek huisvestingsloket voor huurders en verhuurders waar tegelijk de huurwaarborg, de huurovereenkomst en de plaatsbeschrijving voor elke woning wordt neergelegd. Dit fonds krijgt een paritair beheermodel waarbij huurders en verhuurders worden betrokken. In tussentijd wordt het bestaande mechanisme voor een geleidelijke samenstelling van de huurwaarborg, zoals die georganiseerd wordt door het Woningfonds, in samenwerking met de OCMW's versterkt.

In die context zal de Regering een huurbemiddelingsmechanisme invoeren aan de hand van een paritaire commissie bestaande uit vertegenwoordigers van huurders en verhuurders. Aangezien het steeds moeilijker wordt om zowel in de tijd als financieel toegang te krijgen tot het gerecht, krijgt deze commissie de opdracht om op verzoek van één van de partijen de billijkheid van de huurprijs te beoordelen in het licht van de criteria van de referentietabel en om als de reële huurprijs afwijkt van de tabel te proberen de partijen te verzoenen. De Regering staat ook positief tegenover de idee om het huurders gemakkelijker te maken zich te laten begeleiden door verenigingen die hun belangen verdedigen voor het Vredegerecht. Zij zal hierover contact opnemen met de federale regering.

Inzake regulering van de huurmarkt zal de Regering in overleg met de vertegenwoordigers van huurders en verhuurders een conventioneringsbeleid uitwerken voor woningen met een huurprijs die beantwoordt aan de referentietabel. De bedoeling hiervan is dat het hele pakket aan overheidssteun voor te huur gestelde privéwoningen voorbehouden wordt voor geconventioneerde verhuurders. Er zal worden onderzocht of een aansluiting voor de overeenkomst afgesloten wordt aangewezen is in het licht van de doelstellingen van de hervorming en van de uitvoering hiervan.

Ten slotte zal de Regering de middelen waarover de Directie Gewestelijke Huisvestingsinspectie (DGHI) kan beschikken, verdriedubbelen om in overleg met de gemeenten de strijd tegen ongezonde woningen en huisjesmelkerij te versterken. Daartoe zal de Regering de modaliteiten vastleggen van een conformiteitsattest waarmee, door de eigenaars, op vrijwillige basis kan worden vastgesteld of de woning voldoet aan de Huisvestingscode.

Om leegstand tegen te gaan, gaat de Regering verder met de oprichting van observatiecentra voor leegstaande woningen in de 19 gemeenten, die gecentraliseerd worden op gewestelijk niveau. De overheden moeten een voorbeeldfunctie vervullen en jaarlijks een kadaster van alle leegstaande woningen opmaken.

Ten slotte zal de Regering de reglementering voor toeristische logies evalueren om eventueel haar beleid te verstrengen waarmee zij de concurrentie van deze sector met de van de huisvesting tegengaat.

3) Een vernieuwend eigendomsverwervingsbeleid

De Regering wenst concrete uitvoering te geven aan de eigendomsverwerving van betaalbare koopwoningen die beantwoorden aan de hoogste milieustandaarden.

De Regering zal de vastgoedoperators verzoeken gebruik te maken van erfpacht- en opstalmechanismen en onderzoeken of nieuwe mechanismen kunnen worden ingevoerd om gronden los te koppelen van gebouwen voor een deel van de nieuwe koopwoningen. De regering wil hiermee de prijs voor de gezinnen verminderen en tegelijk het voortbestaan van het publiek grondbeheer bestendigen. Zij zal daarnaast ook haar steun aan de projecten gedragen door het Community Land Trust Brussel verhogen met een erkenning als gewestelijke grondalliantie omkaderd met een beheersovereenkomst zodat het een mogelijke partner wordt in stadsvernieuwingsprogramma's.

Parallel hiermee zal de Regering tijdens het eerste jaar na haar aanstelling een handvest voor vastgoedpromotie opstellen om het uitwerkingsproces van een vastgoedproject vast te leggen voorafgaand aan de aankoop van een grond of gebouw en hiermee een kader te voorzien voor de verkoopprijzen en minimale vereisten te verbinden aan de ontwikkeling.

Ook wenst de Regering de toegangsvoorwaarden te vereenvoudigen die gelden voor de woningen van Citydev en te zorgen voor de nodige middelen om de instelling in staat te stellen tegen hetzelfde ritme verder te gaan met de productie van koopwoningen zodat de Brusselaars een eigendom kunnen verwerven tegen een betaalbare prijs (200 woningen per jaar) en haar toe te staan gebruik te maken van erfpachtmechanismen bij het op de markt brengen

van geconventioneerde woningen die gebouwd zijn rekening houdend met stedenbouwkundige lasten.

Het kredietverstrekkingbeleid van het Woningfonds zal worden vereenvoudigd en versoepeld om beter tegemoet te komen aan de realiteit van de financiële markt. Er zal een financieringsbeleid tegen nulrente worden ingesteld voor aktekosten en registratierechten.

In het kader van de fiscaliteit om de toegang tot het kopen van een woning, de duurzame renovatie van gebouwen en het behoud van de middenklasse in Brussel te vergemakkelijken, zal de regering de registratie- en successierechten evalueren.

Het stelsel van abbatementen op de registratierechten is een transparante maatregel die jonge gezinnen de kans biedt om eigenaar te worden van hun woning zonder administratieve kopzorgen. Ruim 7.000 gezinnen maken hiervan jaarlijks gebruik om zich blijvend in het Brussels Gewest te vestigen. Het abbatementenstelsel zal worden herzien in lijn met de evolutie van de vastgoedprijzen.

Daarnaast wordt, onder dezelfde voorwaarden als voor het abatement, het registratierecht van 1% bij het aangaan van een hypotheek bij een eerste aankoop afgeschaft. Een gunstig fiscaal regime voor registratierechten zal worden ingevoerd voor eigenaars die een nieuwe eigen en enige woning in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verwerven, teneinde de middenklasse op lange termijn te verankeren (verschillende technieken zullen worden overwogen: overdraagbaarheid, verhoging van de plafonds, ...).

De regering wil ook het stelsel van successierechten moderniseren en vereenvoudigen om beter rekening te houden met de veranderingen in de gezinsstructuren. In deze context zullen de situaties van niet-familieleden, de facto samenwonenden en de generatiesprong worden geanalyseerd.

Ten slotte zullen, in overeenstemming met de doelstellingen van de renovatiestrategie, de verschillende belastingstelsels worden herzien om duurzame renovatie van gebouwen te bevorderen.

Om deze hervormingen te ondersteunen, neemt het Gewest de dienst successierechten en registratierechten van de federale staat over.

4) Een stadsvernieuwingsbeleid waarin de wijk centraal staat

Voor de levenskwaliteit van de Brusselaars is het essentieel dat wordt teruggegrepen naar een visie op Brussel die vertrekt vanuit de wijken. Naast

de ontwikkeling van de prioritaire polen zal de Regering haar inspanningen voor de herwaardering van de Brusselse wijken voortzetten om te voorzien in openbare ruimten en openbare buurtvoorzieningen (kinderdagverblijven, scholen, parken, sportinfrastructuur, ...) in een participatieve benadering en via co-creatie.

Met het oog op deze doelstelling zal de Regering – op grond van de begrotingsmiddelen die vandaag zijn bestemd voor het beleid inzake stedelijke herwaardering en van een actualisering voor de betrokken zone – een geïntegreerd programma voorstellen voor de verschillende instrumenten van de stedelijke herwaardering, bijvoorbeeld aan de hand van een programmering waarin 15 Duurzame Wijkcontracten (DWC), 3 Stadsvernieuwingscontracten (SVC) en 1 nieuwe vijfjarige programmering voor de periode 2021-2025 worden samengebracht ten gunste van de gemeenten in de zone voor stedelijke herwaardering in de context van het stadsbeleid.

Om het hefboomeffect van deze verschillende beleidsgebieden te vergroten, moeten structurele en continue samenwerkingsvormen tot stand gebracht en geformaliseerd worden tussen de verschillende gewestelijke en lokale operatoren. Voor elk SVC zal de Regering formeel een projectleider aanstellen die belast wordt met de coördinatie van het Contract en de regelmatige rapportering.

Om het werkgebied tot heel het gewestelijk grondgebied uit te breiden, zal de Regering de mogelijkheid om een as- of huizenblokcontract uit te voeren, conceptualiseren en analyseren om tegemoet te kunnen komen aan hypra-lokale situaties (ontdichting van de binnenterreinen, dynamiek van de lokale handelspolen enz.) rond de lokale identiteitskernen die in het GPDO staan omschreven.

Om deze beleidsinitiatieven te versterken, wenst de Regering te steunen op Europese en federale financiering. Op grond van de voorstellen en oriënteringen die de Europese Commissie formuleert voor de programmeringen 2021-2027 zal de Regering ook onderzoeken of een "uniek loket" voor gewestelijke, gemeentelijke en onafhankelijke operatoren in het leven kan worden geroepen waar alle informatie over Europese subsidies en de indiening van subsidie- en samenwerkingsaanvragen gecoördineerd, begeleid en gecentraliseerd worden.

Investerings in gemeentelijke sport- en buurtinfrastructuur worden voortgezet op basis van een grondige territoriale analyse. De Regering zal het sportkadaster valideren zodat het kan uitgroeien tot een effectief instrument om investeringen in gemeentelijke sportinfrastructuur te sturen. De Regering blijft de bouw, renovatie, uitbreiding, opwaardering en aankoop van sportvoorzieningen door de Brusselse gemeenten steunen. Zij verleent daarbij

prioriteit aan sterk verdichte wijken en stadsdelen die volgens het sportkadaster over minder sportinfrastructuur beschikken.

Om het gebrek aan openbare zwembaden die voor alle Brusselaars toegankelijk zijn op te vangen, zal de Regering daarnaast voorstellen een bovengemeentelijke structuur op te richten om nieuwe openbare zweminfrastructuur te ontwikkelen. De Regering zal de gewestelijke beheersregels vastleggen voor de zwembaden die door de gemeenten aan deze bovengemeentelijke structuur zouden worden toevertrouwd. De Regering zal tevens permanente of tijdelijke projecten voor openluchtzwembaden steunen. Naar aanleiding van de projectoproepen zal de Regering bijzondere aandacht besteden aan de harmonisering van de tarieven en de niet-discriminatie tussen Brusselaars.

De Regering zal ook een buurtsportaanbod uitbouwen met kleine uitrustingen in de wijken die kosteloos kunnen worden gebruikt en zal de gemeenten ertoe aanzetten om animatie te organiseren zodat een verscheiden publiek zich met een bepaalde sporttak vertrouwd kan maken. Zij gaat werken aan het openstellen van schoolsportinfrastructuur voor sportclubs en -verenigingen buiten de uren en zal er voor zorgen dat deze in de toekomst zodanig worden ontworpen zodat zij toegankelijk zijn zonder dat men de school hoeft te betreden, en dit in overleg met de inrichtende machten en de gemeenschappen.

Eveneens met de doelstelling om sport voor iedereen te promoten, gaat de Regering een inclusiebeleid voeren door erop toe te zien dat het sportpark beschikbaar is voor personen met beperkte mobiliteit en een hoofdstuk over dit thema toe te voegen aan het Brussels sportkadaster. Bijzondere aandacht zal ook uitgaan naar de uitbouw van opkomende sporten (straatsport, watersport, padel enz.) en collectieve vrouwen- en gemengde sporten om deze een duwtje in de rug te geven in de bestaande infrastructuur.

Ten slotte gaat de Regering samen met de andere bevoegde overheden en operatoren zoals de sportbonden de ontwikkeling van ambitieuze gewestelijke projecten ondersteunen die kunnen instaan voor (nationale en internationale) sportevenementen van hoog niveau in zeer uiteenlopende sporttakken zoals hockey, basket, rugby en atletiek.

IEDEREEN DE TOEGANG TOT STABIEL EN DUURZAAM WERK WAARBORGEN

De arbeidsmarkt in Brussel wordt onder meer gekenmerkt door steeds meer kwetsbare en laaggeschoolde werkkrachten. Maar ook al neemt het aantal door Brusselaars ingevulde arbeidsplaatsen zowel in Brussel als in de andere gewesten toe, toch stijgt de kwaliteit van de jobs niet zozeer als de minst geschoolde werkzoekenden dit wensen, waardoor zij vaak genoodzaakt zijn preciaire betrekkingen van beperkte duur of deeltijds werk te aanvaarden.

Zowel bij de digitalisering van de economie als bij de ecologische transitie en de groei van de dienstverlening in de commerciële en niet-commerciële sector blijft de vraag naar steeds meer gediversifieerde vaardigheidsprofielen toenemen.

Het regeringsbeleid inzake beroepsopleiding en werkgelegenheid zal net zoals in de overige beleidsdomeinen gestuurd worden door de uitdagingen die verband houden met de doelstellingen van de ecologische transitie en de impulsen die deze vereist.

Voor de Regering moet de combinatie van deze verschillende problemen vertaald worden in waarborgen voor duurzaam en kwaliteitsvol werk voor iedereen. In die context blijft de arbeidssituatie van vrouwen een kritisch aandachtspunt dat de Regering systematisch aan bod wil laten komen in heel het werkgelegenheids- en beroepsopleidingsbeleid.

1) De gekruiste beleidsinitiatieven werk-opleiding-onderwijs versterken

De Regering wenst het transversaal karakter van het gevoerde werkgelegenheids- en beroepsopleidingsbeleid te verdiepen aan de hand van sterke samenwerkingsverbanden tussen de openbare operatoren voor tewerkstelling en beroepsopleiding (Actiris, Bruxelles Formation en VDAB Brussel).

De Strategie 2025 zal worden verlengd tot 2030 om sturing te geven aan een gekruist beleid inzake werkgelegenheid en beroepsopleiding voor het specifieke vraagstuk van de kwalificaties. In overleg met alle Franstalige en Nederlandstalige actoren die actief zijn in tewerkstelling, beroepsopleiding en onderwijs in het Brussels Gewest zal de strategie uitgerold worden over een periode van 10 jaar en zal zij specifiek ondersteuning bieden aan de allianties werkgelegenheid-leefmilieu met betrekking tot de bouw. Tegen 2030 zal deze strategie de inwoners van het Gewest, en dan in het bijzonder de werkzoekenden, qua competenties op het niveau brengen dat vereist is op de grootstedelijke arbeidsmarkt.

De Regering zal vanaf 2020 de opgerichte sturingsinstrumenten structureel op elkaar afstemmen : Het Brussels Observatorium voor Werkgelegenheid en Opleiding (view.brussels), de regiedienst voor beroepsopleiding (van Bruxelles Formation) en de Instance Bassin onderwijs-beroepsopleiding-tewerkstelling (IBEFE), alsook de betrokken diensten van VDAB Brussel. Specifieke aandacht zal uitgaan naar de tewerkstellingskansen in Brussel dat elk onderwijsnetwerk aanbiedt.

De grotere efficiëntie en leesbaarheid van de beroepsopleiding waarop het Gewest een grotere impact heeft, moet leiden tot nieuwe samenwerkingsakkoorden tussen het Gewest en de Gemeenschapscommissies over de spreiding van het tewerkstellings- en opleidingsbeleid ter vervanging van de huidige samenwerkingsakkoorden over het « gekruist beleid ». Deze lopende samenwerkingsakkoorden zullen geactualiseerd worden op grond van de strategische oriënteringen bepaald door de Regeringen bevoegd voor kwalificatie. De Regering gaat systematiek brengen in de gezamenlijke vergaderingen van de Regering en de Gemeenschapscommissies.

De nieuwe samenwerkingsakkoorden zullen zich tevens toespitsen op het voortbestaan en het mobiliseren van de middelen toegekend aan beroepsopleiding bij de uitvoering van de zesde staatshervorming.

Zo zal het beroepsopleidingsbeleid worden uitgebouwd aan de hand van een gedeelde visie en versterkte samenwerkingsverbanden tussen alle actoren en instellingen die actief zijn op het Brussels grondgebied. Daartoe kan het Gewest door de versterking en de verduidelijking van deze financiering een soepel aanbod definiëren en ondersteunen, dit bijsturen naar efficiëntere acties en het verder ontwikkelen in functie van behoeften en resultaten.

Daarnaast gaat de Regering in samenspraak met de Economische en Sociale Raad de tewerkstellingsmaatregelen reorganiseren om ze aan te passen aan de huidige realiteit, samen met de plaatselijke tewerkstellingsactoren (PWA, OCMW, missions locales, TRACE, lokale werkwinkels enz.).

De Regering zal van de invoering van de door het sectoraal kaderakkoord voorziene opleidings- en tewerkstellingspolen één van haar prioritaire werven maken om deze enerzijds uit te bouwen tot een voorbeeld van een succesvolle samenwerking tussen de openbare tewerkstellings- en beroepsopleidingsdiensten en de sectoren en om hen anderzijds een verordenend kader te bieden voor de Gewestelijke en gemeenschapsbevoegdheden.

Er zijn alvast vier polen voorzien voor de transport- en logistieke sector, de technologische industrie, de bouw en ICT. De Regering zal haar steun verlenen aan de oprichting van een pool rond duurzame voeding (productie,

transformatie, distributie en horeca). Daarnaast zal de Regering ook een raamakkoord sluiten met de niet-commerciële sector dat in hoofdzaak de bevordering van de beroepen en de opleiding betreft in de verschillende activiteitakken van de sector.

Omdat de Regering zich bewust is van de problemen die ondernemingen ondervinden om bepaalde functies ingevuld te krijgen, zal zij een actieplan opstellen om de tekorten aan arbeidskrachten en de knelpuntberoepen in te dijken. Dit plan vereist onder meer een evaluatie van de wetgeving op de arbeidsvergunningen en de promotie van weinig aantrekkelijke beroepen. Ze zal bij de federale regering de uitvoering van een strategisch interfederaal plan « Vacante betrekkingen en kwalificatie » bepleiten, dat moet voorzien in de aanwervingsbehoeften van de ondernemingen en het kwalificatieniveau in het Gewest verhogen.

Ten slotte zal de Regering om de partnerwerking tussen de tewerkstelling, de beroepsopleiding en het onderwijs (met inbegrip van het volwassenenonderwijs en het hoger onderwijs) te versterken, voorstellen dat het Gewest deelgenoot wordt van de samenwerkingsakkoorden met betrekking tot het Franstalig kader voor de CFC-certificeringen, de Franstalige Dienst voor beroepen en kwalificaties, de Bassin kwalificerend Onderwijs - Beroepsopleiding - Tewerkstelling, de erkenning van competenties, zoals dat ook het geval is voor de Federatie Brussel-Wallonië en de Franse Gemeenschapscommissie. Het Gewest zal ook onderzoeken of het aangewezen is om dit soort samenwerkingsakkoord te sluiten tussen het Gewest en de Vlaamse Gemeenschap.

2) De gewaarborgde oplossing voor alle werkzoekenden

Toen de Brusselse regering in 2014 de jongerengarantie lanceerde, verbond ze zich er toe om via de openbare diensten voor tewerkstelling en beroepsopleiding een kwalitatieve oplossing te bieden aan elke jongere die zich voor het eerst inschreef bij Actiris : een job, een stage of een opleiding.

Gelet op de positieve resultaten van dit beleid zal de Regering dit uitbreiden naar alle werkzoekenden, ongeacht hun leeftijd, tot een "Oplossingengarantie". Werkzoekenden krijgen daarbij een job, een stage, een opleiding of een erkenning van hun competenties voorgesteld.

De nieuw ingeschreven werkzoekende bij Actiris moet hierbij binnen de kortst mogelijke termijn een individueel overzicht voorgesteld krijgen (ervaring, kwalificaties, sterke punten en zwakke punten die bijgewerkt moeten worden) en concrete voorstellen betreffende de inschakelings- en opleidingssteun die ter beschikking zijn. Dit overzicht voorziet onder meer in een proef voor de taalkennis en de kennis van basis informaticatoepassingen.

Daarnaast zal de Regering in de wijken die hiervoor statistisch het meest relevant zijn, een pilootproject opstarten naar het Frans model van de "Territoires Zéro chômeur de Longue durée", maar dan aangepast aan de Brusselse stedelijke realiteit. Het doel hiervan is beter tegemoet komen aan de behoeften van het Gewest en de competenties van de werkzoekenden.

Hiertoe wordt ook de digitalisering van de interacties tussen Actiris en zijn partners voortgezet met de invoering van het uniek dossier.

De Regering wenst ook de acties voort te zetten die zich toespitsen op de ontredde van een deel van de Brusselse jongeren dat school- of jobmoe is. Zij zal daarbij specifiek toezien op jongeren die niet aan het werk zijn en geen opleiding of onderwijs volgen (NEET) en die niet ingeschreven staan als werkzoekende bij Actiris, om deze te begeleiden en ze opnieuw vertrouwen te geven in hun eigen mogelijkheden en in de openbare tewerkstellings-, beroepsopleidings- en onderwijsinstellingen. Deze eerste stap is immers een basisvoorwaarde om een duurzaam beroepstraject te kunnen uittekenen. Daarnaast blijft de Regering in samenwerking met de opleidingsoperatoren de uitbouw van een opleidingsaanbod voor jongeren steunen, en dan vooral voor de NEET, die gemobiliseerd worden binnen de Jongerengarantie.

Oudere werkzoekenden (55+) zijn een uitzondering op de neerwaartse trend van de werkloosheidscijfers in Brussel. De Regering zal begeleidingsinitiatieven nemen en specifieke integratietools instellen om deze problematiek aan te pakken. Actiris zal een aanbod ontwikkelen dat is aangepast aan 55-plussers en de sociale partners verzoeken om een werkstrategie uit te werken die is aangepast aan 50-plussers.

Ten slotte gaat de Regering verder met de opgestarte hervormingen van de tewerkstellingssteun, ook voor de GECO's en personen die werken onder het statuut « artikel 60 ». Deze hervormingen zullen in de loop van de legislatuur geëvalueerd worden. De dienst LINK van Actiris zal versterkt worden om verder het trajecteinde van personen die werken onder het statuut « artikel 60 » te verbeteren om hun terugkeer naar de arbeidsmarkt te vergemakkelijken.

De Regering blijft ook de interregionale arbeidsmobiliteit van de Brusselse werkzoekenden bevorderen. Daartoe zal de samenwerking tussen Actiris, de VDAB en Forem worden opgevoerd. De rol van mobiliteit en vervoersarmoede zullen in die context eveneens worden aangekaart.

3) Een overheidsbeleid ter ondersteuning van duurzame kwaliteitsjobs

Deze aanpak van de werkloosheid moet gepaard gaan met inspanningen om de tewerkstellingsgraad en de jobkwaliteit te verhogen, d.w.z. dat de toenemende werkonzekerheid, de zwaarte van het werk en sociale dumping moeten worden aangepakt. De Regering wenst de mogelijkheden voor de Brusselse werkzoekenden om voor kwaliteitsjobs aangeworven te worden en hierin verder te evolueren, aanzienlijk te doen toenemen.

De Regering zal een hervorming van het beleid inzake betaald educatief verlof doorvoeren om dit uit te bouwen tot een instrument van permanente vorming dat essentieel is in de context van de veranderende arbeidsmarkt.

De Regering zal eveneens gevolg geven aan de evaluatie van de pilootprojecten voor collectieve arbeidstijdverkortung in besturen en openbare diensten.

In een bredere context zal de Regering haar steun verlenen aan acties die het beroeps- en privéleven met elkaar verzoenen (kinderopvang, gratis diensten voor bepaalde categorieën van werknemers, recht op afhaken, telewerk, 'dispositif emploi/habitat' enz.).

De Regering zal binnen het Observatorium voor Werkgelegenheid en Opleiding een permanente monitoring instellen van de arbeidskwaliteit. Deze monitoring vereist dat de kwaliteit van een betrekking omschreven wordt vóóordat de te meten en analyseren indicatoren worden vastgelegd. Deze werkzaamheden moeten gebeuren in overleg met de sociale gesprekspartners.

Daarenboven zal het Observatorium analyses van de activiteitsgraad uitvoeren zoals de « enquête naar de arbeidskrachten », verfijnd op basis van een correcte steekproef van de actieve doelgroepen of begunstigen van werkloosheids- of OCMW-steun, en prospectieve studies uitvoeren naar de beroepen van de toekomst en de milieutransitie van de economie als basis voor het proces van allianties werkgelegenheid-leefmilieu en om het opleidingsaanbod in functie hiervan te laten evolueren.

De Regering zal opkomen voor kwaliteitsvolle tewerkstelling in de sectoren die gebruik maken van laaggeschoolde werkkrachten, onder meer de in schoonmaaksector, de horeca en de dienstenchequesbedrijven (permanente vorming, eindeloopbaan, mobiliteit, arbeidstijd- en duur enz.). Het dienstenchequesbeleid zal een permanent karakter krijgen binnen een beheerst budgettair kader door de opleiding en de kwaliteit van de arbeidsvoorwaarden van werknemers in deze sector te verbeteren, onder meer door bij de Federale Regering verkorte loopbaanvoorwaarden te eisen door het zware werk.

Daarnaast zal de Regering de Gewestelijke werkgelegenheidsinspectie de nodige middelen en instrumenten verschaffen om haar opdracht te vervullen, onder meer bij de strijd tegen sociale dumping in gewestelijke en lokale overheidsopdrachten en tegen discriminatie bij de aanwerving en op het werk.

Ten slotte zal de Regering in samenwerking met de sociale partners een systeem invoeren waarbij snel reconversiecellen 'werk-opleiding' kunnen worden opgezet met het oog op outplacement of omscholing van werknemers die het slachtoffer zijn van een collectief ontslag. Ze zal anticiperen op veranderingen in de activiteit van ondernemingen door een toekomstgericht beheer van arbeidsplaatsen en kwalificaties te stimuleren, alsook formules voor jobrotatie, omscholing- en alternerend leren.

4) Een inclusief tewerkstellingsbeleid

Uit de statistieken samengebracht door Unia blijkt dat discriminatie systematisch blijft toenemen, en dan meer bepaald bij de aanwerving. De uitvoering van de ordonnantie betreffende de « tests », die een pioniersrol vervult in Europa, moet nu gepaard gaan met voldoende inspectiemiddelen in samenwerking met Unia. Op grond van de evaluatie van dit beleid zal de Regering analyseren of het aangewezen is het regelgevend kader aan te passen om de strijd tegen dit soort discriminatie op te voeren.

De Regering zal in functie van de drempels, de toekenning van tewerkstellingssteun voorwaardelijk maken aan de toepassing van een door Actiris gevalideerd diversiteitsplan met duidelijke en meetbare kwantitatieve doelstellingen.

De Regering zal gewestelijke en sectorale sociaaleconomische monitorings uitvoeren waarmee de discriminatie op de Brusselse arbeidsmarkt onderzocht kan worden (en hun evolutie per sector om vervolgens corrigerend op te treden).

Om de socio-professionele integratie van buitenlandse burgers te verbeteren, zal de Regering de toekennings- en hernieuwingsprocedure van arbeidsvergunningen evalueren.

De Regering zal de samenstelling van een vademecum over de toepassing van sociale clausules in de Brusselse overheidsopdrachten voltooien. Dit instrument dient te bouwen op de aanbevelingen van de activiteitsectoren.

Als vervanging van de inschakelingspremie van de COCOF en naar het voorbeeld van de ondersteuningspremie in het Vlaams Gewest gaat de

Regering ten gunste van werkgevers een specifieke ondersteuningspremie in het leven roepen voor werknemers met een beperking.

De Regering zal tevens een transversaal plan uitvoeren voor de inclusie van Brusselse jongeren. Dit plan zal de actoren van tewerkstelling en beroepsopleiding mobiliseren (Actiris, Bruxelles Formation, VDAB Brussel, TRACE, de missions locales, de lokale werkwinkels en de OCMW's), alsook op de scholen en verenigingen die dicht bij de jongeren staan (jeugdhuizen, sportclubs enz.).

Ten slotte zal de Regering investeren in oplossingen waarmee het aantal plaatsen in kinderdagverblijven voorbehouden voor werkzoekenden verhoogd kan worden, met voorrang voor eenoudergezinnen. In die context zal ook bijzondere aandacht besteed worden aan werkzoekenden die een beroepsopleiding willen volgen.

5) *Beroepsopleiding als essentiële hefboom van een efficiënt tewerkstellingsbeleid*

De digitalisering van de economie vraagt steeds hoger opgeleide profielen maar de werkkrachten die in Brussel aanwezig zijn, blijken steeds kwetsbaarder en zijn nauwelijks geschoold (60% van de werkzoekenden heeft geen diploma van het erkend hoger secundair onderwijs). Beroepsopleiding en het hernemen van studies zijn dan ook essentiële hefboomen voor de Brusselse werkzoekenden met het oog op een duurzame en kwaliteitsvolle job.

Om de hefboom van de beroepsopleiding te vergroten, zal de Regering er aandachtig op toezien dat de programmering van het opleidingsaanbod zowel tegemoetkomt aan de behoeften van de verschillende Brusselse bevolkingsgroepen als deze van de arbeidsmarkt, en dat de ingerichte opleidingen met een beroepsperspectief zich kunnen beroepen op een zo hoog mogelijk tewerkstellingspercentage.

De Regering verbindt zich ertoe de toegang tot opleidingen te verbreden voor alle werkzoekenden, door het opleidingsaanbod verder uit te bouwen en het hernemen van studies te vergemakkelijken. De Regering zal voor werkzoekenden de kosteloze inschrijving en deelname aan alle opleidingen georganiseerd door gewestelijke openbare diensten en hun partners waarborgen.

Verder wordt de opleidingsvergoeding vervangen door een « Opleidingsinkomen » waarbij de uitkering van de werkzoekende wordt aangevuld met een inkomen dat inzet op een succesvolle afwerking van een opleiding met een beroepsperspectief. Dit inkomen wordt vastgelegd op 4 euro per gepresteerd opleidingsuur, waarvan 1 euro afhankelijk wordt gemaakt van

het welslagen van de opleiding. Met deze nieuwe steun komt het beschikbaar inkomen van de begunstigde maximaal op het niveau van het interprofessioneel minimuminkomen. Deze behoudt het recht op dit « Opleidingsinkomen » zo lang de opleiding duurt, op voorwaarde dat ze tot een goed einde wordt gebracht. Het doel hiervan is het recht op opleiding ondersteunen voor iedereen die een opleiding met beroepsperspectief volgt en voorkomen dat de kwetsbaarste werkzoekenden de opleiding opgeven.

Ook zal bijzondere aandacht uitgaan naar alles wat de opleiding in de weg staat door maatregelen te ondersteunen zoals de terugbetaling van vervoerskosten.

De opleidingen moeten tevens steeds een meerwaarde kunnen bieden voor de werkzoekende of werknemer, en dan meer bepaald als deze van job verandert of op zoek gaat naar een nieuwe betrekking. De Regering zal steun verlenen aan de invoering van een certificering die alle kwalificerende opleidingen en de erkenning van competenties door de Franstalige operatoren omvat om de mobiliteit tussen onderwijs, beroepsopleiding en erkenning van competenties aan te moedigen via systematische overstapmogelijkheden.

Parallel hiermee zal het systeem voor de erkenning van competenties die tijdens het werk, de opleiding of een levenservaring zijn verworven, versneld worden. In samenwerking met de Federatie Wallonië Brussel en de Vlaamse Gemeenschap zal de Regering werken aan een hervorming van de gelijkwaardigheid van diploma's.

De structurele financiering van de instellingen voor socio-professionele inschakeling en beroepsopleiding die onder meer kwalificerende vooropleidingen en socialiserende opleidingen verstrekken aan een publiek dat ver van de arbeidsmarkt is verwijderd, wordt gestabiliseerd en versterkt.

De Regering zal het aanbod versterken voor alfabetisering, de beheersing van de Nederlandse of de Franse taal en de vooropleidingen verbonden aan opleidingen met een beroepsperspectief in toekomstgerichte en knelpuntberoepen.

Daarnaast gaat de Regering de opleidingen in de onderneming opvoeren, met prioritair de individuele beroepsopleiding in de onderneming (IBO) en het alternerend leren, waarbij aan werkzoekenden in alternerende opleiding dezelfde rechten worden gewaarborgd als werkzoekenden met een opleidingscontract bij Bruxelles Formation of de VDAB Brussel. Daartoe zal de paritaire omkadering van deze tools worden versterkt.

De opleidingen die verstrekt worden in de onderneming (alternerend leren en werken, individuele beroepsopleiding in de onderneming enz.) komen

rechtstreeks tegemoet aan de behoeften van de bedrijfswereld en aan hun aanwervingsproblematiek (vacatures, tekorten, technologische omwentelingen en aanpassing aan de ecologische transitie).

Deze moeilijkheden vereisen een versnelling van de methodewissel : het volstaat niet langer om iemand op te leiden en vervolgens in te schakelen. Werkzoekenden moeten vandaag systematisch in de werksituatie worden geplaatst om zich te vormen in de onderneming.

Daartoe moet de formule van het alternerend leren en werken verder worden uitgebouwd naar een werking met meer soepelheid, efficiëntie en leesbaarheid. Bij deze omschakeling kunnen nieuwe en innovatieve tools onder de aandacht van het jonge publiek worden gebracht zoals leren in de werkomgeving voor of bij de start van de opleiding (ontdekkingsproeven), jobrotatie, reconversie- en promotie-alternantie voor werknemers in hun eigen bedrijf of bijvoorbeeld de creatie van nieuwe netwerken voor alternerend leren in samenwerking met instellingen van het hoger onderwijs (volwassenenonderwijs, hogescholen enz.).

De Regering zal de premie voor jongeren die alternerend leren en werken uitbreiden tot de min-25-jarigen en deze geleidelijk opwaarderen en aan alternerende werkzoekenden dezelfde rechten toekennen als aan werkzoekenden met een beroepsopleidingscontract bij Bruxelles Formation of bij VDAB Brussel.

Ook zal zij het toepassingsveld van de mentorpremie openstellen voor alle werkgevers en bij de federale regering de mogelijkheid bepleiten om aan elke onderneming die in alternerende opleidingen voorziet in haar geheel een forfaitair belastingkrediet toe te staan zodat werkgevers alle gemaakte kosten beter kunnen dekken en om het complexe systeem van verminderde werkgeversbijdragen radicaal te vereenvoudigen.

Ten slotte vormt een gebrekkige kennis van het Nederlands of het Engels vaak een rem op de tewerkstelling. Om de kansen van werkzoekenden op de arbeidsmarkt te vergroten, zal de Regering het taalopleidingsaanbod in samenwerking met de Gemeenschapscommissies uitbouwen en versterken binnen een samenhangend netwerk rond een Talenpunt en taaltests en opleidingstrajecten op elkaar afstemmen.

DE TOEGANG TOT DE GEZONDHEIDSZORG WAARBORGEN EN ONGELIJKHEID AANPAKKEN

Het beleid inzake welzijn, gezondheid en sociale cohesie is van essentieel belang voor het Brussels Gewest. In de globale cijfers voor het Brussels Gewest komt tot uiting hoe groot de sociaal-ruimtelijke ongelijkheid is binnen ons grondgebied: er bestaat een al te groot verschil in armoede tussen de Brusselse wijken en gemeenten.

Tijdens de vorige legislatuur werkte de Regering prioritaire beleidslijnen uit in een eerste Brussels Gezondheidsplan en vaardigde zij een armoedebestrijdingsplan 2014-2019 uit met vijf pijlers.

Bij de uitvoering van deze plannen wil de Regering een dubbele omslag maken in het welzijns- en het gezondheidsbeleid: een sociale omslag naar een vermindering van de sociale ongelijkheid en een organisatorische omslag naar een betere organisatie van de zorgverstrekking en het welzijnsbeleid met garanties voor de toegankelijkheid, de kwaliteit en de duurzaamheid van de zorg.

Het is vandaag immers essentieel dat een geïntegreerd Brussels welzijns- en gezondheidsplan wordt opgesteld dat geldt als gemeenschappelijke leidraad voor alle entiteiten die bevoegd zijn op het Brussels grondgebied, binnen een territoriale benadering van het welzijns- en gezondheidsbeleid waarin het OCMW een centrale plaats inneemt bij de ontplooiing van de ongelijkheids- en armoedebestrijding. Artikel 62 van de nieuwe organieke wet versterkt de lokale sociale coördinatie, met het OCMW als vector aangewezen door de wetgever.

Dit Brussels welzijns- en gezondheidsplan moet berusten op de volgende basiselementen :

- in overleg met alle actoren, voorzien in de samenhang binnen het welzijns- en gezondheidsbeleid en een globale programmering tot stand brengen;
- efficiënt de strijd aanbinden met ongelijkheid en armoede;
- voorzien in een universele toegang tot gezondheidszorg;
- steun verlenen aan afhankelijke personen of mensen met een verminderde zelfredzaamheid;
- bijzondere aandacht besteden aan een aantal specifieke bevolkingsgroepen.

Ten slotte zal de Regering inzetten op het paritair beheersmodel dat is ontwikkeld voor Iriscare en dat zij wenst te bestendigen. De Regering zal een groeinorm toestaan op grond waarvan nieuwe maatregelen gefinancierd kunnen worden die inspelen op de behoeften van de sector.

1) De instellingen uit hun comfortzone halen voor meer samenhang in het beleid

Om af te rekenen met de institutionele complexiteit die remmend werkt voor de uitbouw van een efficiënt beleid wenst de Regering werkmethodes uit te werken en synergiën te versterken tussen de bevoegde welzijns- en gezondheidsinstellingen.

Een Interministeriële Conferentie Sociaal-Gezondheid moet in een protocol de doelstellingen vastleggen die gehaald moeten worden binnen een projectgestuurd systeem en toezien op een structurele samenwerking tussen de besturen bevoegd voor welzijns- en gezondheidsmateries, de behoefteanalyse en de uitbouw van het dienstenaanbod.

Om beter tegemoet te komen aan de behoeften van de bevolking moet er meer samenhang worden gebracht in het gevoerde beleid. Met het beleid en de plannen die binnen de verschillende bevoegde entiteiten bestaan als basis, zal de Regering een Brusselse statengeneraal voor gezondheid en welzijn organiseren die moet uitmonden in een geïntegreerd welzijns- en gezondheidsplan dat zich onder meer toespitst op de Brusselse eerste lijn voor welzijn en gezondheid. De Regering zal inzetten op co-constructie tussen de openbare en associatieve actoren, de gebruikers en onderzoekers, ook voor de methode. In afwachting van de conclusies worden de bestaande plannen verder uitgevoerd.

Parallel hiermee zal de Regering van start gaan met wetgevingscoördinerende werkzaamheden voor de verschillende bevoegde entiteiten om ervoor te zorgen dat de teksten bij elkaar aansluiten. Zij beoogt daarbij een raamakkoord om de samenwerking tussen Iriscare, de Diensten van het Verenigd College en de overige bevoegde overheidsdiensten te structureren.

De Regering zal de welzijns- en gezondheidsactoren er bovendien toe aanzetten meer samen te werken om een globaal antwoord te formuleren op de behoeften van de begunstigden. De Regering zal eveneens burgerparticipatie steunen bij de uitwerking en de evaluatie van het welzijns- en gezondheidsbeleid.

In een bredere context verbindt de Regering zich tot de naleving van het principe van « externe tweetaligheid ». Dit principe zal loyaal worden uitgevoerd. Er worden begeleidingsmiddelen voorzien voor de toepassing ervan, samen met gerichte maatregelen zoals opleiding (ook tijdens de werkuren) en premies, zodat reële vooruitgang kan worden geboekt in de verschillende organisaties.

De Regering zal een programmering van het zorg- en welzijnsaanbod uitwerken die intersectoraal en transversaal is. Het uitgangspunt moet de eerste lijn zijn. Deze dient geconsolideerd te worden als deel van een actorennetwerk en afgestemd worden met de gespecialiseerde ziekenhuis- en huisvestingssector. Op grond van diezelfde logica moet er een grotere toenadering komen tussen ambulante en residentiële zorg om samenhangende, toegankelijke en duurzame zorgtrajecten te kunnen uitbouwen waarin de behoeften en de keuzes van de betrokken personen voorop staan.

De denkoefening over de programmering moet gestuurd worden door het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn dat hiervoor samenwerkt met de overige bevoegde overheidsdiensten (en voor de territoriale aspecten met perspective.brussels) en de relevante actoren. Hiervoor dient men statistische gegevens te kruisen met de informatie afkomstig uit de wijken.

Ten slotte zal de Regering de online gegevensbank verbeteren door hierin het volledige Brusselse zorgaanbod op te nemen.

2) Efficiënt de strijd aanbinden met ongelijkheid en armoede

De Regering wenst dat er een nieuw Brussels Armoedebestrijdingsplan wordt goedgekeurd waarin het beleid inzake preventie van armoede en dak- en thuisloosheid staat omschreven. Het nieuwe Brusselse armoedebestrijdingsplan zal worden opgenomen in het Brussels Welzijns- en Gezondheidsplan voor een grotere samenhang tussen de verschillende beleidsgebieden.

In dit specifieke plan moeten het welzijns- en gezondheidsbeleid en het gewestelijk beleid, die hier als hefboomen werken, hand in hand gaan, met in het bijzonder het huisvestingsbeleid. Samenwerking met de OCMW's zal noodzakelijk zijn, net zoals met de hulp- en zorgdiensten en de betrokken entiteiten.

De Regering zal met de overige bevoegde Brusselse entiteiten samenwerken om gericht te streven naar de invoering van de "ervaringsdeskundigheid" en de ontwikkeling van de sociale innovatie.

Naar aanleiding van dit Plan wenst de Regering de verhouding tot de OCMW's te hervormen door in te zetten op contractualisering aan de hand van lokale welzijns- en gezondheidscontracten van specifieke welzijnsinitiatieven die tegemoetkomen aan de noden van elke wijk en de verschillende sociale realiteiten ter plaatse. De Regering zal evalueren welke middelen aan deze contracten moeten worden besteed.

Deze contracten dienen prioritair in te werken op gezondheidspromotie, preventie, verzorgingsbeleid, medisch-sociale begeleiding en

voedselgezondheid. Deze zullen georganiseerd worden volgens een patroon in drie fasen : een behoefteanalyse en -diagnose, de invoering van de maatregelen en een evaluatiefase.

Elk contract zal worden gestuurd door een cel die voortkomt uit de sociale coördinatie van het OCMW en waarin vertegenwoordigers van de gemeente, de GGC, het verenigingsleven en de inwoners zetelen. Voor deze opdracht zullen de OCMW's werken onder de coördinatie en begeleiding van de GGC of de diensten die deze daartoe aanstelt. De sociale coördinatie door de OCMW's omvat eveneens de identificatie en de individuele begeleiding van kinderen en adolescenten in bestaansonzekerheid. In die context zal de Regering inzetten op het Europees pilootproject « Garantie voor de jonge kinderen ».

De Regering gaat verder met de uitvoering van de ordonnantie tot wijziging van de organieke wet betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn. In overleg met de Federatie van OCMW's zal de Regering voor samenwerking tussen de OCMW's onderling stimuleren om hun werking te harmoniseren, een betere coördinatie in te voeren, synergiën te creëren en diensten te groeperen of samen te brengen (bijv. : oprichting van een aankoopcentrale voor alle OCMW's, gebruik van hetzelfde informaticamateriaal, harmonisering van de voorwaarden voor aanvullende maatschappelijke bijstand, harmonisering van de sociale software en het delen van objectieve en algemene gegevens).

De Regering beoogt eveneens met de Federatie van OCMW's verder te werken aan de harmonisering van het gezondheidsbeleid bij de Brusselse OCMW's, en dan met name op grond van de resultaten van de studie die tijdens de vorige bestuursperiode is gefinancierd over de toewijzing van de medische kaarten. De Regering zal ervoor instaan dat alle gebruikers van de OCMW's, ongeacht waar zij wonen op het Brussels grondgebied, toegang krijgen tot dezelfde gezondheids- en farmaceutische zorg, ook voor dringende medische hulp.

De Regering wenst tevens de dotatie van het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn (BFMW) te verhogen als ondersteuning voor de OCMW's bij de uitwerking van initiatieven om de kansarmoede te bestrijden aansluitend bij het Brussels Welzijns- en Gezondheidsplan.

In de strijd tegen overmatige schuldenlast zal de Regering de diensten « schuldbemiddeling » versterken om het principe van budgetbegeleiding te veralgemenen.

Binnen het kader van de gewestelijke wetgeving zal de Regering voorrang geven aan andere procedures dan het gebruik van gerechtsdeurwaarders voor de inning van schulden. Als dit toch niet kan worden vermeden, verbindt de

Regering zich ertoe om onder meer te werken aan de beperking van buitensporige kosten.

De Regering zal er ook op toezien dat de voedselhulp wordt aangehouden op een voldoende hoog niveau en bij voorkeur kwaliteitsvolle voeding. Ze zal de ontwikkeling steunen van projecten die verband houden met deze problematiek, onder meer via nieuwe bevoorradingstrajecten en de bestrijding van voedselverspilling, waarbij ook moet worden toegezien op de kwaliteit en de diversiteit van de bevoorrading.

De Regering zal werken aan een verbeterde toegang tot rechten en de effectiviteit hiervan, gebaseerd op drie pijlers : vereenvoudiging, informatie en automatisering.

Met het oog op een grotere sociale rechtvaardigheid, de problematiek van de non take-up van sociale rechten en de afbouw van administratieve lasten voor de burgers zal de Regering zoveel als mogelijk het beginsel van de automatisering van rechten toepassen door middel van de volgende mechanismen: digitalisering en automatisering van de gegevensoverdracht met respect voor de persoonlijke levenssfeer, en automatische, proactieve toekenning van een recht door de bevoegde openbare diensten. De Regering zal erop toezien dat deze evolutie geen afbreuk doet aan de overheidstaken en gepaard gaat met maatregelen die de weerslag van de automatisering op digitale kloof beperken.

Ook zal een zogenaamd GSS-project (geharmoniseerde sociale statuten) worden opgezet waarbij op grond van sociaal statuut in meerdere Brusselse bevoegdheidssectoren automatisch afgeleide rechten worden toegekend (sociale energie- en vervoerstarieven; vermindering voor sport en cultuur ; diverse belastingvrijstellingen; toegang tot de sociale huisvesting enz.) eventueel in overleg met de Federale Staat en de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ).

Ten slotte zal de Regering er ook op toezien dat de grondrechten en de menselijke waardigheid van migranten zonder wettig verblijf worden gerespecteerd (gezondheidszorg, huisvesting, enz.).

3) Universele toegang tot gezondheidszorg

Uitstel van verzorging is nog steeds een belangrijk probleem dat geïntegreerde en transversale antwoorden vereist.

Denkoefeningen over de eerstelijnszorg en de toegang tot de gezondheidszorg zijn essentieel. Het netwerk van huisartsen en wijkgezondheidscentra maakt integraal deel uit van de oplossing.

De Regering zal de vestiging van huisartsgeneeskunde en multidisciplinaire groepspraktijken begeleiden en financieel steunen, alsook de vestiging van wijkgezondheidscentra in de meest kansarme zones van het Gewest. De Regering zal in die context ondersteuning bieden voor de eerstelijnspsychologen.

De Regering beoogt een volledige dekking van de bevolking op het gewestelijk grondgebied met de ontplooiing van een perspectief van proportioneel universalisme en volksgezondheid waarbij het administratief statuut van uitgesloten personen geen rol speelt. Daartoe zal de Regering in het Brussels Welzijns- en Gezondheidsplan een operationeel luik opnemen dat voorziet in een "0,5-functie", zoals deze wordt omschreven in de ordonnantie betreffende het eerstelijnszorgbeleid van 4 april 2019.

De Regering zal ook elke specificiteit, elk uitsluitingsmechanisme en alles wat de toegang tot zorg in de weg staat opsporen. Op basis daarvan zal zij de "0,5-functie" in Brussel organiseren via de middelen en interventiecapaciteit van de actoren in het gezondheids- en welzijnsstelsel. Er zal een "0,5-overleg" worden opgezet en er zal samengewerkt worden met alle actoren en met de Brusselse IMC Sociaal-Gezondheid om deze functie tot ontwikkeling te brengen op het Brussels grondgebied.

Het structureren van de eerstelijnszorg moet gebeuren binnen Brusano en de betrokken sectoren moeten daarbij worden betrokken.

De Regering gaat de ambulante tweedelijnsdiensten versterken die ondersteuning bieden aan huisartsen geconfronteerd met specifieke vraagstukken (geestelijke gezondheid, zelfdoding, verslavingen) in overleg met de associatieve sector.

De Regering wenst bovendien universele toegang te organiseren tot een kwalitatief hoogstaande ziekenhuisgeneeskunde. Daartoe zal de Regering toenadering tussen ziekenhuizen begeleiden met aanpassingen van het regelgevend kader en de erkenning hiervan door andere deelstaten te bevorderen met als doel de universele toegang zonder onderscheid (ook op financiële gronden) te laten gelden op heel het gewestelijk grondgebied.

De Regering zal erkenningsnormen vastleggen voor ziekenhuisnetten met betrekking tot de zorgkwaliteit, de financiële en geografische toegankelijkheid voor alle Brusselaars en het sociaal overleg. Daarnaast zullen ook ziekenhuisnormen worden vastgelegd om de verouderde bepalingen bij te werken en eveneens de kwaliteitsnormen in de ziekenhuizen te integreren.

Gelet op de uitvoering van de federale wetgeving voor de netwerken zal de Regering voorzien in nieuwe subsidiëringsregels voor infrastructuur en een nieuwe bouwkalender die tegemoetkomt aan de uitdagingen waarvoor de verzorgingsinstellingen staan. De subsidiëring van de infrastructuur zal verder strekken dan enkel de ziekenhuizen om de ontwikkeling van alternatieve infrastructuuroplossingen mogelijk te maken en beoogt ook de residentiële sectoren buiten de ziekenhuissector. Hierbij gelden meerdere aandachtspunten : de samenhang en de verhoging van de kwaliteit binnen de netten, een bundeling van bepaalde activiteiten en duurzaam bouwen. En ten slotte zal een investeringspost in het leven geroepen worden voor de informatica bij ziekenhuizen en andere zorginstellingen via innovatiesteun en gemeenschappelijke aankopen en diensten.

Voor de geestelijke gezondheidszorg zal de Regering toezien op een gepaste financiering van de bestaande teams en de toename van het aantal plaatsen in de PVT's (Psychiatrische Verzorgingstehuizen) en IBW's (Initiatieven Beschut Wonen). Aan de federale staat zullen nieuwe programmeringsregels worden voorgesteld die beter rekening houden met de specifieke Brusselse werkelijkheid.

De Regering stapt mee in de dynamiek van het Overlegplatform Geestelijke gezondheidszorg, van Bru-Stars, van de 107-netwerken en de betrokken federaties. Ze zal ervoor zorgen dat deze organisaties worden afgestemd op de Brusselse ambulante diensten.

Daartoe zal de Regering in overleg met de sector en met de bevoegde entiteiten toezien op de versterking van de mobiele crisis- en langdurige zorgteams voor kinderen, adolescenten en volwassenen, het aanbod in de instellingen versterken voor intensieve opvang (dubbele diagnose, gerechtelijke gedwongen opname, interneringen, enz.). Ze gaat vormings- en bewustmakingsacties organiseren bij huisartsen, de psychologische steun voor verwanten uitbreiden en het aantal initiatieven voor ambulante opvang opvoeren zo dicht mogelijk bij de leefomgeving van de patiënt.

De Regering wil het overleg met alle actoren over de ontwikkeling van de federale « 107 » hervorming versterken, de 107-projecten verbinden aan de gemeenschapsprojecten, werken aan de sociale gezondheidsongelijkheid met bijzondere aandacht voor specifieke bevolkingsgroepen (personen met een verslaving, armoede, personen met een beperking, senioren). Ten slotte zal de Regering steun verlenen aan het Brussels Steunpunt voor de Evaluatie en Oriëntering van plegers van seksuele misdrijven en multidisciplinair en participatief overleg aanmoedigen om tegemoet te kunnen komen aan alle behoeften van de patiënten.

De coördinatie van het preventiebeleid, en daarbij prioritair de beleidsmaatregelen voor opsporing en vaccinatie, wordt voortgezet met de oprichting van een centrale Brusselse entiteit voor een grotere integratie van het opsporingsbeleid bij de GGC, de COCOF en de VG en de onderlinge interoperabiliteit van de gegevensbanken van de Gemeenschappen voor vaccinaties.

Inzake e-gezondheid zal de Regering binnen de grenzen gesteld door de bescherming van de persoonlijke levenssfeer verder steun verlenen aan de ontwikkeling van het Brussels gezondheidsnetwerk (BGN) en zijn multidisciplinaire eerstelijnskluis (Brusafe +), waarmee gegevens gedeeld kunnen worden tussen zorgverstrekkers in dienst van de continuïteit van de zorg. Het gebruik van het BGN en Brusafe + kan eveneens worden uitgebreid tot alle gegevens die van nut zijn voor de bepaling van het openbaar gezondheidsbeleid en voor onderzoek.

Het BGN en Brusafe + moeten werken op basis van Belgische en internationale interoperabiliteit, streven naar verdere innovatie in de informatietechnologie van de gezondheidssector en een rol opnemen in het ecosysteem van de e-gezondheid dat in het Brussels Gewest tot ontwikkeling komt en gestuurd wordt door het platform egezondheid.brussels.

Inzake preventie zal de Regering erop toezien dat de universalistische benadering van de centra voor gezinsplanning behouden blijft en tegelijk werknemers van de centra opleiden in de specificiteit van transgenders en LGBTQI+.

De Regering gaat verder met een reële veralgemening van de educatie met betrekking tot het relationele, affectieve en seksuele leven (EVRAS) via de centra voor gezinsplanning. Het samenwerkingsakkoord van 2013 moet worden herzien, het gemeenschappelijk referentiekader aangepast en de verzameling van gemeenschappelijke gegevens verder uitgebouwd. De Regering beoogt daarnaast om projecten gericht op educatie rond relaties, gevoelens en seksualiteit uit te bouwen over meerdere jaren in combinatie met informatieverstrekking en communicatie over alle voorbehoedsmiddelen en de strijd op te voeren tegen seksueel overdraagbare aandoeningen zoals HIV en de verschillende vormen van hepatitis (informatiecampagnes en sensibilisering).

Ten slotte verbindt de Regering zich ertoe een risicobeperkingsbeleid te voeren voor potentiële gebruikers en druggebruikers (ook voor alcohol). Daartoe gaat de Regering de inrichting van risicobeperkende gebruiksruidten steunen – via het nieuwe geïntegreerde centrum Transit – in combinatie met de invoering van een wettelijk kader voor risicobeperking in de GGC, waarin dit actiemiddel verwerkt dient te worden. Zij zal een informatie-, bewustmakings- en

preventiebeleid voeren bij het publiek dat nog nooit drugs heeft gebruikt, met specifieke aandacht voor minderjarigen.

4) Steun verlenen aan afhankelijke personen of mensen met een verminderde zelfredzaamheid

In Brussel vertonen ruim 50.000 mensen van ouder dan 80 jaar een zeer hoog risico op kwetsbaarheid en afhankelijkheid van zorg. Bovendien kampen mensen met een zwak sociaaleconomisch statuut vaker en vroeger met gezondheidsproblemen en functionele beperkingen waardoor het risico groter is dat ze een beroep moeten doen op een dienst voor thuisverpleging. Deze vaststellingen gelden ook voor personen met een beperking (kinderen en volwassenen) en hun gezinnen.

Daarom waarborgt de Regering aan iedereen met een verminderde zelfredzaamheid een beschikbaar en toegankelijk diensten- en zorgaanbod zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen leven. Daartoe beoogt zij in het kader van de hogervermelde ontzuiling van de instellingen de invoering en de veralgemening van een geïntegreerd buurthulp- en zorgmodel per wijk dat ervoor zorgt dat personen met verlies van zelfredzaamheid toch thuis kunnen blijven wonen.

De Regering wil de begunstigden de volgende waarborgen bieden :

- opleidingskwaliteit van het personeel dat bij de mensen thuis langskomt;
- proportionaliteit : de aangeboden diensten moeten aangepast zijn aan de zelfredzaamheidsgraad van de persoon en aan de evolutie hiervan in de tijd;
- pluralisme: een zekere institutionele diversiteit (overheid, vzw's, kleine verenigingen enz.) moet mogelijk zijn ;
- globaal perspectief: een globale benadering van de behoeften van de persoon is noodzakelijk (bestaande uit hulp, zorg, het creëren van een band), alsook de opvang van mantelzorgers, burens, « ervaringsdeskundigen » enz.;
- toegankelijkheid: er dient gewaakt te worden over de financiële, fysieke (per wijk) en sociale toegankelijkheid (coördinatie, onafhankelijke oriëntering).

Het geïntegreerde buurtgerichte hulp- en zorgmodel moet voortbouwen op de eerste elementen uit de analyse en de conclusies van de drie pilootprojecten die bij de GGC zijn gevoerd en gebruik maken van de wijkaanspreekpunten, die eventueel veralgemeend moeten kunnen worden. Het aanbod van buurtgerichte hulp- en zorgdiensten (van alle in Brussel bevoegde entiteiten samen) moet gezamenlijk geprogrammeerd worden voor alle wijken van het

Brussels grondgebied en gekoppeld aan de programmering van de steun en diensten voor personen met een beperking.

Voor de overname van de Tegemoetkoming voor Hulp aan Bejaarden (THAB) naar aanleiding van de zesde staatshervorming verbindt de Regering zich ertoe deze steun te behouden en de mogelijkheid te onderzoeken om het vereiste inkomensplafond te verhogen en de evolutie van het bedrag aan het welzijn te koppelen. Zij zal de procedure en het inkomensonderzoek vereenvoudigen, onder meer door de aanstelling van een unieke operator om het bestaande proces te optimaliseren.

De Regering zal mantelzorgers steun bezorgen van eerste- en tweedelijnsprofessionelen met welzijnsbegeleiding en meer rustmomenten inbouwen. Zij zal bijzondere aandacht besteden aan jonge mantelzorgers en voor hen een specifieke begeleiding uitwerken in samenwerking met de scholen en de algemeen afgevaardigden voor de rechten van het kind van de Gemeenschappen.

De individuele steun aan personen met een beperking zal worden geactiveerd als bevoegdheid met het oog op een zo samenhangend mogelijke toepassing op het Brussels grondgebied.

Bovendien zal de Regering ook werken aan de ontwikkeling van alternatieven voor rusthuizen, met specifieke aandacht voor de financiële toegankelijkheid voor begunstigden en door openbare investeringen te ondersteunen.

Naar aanleiding van het globaal welzijns- en gezondheidsplan zal de Regering een nieuwe programmering opstellen voor de structuren voor het thuisopvangen en huisvesten van ouderen.

Voor het beleid inzake de huisvesting van bejaarde personen zal de Regering uitvoering geven aan de moratoriumordonnantie voor de rusthuizen, rust- en verzorgingstehuizen en centra voor kort verblijf met de uitvaardiging van het besluit dat de reconversie toestaat van ROB-bedden in RVT- en KV-bedden.

De Regering zal een nieuwe reglementering uitwerken voor de erkenning, de controle, de sancties (ook tussentijdse) en de opvolging van instellingen voor ouderen en de inspectie versterken. Zij zal bijzondere aandacht besteden aan de kwaliteit van de begeleiding van de personen en de patiëntenrechten, alsook aan de overdraagbaarheid van rechten en de toegang tot de zorg tussen de entiteiten onderling.

De Regering zal steun verlenen aan een betere omkadering en een grotere transparantie van de prijzen in de rusthuizen met een basisprijs waarin verplicht alle essentiële kosten begrepen zijn. Ze zal voortgaan met het

herstellen van het evenwicht tussen de overheids- en de non-profitsector enerzijds en de commerciële privésector anderzijds.

De Regering zal tevens het zorgen- en dienstenaanbod voor patiënten met autisme, zowel voor kinderen als voor volwassenen, evalueren om het uit te breiden en de duur van een tenlasteneming te verminderen. In overleg met verenigingen en stakeholders en met inspraak van de bevoegde entiteiten zal de Regering ambitieuze maatregelen treffen gericht op vroegtijdige opsporing, een betere begeleiding van kind en ouders, het scheppen van bijkomende plaatsen om verschillende soorten situaties te kunnen opvangen en de cartografie van het dienstenaanbod te vervolledigen, de erkenning van een tweede begeleidingsdienst, de oprichting van een nieuw centrum voor vroegtijdige stimulatie, de evolutie van praktijken en de versterking van het beleid gericht op schoolinclusie. Ten slotte zal de Regering samen met de betrokken verenigingen en overheden de oprichting van een Brussels Huis van het Autisme steunen voor een betere informatie en preventie naar de ouders toe.

In een bredere zin wenst de Regering dat er in Brussel een voorziening komt voor gecoördineerde informatie over de beperking. Deze voorziening vereist de samenwerking van de verschillende betrokken entiteiten en moet resulteren in een centrale website en een aangepaste vorming van de betrokken medewerkers. Het idee van specifieke loketten zal samen met de actoren op het terrein worden onderzocht in functie van de behoeften, waarbij erop zal worden toegezien dat er geen bevolkingsgroepen geïsoleerd of gestigmatiseerd worden.

De Regering gaat verder met de ontwikkeling van oplossingen voor de problemen in verband met de dubbele diagnose, waarbij ze erop zal toezien dat het ziekenhuisaanbod van minstens twintig bedden bestendig wordt en dat een monitoring wordt ingesteld voor de vraag naar hospitalisatie bij deze patiënten.

Zij zal het netwerk van mobiele interventiecellen versterken ter ondersteuning van de structuren van de gezondheidsnetwerken en de mentale beperking, met inbegrip van de psychiatrische ziekenhuizen, en aan de betrokken entiteiten alle kenmerkende gegevens verschaffen om te voorzien in de opleiding van zorgkundigen, ook van psychiaters.

5) Aangepaste antwoorden formuleren voor specifieke doelgroepen

Het Brussels Gewest wordt gekenmerkt door een zeer groot aantal eenoudergezinnen (65.000), waarvan 86% bestaat uit alleenstaande vrouwen met kinderen. Deze vrouwen hebben een verhoogd armoederisico. Hun situatie moet specifieke aandacht krijgen vanwege de Regering, en dan vooral voor

wat betreft de toegang tot plaatsen in een kinderdagverblijf, tot een betaalbare woning en tot mobiliteit. De Regering gaat samen met de associatieve sector een specifiek actieplan opstellen voor eenoudergezinnen, en dan meer bepaald voor alleenstaande vrouwen met kinderen.

In een bredere context verbindt de Regering zich ertoe de menselijke en budgettaire middelen vrij te maken die nodig zijn voor de tenuitvoerlegging van het nieuwe kinderbijslagstelsel zodat de opvang van deze bevoegdheid en de gelijktijdige uitrol van het nieuwe model in januari 2020 voor de begunstigden in optimale omstandigheden kan verlopen. In deze context zal de regering, op basis van een strikt administratief beheer, tegen het einde van het jaar de hele procedure controleren om een zo groot mogelijke betalingszekerheid voor de begunstigden te garanderen.

Voor het dak- en thuislozenbeleid zal de Regering in het kader van het plan voor armoedebestrijding werken aan ontwikkeling van een preventieve benadering, met tussenkomst van Bruss'help, die transversaal is bij het sociale en huisvestingsbeleid (prioritaire toegang tot openbare woningen voor daklozen, intensievere preventie voor woningverlies enz.).

Daartoe verbindt de Regering zich ertoe geleidelijk de nodige menselijke en budgettaire middelen te voorzien voor de uitvoering van de ordonnantie betreffende de dak- en thuisloosheid. De Regering zal met de federale staat de financiële tussenkomst heronderhandelen zodat ook rekening gehouden wordt met asielzoekers en transmigranten.

Daarbij zal zij het inschakelingsbeleid en het beleid om mensen van de straat te halen aanzienlijk versterken en deze samen uit bouwen tot de centrale as van het dak- en thuislozenbeleid. De volgende principes zullen daarbij gelden:

- Informatie over de rechten en ondersteuning bij het herkrijgen van de rechten;
- een structurele band tussen noodhulpverlening en inschakelingsvoorzieningen;
- een herziening van de heroriëntering van gebruikers in samenwerking met de sector en Bruss'help;
- een wezenlijke toename van de financiering van *housing first* initiatieven ter versterking van het werk dat berust op de toegang tot een woning (de middelen zullen geleidelijk verviervoudigd worden om het aanbod af te stemmen op de potentiële doelgroep);
- steun aan vernieuwende initiatieven van de sector.

Er zal een constante evaluatie komen van het opvangaanbod voor dak- en thuislozen over het hele jaar en op elk moment van de dag dat op grond hiervan eventueel kan worden aangepast

De Regering zal bijzondere aandacht besteden aan minderjarigen en jonge daklozen en daartoe een beleid ontwikkelen in samenwerking met de jeugdzorg van de overige deelstaten, het onderwijs, de algemeen afgevaardigden voor de rechten van het kind van de Gemeenschappen enz.

De Regering zal overleg plegen met de federale regering over een waardige tenlasteneming van migranten op zijn grondgebied. Als concreet antwoord op de specifieke situatie van vrouwelijke migranten, hetzij alleenstaand, hetzij vergezeld van minderjarigen, zal de Regering op zeer korte termijn een opvangruimte ter beschikking stellen zodat dit publiek met zijn kinderen kan ontkomen aan de problemen die hen omringen. De Regering blijft het centrum "Porte d'Ulysse" en de Humanitaire Hub steunen middels specifieke beheersovereenkomsten die onder meer zullen voorzien in samenwerking met de teams van Fedasil en de Gemeenschappen, en dan in het bijzonder voor de niet-begeleide minderjarigen.

De Regering zal toezien op de aanmoediging en de financiering van initiatieven die werken rond het voorkomen van woningverlies en van uitzettingen aan de hand van een gekruist beleid huisvesting-welzijn. Hoe dan ook zullen de initiatieven voor "begeleid wonen" van OCMW's en verenigingen beter gesteund worden en zal de uitbouw van nieuwe systemen concreet worden aangemoedigd.

Om te voorzien in een grotere veiligheid van een verarmd publiek en de kans op het verlies van de woning te beperken zal de Regering een duidelijke wetgeving goedkeuren om uithuiszettingen te omkaderen, onder meer door een wintermoratorium voor de openbare huisvesting waar dit moratorium vandaag niet geldt. Deze onderbreking tijdens de wintermaanden zal strekken van november tot maart. De mogelijkheid om dit moratorium op te leggen aan de privéhuishuisvesting zal onderzocht worden parallel met een mechanisme dat voorziet in een compensatievergoeding voor eigenaars. Bovendien moet de strijd tegen illegale uitzettingen worden opgevoerd. De Regering zal ook haar proactief bemiddelings-, begeleidings- en doorverwijzingsbeleid versterken.

Daarnaast zal de Regering opnieuw een projectoproep uitschrijven via het BGHGT voor de bouw of renovatie van woningen voor dak- en thuislozen (volgens een logica die mensen structureel van de straat weghaalt : transitwoningen, housing first, e.d. ...) via de gemeenten.

De Regering zal een uniek Brussels onthaaltraject uitwerken voor nieuwkomers op basis van de gelijknamige GGC-ordonnantie. Zij gaat binnen de bevoegdheid van de GGC een Brusselse koepel oprichten die het aanbod moet coördineren, zowel voor wat betreft het aantal beschikbare plaatsen als voor de inhoud van het traject, de validering, het aanbod, de uitwisseling van praktijken enz.

De Regering gaat de inclusie van nieuwkomers op de arbeidsmarkt versterken door middel van opleidingen waarbij taalverwerving en beroepsopleiding hand in hand gaan en zal ondersteuning bieden aan het tolken in een sociaal milieu om de toegang tot de openbare diensten, gezondheidszorg, scholing te vergemakkelijken en zo het samenleven te verbeteren.

De strijd tegen mensenhandel wordt prioritair in de initiatieven die de Regering zal nemen, in hoofdzaak voor wat migranten betreft, in coördinatie met de lokale politie, de actoren op het terrein, de gerechtelijke politie enz. Daarnaast zal de Regering ook de voorzieningen voor slachtofferhulp versterken (bijv. toename van het aantal opvangplaatsen). De Regering gaat een studie opstarten naar de slachtoffers van tienerpooiers.

Wat de prostitutie betreft, zal de Regering voorstellen dat een intergemeentelijke coördinatie wordt opgezet en gaat zij harmonisering brengen in de verschillende benaderingen, met respect voor de lokale eigenheid en in samenwerking met de actoren op het terrein en de omwonenden. De Regering zal een specifieke aanpak voorbehouden voor de problematiek van de prostitutie van migranten en voor een preventie- en risicobeperkingsbeleid. De Regering zal een laagdrempelig opvangcentrum opstarten om deze groep op een aangepaste wijze te ondersteunen via uitstaptrajecten, sanitaire voorlichting, sociale en juridische bijstand.

De Regering zal voor elke persoon die onder dwang staat (economisch, fraude, bedrog, kwetsbaarheid, onderwerping aan het gezag van iemand anders enz.) om zich te prostitueren voorzien in begeleiding om het prostitutiemilieu te verlaten. Dit uitstaptraject uit de prostitutie moet een vrijwillig karakter hebben en opgezet worden samen met de OCMW's en de Brusselse veldwerkersorganisaties.

Om bij te dragen tot een geslaagde maatschappelijke herinschakeling van gedetineerden zal de Regering het justitieel welzijnswerk versterken en zet zij de projecten voort die zoeken naar aangepaste oplossingen om te voorkomen dat deze mensen dakloos worden na hun ontslag uit de gevangenis. Ook andere projecten die werken rond het ontslag uit de gevangenis moeten worden opgestart of versterkt (werk, opleidingen, onderwijs, permanentie voor de verdeling van uitstapkits enz.). De Regering zal verder het strategisch plan van 2014 uitvoeren aan de hand van jaarplannen vastgelegd met de sector en aan de federale staat een samenwerkingsovereenkomst voorleggen om te voorzien in het respect voor het werk van de werknemers het justitieel welzijnswerk en de bevoegdheden van de GGC.

Ten slotte zal de Regering in overleg met Unia een strategie uitwerken bestemd voor de Roma-bevolking, gericht op opleiding, het gebruik van Roma-

stewards en een regelmatig overleg tussen alle partners die met deze bevolkingsgroep werken.

GELIJKE RECHTEN WAARBORGEN EN DISCRIMINATIE DOELTREFFEND BESTRIJDEN

Onze maatschappij ontsnapt vandaag niet aan de rampzalige gevolgen van discriminatie. De #metoo-beweging en de opkomst van racistisch populisme en nationalisme hebben de harde realiteit duidelijk gemaakt van discriminatie, haat en geweld gelinkt aan een deel van de identiteit van mensen (geslacht, seksuele geaardheid, religie, enz.). De gevolgen op het dagelijkse leven van de betrokkenen zijn desastreus. De Regering wil de strijd aanbinden met alle vormen van geweld en discriminatie. In het bijzonder wil zij een intersectionele logica ontwikkelen bij de analyse en behandeling van discriminatie. Bepaalde doelgroepen krijgen immers af te rekenen met een mix of een opeenstapeling van discriminerende factoren.

1) Gelijke kansen als transversaal instrument in de strijd tegen discriminatie.

De Regering wil haar arsenaal om discriminatie te bestrijden uitbreiden met transversale en operationele maatregelen om zo alle bevoegdheidsdomeinen te omvatten. De Minister van Gelijke Kansen wordt ook bevoegd gemaakt voor de vrouwenrechten en de strijd tegen discriminatie.

De Regering zal de aanzet geven tot een codificatie van de wetgeving om de bestaande instrumenten ter bestrijding, opvolging en preventie van discriminatie in een Brussels wetboek ter bestrijding van discriminatie samen te brengen, te coördineren en te versterken. De Regering zal erop toezien dat deze ordonnantie op alle Brusselse instellingen wordt toegepast. Daartoe zal zij samenwerken met de actoren die actief zijn in de strijd tegen de betreffende vormen van discriminatie en zal zij de slachtoffers van discriminatie hierbij betrekken om te voorkomen dat het probleem onzichtbaar wordt gemaakt of dat zij onmondig blijven in een debat dat hun toekomt.

De Regering zal bij de federale regering en de andere gefedereerde entiteiten die op het Brussels grondgebied actief zijn, pleiten voor de opmaak van een interfederaal actieplan tegen racisme.

De Regering zal overigens nagaan in hoeverre zich een herziening van de bestaande wetgeving opdringt om ervoor te zorgen dat de inspectie proactief andere middelen dan de huidige (aangifte, melding, klacht) kan aanwenden om, onder meer op het gebied van tewerkstelling en huisvesting, een risico op of een vermoeden van discriminatie in te schatten door blinde praktijktesten uit te voeren. Zij zal erop toezien de nodige menselijke middelen ter beschikking te stellen om het aantal testen dat de besturen jaarlijks uit kunnen voeren te verhogen. De Regering zal de bestaande sanctieregeling evalueren en zorgen voor de invoering van ontradende sancties.

De Regering zal de ordonnantie van 25 april 2019 met het oog op een beleid voor de bevordering van diversiteit en de bestrijding van discriminatie bij de Brusselse plaatselijke ambtenarij uitbreiden tot de OCMW's en verenigingen die onder hoofdstuk XII vallen.

2) Versterking van de meldingsplicht, de kennis van de rechten door de burgers en de vervolging van klachten

Gevallen van discriminatie bij de tewerkstelling moeten systematisch worden gemeld. Op dit ogenblik is Actiris, in het kader van de selecties die het verricht, als enige verplicht om elke discriminatie die door een werkgever bij een selectie gevraagd wordt te melden. De Regering zal de mogelijkheid bestuderen om deze meldingsplicht uit te breiden naar de particuliere tewerkstellingsdiensten zoals uitzendkantoren, wervings- en selectieorganen, enz.

De Regering zal ernaar streven een meldingsplicht bij een externe en onafhankelijke instantie in te voeren. De Regering zal maatregelen (bemiddeling, enz.) en sancties kunnen nemen tegen de klanten van wie het verzoek tot discriminatie uitgaat. De Regering zal in dit verband in overleg met de federale regering handelen.

Voorts zal de Regering Brusafe ermee belasten de opleiding van de actoren van de veiligheidsketen te versterken voor wat de opvang van slachtoffers van discriminatie of geweld, de automatische registratie van klachten door de politie en de verbetering van de codering en categorisering van discriminerende handelingen betreft. Ook zal de Regering Brussel Preventie en Veiligheid ermee belasten zich bij het parket te vergewissen van het gevolg dat aan de klachten gegeven wordt en er verslag over uit te brengen.

Meer in het algemeen zal de Regering een communicatie- en sensibiliseringscampagne lanceren om slachtoffers van discriminatie aan te moedigen klacht in te dienen of gevallen te melden. De Regering zal steun verlenen aan de verenigingen die slachtoffers van racisme en discriminatie op haar grondgebied begeleiden. De communicatiecampagne zal daarnaast ook als doel hebben het haatdiscours te ontkrachten binnen een logica van permanente educatie.

De Regering zal projectoproepen lanceren om innovatieve maatregelen, acties en instrumenten ter bestrijding van discriminatie uit te werken en te evalueren. Het doel is de strijd toe te spitsen op bepaalde specifieke fenomenen, zoals bijvoorbeeld: intimidatie op straat, pestgedrag op school, etnische profilering in het uitgaansleven, identiteitscontroles op basis van gelaatstrekken, de stigmatisering van een publiek als gevolg van het steeds terugkerende

discours over radicalisering en terrorisme, doelgericht geweld tegen de LGBTIQ-gemeenschap of andere prangende specifieke thema's die in de Brusselse samenleving zijn vastgesteld.

3) Een transversale en ambitieuze aanpak om de rechten van vrouwen te waarborgen

Veelvuldig wordt voor de gelijkwaardigheid tussen man en vrouw gepleit. Nochtans moet men vaststellen dat de ongelijkheid op vele vlakken juist toeneemt. Vrouwen blijven systematisch ondervertegenwoordigd in besluitvormingsorganen. De overgrote meerderheid van personen (69%) die melding maken van discriminatie op de arbeidsmarkt op grond van geslacht zijn vrouwen. 38% van de meldingen heeft betrekking op discriminatie tijdens de zwangerschap.

De Regering wil een voorbeeldbeleid voeren in alle aangelegenheden die onder haar bevoegdheid vallen om de rechten van vrouwen te waarborgen. Zij verbindt zich ertoe een genderperspectief op te nemen in de uitvoering en de beoordeling van de impact van alle beleidsmaatregelen en er de nodige financiële middelen aan toe te wijzen.

De Regering waarborgt een gelijke vertegenwoordiging van vrouwen en mannen in alle besluitvormingsorganen in Brussel. Er zal bijzondere aandacht worden besteed aan de vertegenwoordiging van vrouwen op alle niveaus van het bedrijfsleven, in bestuursorganen en raden van bestuur. De Regering zal ervoor zorgen een gelijke vertegenwoordiging van vrouwen en mannen bij de leidinggevende functies in de openbare diensten, instellingen van openbaar nut en gesubsidieerde structuren te waarborgen, zonder afbreuk te doen aan het recht op "niet-menging" dat nodig is voor de goede uitvoering van bepaalde specifieke projecten. Het Gewest zal zijn expertise inzake genderissues verder uitbreiden door nieuwe, eigen indicatoren en statistieken uit te werken.

Binnen het kader van haar bevoegdheden zal de Regering waken over de effectieve toepassing van verschillende door België bekrachtigde internationale verdragen op het vlak van vrouwenrechten, namelijk het Verdrag van de Raad van Europa inzake de preventie en bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (Verdrag van Istanbul). Er zal op gecoördineerde wijze tussen de verschillende diensten en in overleg met de andere gefedereerde entiteiten een globaal plan ter bestrijding van geweld tegen vrouwen worden opgesteld en uitgevoerd. Hiervoor is immers een transversaal beleid vereist dat voorziet in sensibilisering, preventie, slachtofferbegeleiding, repressie en daderbegeleiding.

Dit plan zal gericht zijn op het in kaart brengen van deze fenomenen, door op systematische wijze de gegevens in verband met geweld tegen vrouwen te

verzamelen bij de verschillende betrokken partijen (politie, justitie, psychomedische en sociale sector, enz.) en de statistische analyse hiervan te publiceren. Het zal er ook naar streven de gevoerde acties beter te coördineren tussen de verschillende beleidsniveaus en de professionelen van de sector, door de informatie en de begeleiding van de slachtoffers van seksueel geweld of intimidatie te verbeteren, met name door in overleg met de federale staat in elke politiezone initiatieven voor opvangcentra te organiseren in de lijn van het project "Hoogstraat 320".

In dat verband zullen de primaire preventie, de opvang van slachtoffers en de opleiding van de professionelen op alle niveaus van de zorg stuk voor stuk als prioriteiten worden beschouwd. Daarnaast zullen in het kader van de GIP specifieke acties worden gevoerd om ervoor te zorgen dat alle politiefunctionarissen opgeleid worden rond deze problematiek.

Tot slot zal de Regering de opvang van slachtoffers van partnergeweld verbeteren en het beleid inzake geheime vluchthuizen voor vrouwen versterken in samenwerking met de andere gewesten.

De Regering zal gevolg geven aan de conclusies van het advies van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement van 28 maart 2019 over de gelijkheid van vrouwen en mannen in de openbare ruimte en zal de aanbevelingen met betrekking tot het gewestelijk beleid (BWRO, gerechtelijke procedures, planning en beheer van de openbare ruimte, cyberpesten en cyberseksisme) uitvoeren.

Ten slotte verbindt de Regering zich ertoe de aanbevelingen uit de resolutie "ter bestrijding van ongewenst seksueel gedrag in de openbare ruimte, en in het bijzonder op het openbaar vervoer", die op 30 april 2019 door het Brussels Parlement werd goedgekeurd, uit te voeren.

4) Inzetten op opvoeding, cultuur en sociale cohesie

Om een positief beeld van migratie in onze samenleving te versterken en de nog steeds bestaande vooroordelen te doorbreken, zal de Regering elk initiatief steunen dat een project rond een museum of museumruimte gewijd aan de migratie wil opzetten.

Zij zal zich inzetten om in de leerplannen van de scholen elementen op te nemen die verband houden met de geschiedenis van de verschillende vormen van discriminatie, de kolonisatie, de migratie en de feministische en LGBTIQ-bewegingen in Brussel.

Meer in het bijzonder zal de Regering in overleg met de academische wereld en de betrokken verenigingen een denkoefening opstarten over de symbolen in de openbare ruimte die te maken hebben met de kolonisatie.

De Regering zal het beleid inzake sociale cohesie versterken, zowel wat betreft het aspect van de ruimtelijke ordening (duurzame wijkcontracten, stadsvernieuwingscontracten, stadsbeleid) als wat betreft de ondersteuning van het maatschappelijk middenveld (levenslang leren, sociale cohesie, schooldiensten, enz.) in het licht van de rol die het vervult in de strijd tegen de factoren die discriminatie in de hand werken (sociale uitsluiting, schooluitval, analfabetisme).

Zij zal ervoor zorgen dat alle culturele en artistieke praktijken worden gewaardeerd als een instrument voor interculturele dialoog en de creatie van een Brusselse identiteit.

Naar het voorbeeld van de ontwikkeling van soortgelijke programma's in Europa, en in het bijzonder in al onze buurlanden, wil de Regering het systeem van de samenlevingsdienst versterken om veel meer jongeren te bereiken. De balans van dit initiatief valt in ruime mate positief uit, zowel wat de impact op de trajecten van jonge NEET's betreft als wat de versterking van de sociale cohesie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreft. De Regering zal daarom dit overheidsbeleid om jongeren te emanciperen op weg naar het beroepsleven versterken en de samenlevingsdienst in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kwantitatief en beduidend uitbreiden.

Via een raamovereenkomst van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering zullen de samenlevingsdiensten structureel ingevoerd worden voor een aanzienlijk grotere Brusselse jongerenpopulatie, in het bijzonder jongeren in een precare situatie, met een betere structurele financiering, een beter statuut en betere toelagen voor jongeren die samenlevingsdiensten verrichten om het systeem aantrekkelijker te maken.

DE VOORWAARDEN GARANDEREN VOOR TOEGANKELIJK ONDERWIJS AANGEPAST AAN DE REALITEIT VAN BRUSSEL

Het Brussels Gewest is het belangrijkste onderwijscentrum van het land. En ook al heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geen specifieke onderwijsbevoegdheden, het waarborgen van een kwaliteitsvol en voor iedereen toegankelijk onderwijs is in de eerste plaats een openbare verantwoordelijkheid, waarvan de urgentie vandaag alle beleidsniveaus interpelleert.

Daarom verbindt de Regering zich ertoe alle gewestelijke instrumenten ter ondersteuning van het onderwijsbeleid van de Gemeenschappen te mobiliseren om kwaliteitsvol onderwijs te garanderen dat toegankelijk is voor alle Brusselaars, met respect voor de bevoegdheden van de betrokken partijen.

De Regering wenst van bij het begin van de legislatuur een samenwerkingsakkoord te sluiten met de Federatie Wallonië-Brussel, de Vlaamse Gemeenschap en de VGC om de gezamenlijke verbintenissen van het Gewest en de Gemeenschappen te versterken, om tegemoet te komen aan de specifieke behoeften van het onderwijs in Brussel.

In dat verband wil zij ook de opdrachten bevestigen van de dienst van de schoolfacilitator van perspective.brussels als referentiepartner voor het beheer van alle initiatieven die het Gewest ontwikkelt ter ondersteuning van het onderwijs, met respect voor de bevoegdheden van de betrokken partijen.

Er worden vijf prioriteiten naar voor geschoven als evenzoveel uitdagingen die moeten worden aangegaan om kwaliteitsvol onderwijs te garanderen dat gratis en toegankelijk is voor alle Brusselaars.

1) Inspelen op de demografische uitdaging: nieuwe scholen creëren, scholen met een gebrekkig imago renoveren en ze openstellen voor de buurt

Sinds 2014 zijn in Brussel met de steun van het Gewest 23.123 nieuwe plaatsen gecreëerd. Tegen 2025 staan nog eens 24.068 plaatsen gepland. Ondanks de geleverde inspanningen blijft de druk zeer groot en de laatste prognoses voor 2025 bevestigen de verzadiging van het systeem vanaf de kleuterschool, met spanningen die nu meer uitgesproken zijn in het secundair onderwijs en dan vooral op het niveau van het kwalificerend onderwijs.

De Regering verbindt zich er dan ook toe de oprichting van nieuwe scholen te blijven steunen, bovenal in de gebieden waarvan is vastgesteld dat er demografische spanningen bestaan.

Zij zal actief het nieuwe stadsvernieuwingsinstrument van de "Schoolcontracten", zoals geregeld in de ordonnantie van 29 april 2019, implementeren, met als doel te investeren in de openbare ruimte, de infrastructuur en de gemeenschapsvoorzieningen van scholen die niet aantrekkelijk zijn en deze open te stellen voor de wijk. Voor de duur van de legislatuur wordt een streefcijfer van 10 schoolcontracten vastgesteld.

De Regering zal ervoor zorgen dat de procedures voor het verlenen van stedenbouwkundige en milieuvergunningen verder vereenvoudigd worden en dat de begeleiding en ondersteuning van de inrichtende machten bij hun inspanningen om te voldoen aan de EPB-normen versterkt worden.

De "Scholenplan"-procedure (BWRO), die een sneller onderzoek van de aanvragen voor stedenbouwkundige en milieuvergunningen mogelijk maakt, zal dan ook zo lang als nodig en minstens tot 2025 verlengd worden. Daarbij zal er ook aandacht worden besteed aan de architecturale kwaliteit van de projecten.

Ook de kwaliteit van de schoolomgeving moet een prioriteit vormen. De Regering zal bijzondere aandacht besteden aan de fysieke inrichtingen rond scholen: veel en veilige ruimte. Zij zal alle middelen die haar ter beschikking staan, inzetten om scholen te ondersteunen een ambitieus en realistisch mobiliteitsplan op korte en middellange termijn voor te stellen en zij zal de "schoolstraat"-projecten versterken om de levenskwaliteit rond scholen te waarborgen en te verbeteren.

Ten slotte wenst de Regering in het kader van de opwaardering van het kwalificerend onderwijs, in samenwerking met de Gemeenschappen, de maatregelen te versterken om de voorzieningen, de middelen en de pedagogische expertise op het gebied van het volwassenenonderwijs te bundelen ten voordele van het kwalificerend onderwijs. Ook de omgekeerde logica zal worden verdedigd.

2) Voorkomen dat jongeren in moeilijkheden afhaken op school en de strijd tegen schoolsegregatie

In Brussel loopt 45% van de leerplichtige jongeren het risico op schooluitval, terwijl 15 tot 20% van de jongeren voortijdig de school verlaat zonder diploma secundair onderwijs. De schoolsegregatie is in Brussel eveneens zeer uitgesproken: de ongelijkheden op grond van sociale afkomst behoren tot de grootste, het percentage leerlingen met een leerachterstand is het hoogst, sociaal determinisme en het sociaal-economisch niveau hebben een aanzienlijke invloed op de schoolprestaties en ten slotte is er de aanhoudende segregatie van de scholen tussen "goede" en "slechte" scholen.

De Regering verbindt zich ertoe de coördinatie van de gewestelijke programma's ter bestrijding van schooluitval (PPS, PBSB en de pijler schooluitval van de LPBP) te versterken en samen met de Gemeenschappen, de gemeenten en de lokale actoren een globaal plan op te stellen om het voortijdig schoolverlaten in Brussel te bestrijden.

In navolging van de aanbevelingen van de KUL/HIVA-studie en binnen de grenzen van haar bevoegdheden zal de Regering een gecoördineerde aanpak implementeren die gericht is op het opzetten van een netwerk en het beter op elkaar afstemmen van de respectievelijke rol van alle belanghebbenden: scholen, werknemers, straathoekwerkers, maatschappelijk werkers, politie, ouders, enz.

In dat verband zal zij ervoor zorgen dat de middelen worden geconcentreerd op scholen met leerlingen in moeilijkheden, die vaak uit de meest achtergestelde wijken komen (ISEF-index): versterkte buitenschoolse activiteiten en supervisie, ondersteuning en begeleiding bij de schoolloopbaan, doorgedreven remediëring en onderricht van het Frans en het Nederlands.

De Regering wil ook acties ondersteunen ter bestrijding van pestgedrag op school door te voorzien in een gepaste opleiding van het toezichthoudend personeel en door preventiecampagnes te organiseren op de scholen. Er zal gewerkt worden rond pestgedrag door uitwisselingen te bevorderen tussen professionele partners op het gebied van veiligheid en beveiliging en door de opleiding en informatie van begeleiders en ouders te ondersteunen inzake preventie op het vlak van cyberpesten.

Om de leerkrachten te ondersteunen die hun beroep uitoefenen in scholen die als "moeilijker" bekend staan in Brussel, zal de Regering onderzoeken welke hulp het Gewest hun kan bieden, in het bijzonder binnen het kader van de "Schoolcontracten".

3) Bestrijding van armoede en ontbering bij kinderen

De armoede en ontbering bij kinderen is in Brussel ernstiger dan waar dan ook in België. Alle deskundigen zijn het er echter over eens dat scholen een cruciale rol kunnen spelen bij het doorbreken van de vicieuze cirkel van armoede door de korte termijngevolgen van kinderarmoede aan te pakken.

De Regering zal binnen de grenzen van haar bevoegdheden de initiatieven steunen van de Gemeenschappen, de Gemeenschapscommissies, de gemeenten en de plaatselijke verenigingen om:

- alle kinderen in het basisonderwijs een gratis warme maaltijd op basis van gezonde, biologische en lokale producten aan te bieden;

- te voorzien in gratis opvang onder toezicht van competent personeel, zodat elk kind de schoolondersteuning krijgt die het nodig heeft en de ouders zonder stress kunnen werken;
- in elke school gratis, voor iedereen toegankelijke studie onder begeleiding te organiseren, zodat elke leerling de mogelijkheid heeft om zijn huiswerk in optimale omstandigheden te maken;
- het aanbod van huiswerkscholen en de organisatie van culturele en sportieve activiteiten in scholen na 15.30 uur en op woensdagmiddag te ontwikkelen;
- ervoor te zorgen dat het schoolmateriaal en de schooluitrusting gratis zijn;
- tijdens de blok- en examenperiodes studieruimtes ter beschikking te stellen van de jongeren;
- te verbieden een beroep te doen op incassobureaus voor het innen van schoolvorderingen (geen incasso, gerechtsdeurwaarders, enz.).

4) Een omwenteling teweegbrengen in het taalonderricht

Brussel is een tweetalig gewest met een internationale roeping. Bijna 80% van de vacatures vereist kennis van beide landstalen en meer dan de helft vereist kennis van het Engels. Op 20 jaar tijd is de kennis van het Nederlands echter sterk afgenomen: in 2001 sprak 33% van de Brusselaars de taal goed of zeer goed, nu is dat nog maar 16,3%.

De organisatie van meertalig openbaar onderwijs staat dan ook centraal in de reflectie om de Brusselaars de talen beter te leren beheersen.

De uitwisseling en samenwerking tussen Nederlandstalige, Franstalige en Engelstalige scholen en opleidingen biedt vele mogelijkheden. De Regering zal de samenwerking vereenvoudigen en vergemakkelijken om wederzijdse verrijking en beter taalonderwijs te stimuleren. De mogelijkheden om de mobiliteit van leerkrachten te bevorderen, zullen worden onderzocht.

De Regering zal een globaal beleid uitwerken dat meertaligheid bij de Brusselaars bevordert en zo de Brusselse identiteit en het Brusselse burgerschap, de sociale promotie en de sociale cohesie binnen het Gewest versterkt. Deze aanpak zal niet beperkt blijven tot het onderwijs, maar zich uitstrekken tot verschillende sectoren, zoals beroepsopleiding, werkgelegenheid en cultuur. De samenwerking met de Gemeenschapscommissies, de Federatie Wallonië-Brussel en de Vlaamse Gemeenschap zal in die zin worden geïntensiveerd.

Met het oog op de verbetering van de tweetaligheid en de meertaligheid in Brussel zal de regering de gemeenschappen en de federale overheid uitnodigen om een samenwerkingsakkoord te sluiten ten einde het onderwijs in het Frans

en/of het Nederlands en andere talen te versterken binnen het kader van de huidige bevoegdheden.

Zij wil ook de opleiding van tweetalige leerkrachten voortzetten door de samenwerking tussen Nederlandstalige en Franstalige hogescholen in het kader van een gemeenschappelijk curriculum en bidiplomering te bevorderen.

Ten slotte zal de Regering, naar aanleiding van de succesvolle ervaring op het gebied van de beroepsopleiding voor volwassenen, modules mee helpen ontwikkelen waarmee steunend op het "taalgebruik op het werk" functioneel talen aangeleerd worden in de technische en beroepsrichtingen.

Zij zal ook steun verlenen aan scholen die wensen deel te nemen aan de Europese programma's eTwinning en Erasmus+, die niet alleen de mogelijkheid bieden om nieuwe talen te leren, maar ook om de school open te stellen voor Europa, waarbij jongeren in het onderwijs en de beroepsopleiding de mogelijkheid wordt geboden om nieuwe technieken in het buitenland te leren en docenten de mogelijkheid krijgen om nieuwe onderwijsmethoden te leren.

5) Een specifieke benadering van de opvang voor jonge kinderen

Sinds 2007 en de lancering van het "Crècheplan" heeft het Gewest van de opvang voor jonge kinderen een prioriteit gemaakt. Het gevoerde beleid is erop gericht bij voorrang het collectieve openbare aanbod, met inbegrip van het aanbod van de gemeenten, te ondersteunen om de kinderopvang voor kinderen van 0 tot 3 jaar te ontwikkelen, door de financiering van infrastructuurwerken en de toewijzing van GECO-betrekkingen.

In reactie op de noodsituatie heeft het Brussels Gewest aanzienlijke middelen uitgetrokken voor de ondersteuning van de oprichting van kinderopvangplaatsen voor kinderen onder de drie jaar door tegelijk een beroep te doen op het werkgelegenheidsbeleid (toekenning van GECO-betrekkingen), de instrumenten voor territoriale ontwikkeling (bouw van crèches in het kader van duurzame wijkcontracten), het toezicht op de plaatselijke besturen (BGHGT-subsidies) en de dotatie die aan de Gemeenschapscommissies wordt toegekend om de infrastructuren te ondersteunen.

Steun voor het beleid inzake kinderopvang blijft daarom een prioriteit, met name voor de meest kwetsbare groepen, eenoudergezinnen, werkloze of kansarme gezinnen die vandaag de dag nog steeds van de bestaande regelingen zijn uitgesloten.

In dat verband verbindt de Regering zich ertoe de jaarlijkse terugkerende dotatie aan de COCOF en de VGC voor projectoproepen voor de oprichting van

kinderdagverblijven te handhaven. Zij bevestigt ook de toezeggingen die op 20 juni 2013 in het kader van het Cigogne III-plan zijn gedaan en verbindt zich ertoe de 106,5 GECO-betrekkingen ter beschikking te stellen die nodig zijn voor de uitvoering van het laatste deel voor de periode 2019-2022, waaraan nog de GECO-betrekkingen voor de VGC dienovereenkomstig moeten worden toegevoegd.

De ordonnantie van de GGC inzake kinderopvang, alsook de rest van het wettelijke kader, de budgetten en het administratieve kader zullen worden aangepast om de erkenning en subsidiëring van crèches die niet strikt eentalig zijn (deze laatste vallen onder de erkenning door het ONE of Kind&Gezin) mogelijk te maken met respect voor de meertaligheid van de diensten. Dit staat de gewestelijke steun voor eentalige opvangstructuren niet in de weg. De meertalige crèches zullen ook van GECO's gebruik kunnen maken, zoals dat het geval is voor de eentalige crèches, onder dezelfde voorwaarden als voor deze laatste. Daarbij zullen prioritair crèches en andere opvangstructuren die werken met tarieven aangepast aan het inkomen van de ouders worden ondersteund die gelegen zijn in wijken met een lagere dekkingsgraad dan het gewestelijke gemiddelde.

Vanuit het oogpunt van het Gewest is het essentieel dat de door het ONE en Kind&Gezin geselecteerde projecten gericht zijn op gebieden met de laagste dekkingsgraad. De Regering is ook van plan werk te maken van haar prioriteiten op het gebied van doelgroepen of soorten opvang, zoals de ontwikkeling van een opvangaanbod voor kinderen van werkzoekenden die een beroeps- of opleidingsproject volgen.

Daartoe wenst de Regering het samenwerkingskader met de Federatie Wallonië-Brussel en de Vlaamse Gemeenschap te herzien om meer betrokken te worden bij het besluitvormingsproces over de wenselijkheid van de te ondersteunen projecten. Bijzondere aandacht moet worden besteed aan de uitvoering van de hervorming van de opvangstructuren en de gevolgen daarvan voor het opvangaanbod in Brussel.

Ten slotte zal de Regering, ter ondersteuning van haar beleid, de bevoegdheden van de dienst van de schoolfacilitator uitbreiden tot de bevoegdheden in verband met de kinderopvang en de crèches. In dit kader en in samenwerking met de bevoegde overheden zal de Regering de invoering van een uniek loket voor de opvang van jonge kinderen voorstellen voor Nederlandstalige en Franstalige opvangstructuren om de Brusselse ouders zo duidelijk mogelijk te informeren over het bestaande aanbod en hen erheen te leiden.

TWEEDE PIJLER

**EEN GEWEST DAT ZIJN ECONOMISCHE EN SOCIALE
ONTWIKKELING KADERT IN EEN ECOLOGISCHE
MODELTRANSITIE DIE TEGEN 2050 MOET PLAATSVINDEN**

ECONOMISCHE INNOVATIE TEN DIENSTE VAN DE TRANSITIE

Een dynamisch gewest dat economisch, ecologisch en sociaal vernieuwend is, beschikt over troeven om de drijvende krachten op zijn grondgebied te behouden en de talenten van morgen aan te trekken.

Het Gewest zal de economische spelers inschakelen als bevoorrechte partners om te komen tot een gereguleerde koolstofvrije markteconomie. Op die manier moet iedere sector zijn steentje bij dragen om de collectieve doelstellingen van het Nationaal Energie- en Klimaatplan (NEKP) waar te maken.

Het Gewest zal met het oog daarop de economische transitie centraal plaatsen in zijn beleid en de overheidsmiddelen geleidelijk en op de eerste plaats bestemmen voor bedrijven die milieuvriendelijk en sociaal verantwoord handelen. We streven ernaar Brussel een voortrekkersrol te laten spelen, zowel in de ecologische en solidaire omslag - door de economische bedrijvigheid lokaal te verankeren, kwaliteitsvolle, niet-delokaliseerbare jobs te ontwikkelen en te zorgen voor een aanbod van kwaliteitsvolle lokale goederen en diensten - als bij de digitalisering van de economie, die heel wat kansen meebrengt.

In samenspraak met de sociale partners en aansluitend op de reeds bestaande impulsen zullen de instrumenten voor economische ondersteuning (reglementeringen, financieringen, begeleiding, het ingezette personeel bij de instellingen, promotie in het buitenland, economisch gericht onderzoek, enz.) voortaan geleidelijk aangewend worden om alle bedrijven en sectoren de overgang te helpen maken naar koolstofvrije productiemodellen, de kringloop- en regeneratieve economie, het sociaal en democratisch ondernemerschap en de digitalisering van de economie.

De Regering wil dat tegen 2030 alleen nog maar de sociaal en ecologisch voorbeeldige economische modellen in aanmerking komen voor overheidssteun vanwege het Gewest.

Daarom zal de Regering in het verlengde van de Strategie 2025 een strategie voor de transitie van de Brusselse economie tegen 2030 uitwerken. Die strategie zal erop gericht zijn alle sectoren koolstofvrij te maken en meer steun te verlenen aan de sectoren die actief zijn in de kringloopeconomie, de sociale economie of de digitalisering van de economie. We geven bijzondere aandacht en steun aan de opleidingen voor de nieuwe beroepen en vaardigheden die hieruit voortkomen.

De permanente dialoog tussen de sociale partners en het beleid zal voortgezet en geconsolideerd worden door het concept van de "gedeelde prioriteiten" te verankeren in de wetgeving.

De Regering zal de sectorale facilitatiedienst van de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ondersteunen en stimuleren om zich te blijven inzetten voor een sectorgerichte benadering van economie, werk en opleiding door verder te onderhandelen over kaderakkoorden met de sectoren (ICT, non-profit, private veiligheid, enz.), de opleidings- en tewerkstellingspolen uit te bouwen en de allianties werk-milieu te ontwikkelen. Er zal bijzondere aandacht uitgaan naar de tewerkstelling en opleiding van vrouwen.

De Regering zal nieuwe instrumenten ontwikkelen om haar beleid voor de omschakeling van de economie te financieren, met onder meer een economisch transitiefonds. Ze zal de uitbouw van aantrekkelijke en innoverende economische ecosystemen, die toegespitst zijn op de nieuwe technologieën en zuiniger omspringen met de grondstoffen, bevorderen.

Verder zal het Gewest de ondernemers, en in het bijzonder de KMO's, tijdens hun volledige bedrijfscyclus nog beter ondersteunen en begeleiden, hen aanmoedigen om de stap te zetten naar digitalisering, de stads- en buurthandel bevorderen en hen steunen in hun internationale ontwikkeling.

Daarnaast hebben ook de stedelijke industrie en productievestigingen ten volle hun plaats in de stad van de eenentwintigste eeuw: we moeten de economische en industriële functie vrijwaren, zodat in het Gewest productieactiviteiten kunnen blijven bestaan die voldoen aan plaatselijke behoeften en Brusselse arbeidskrachten tewerkstellen.

De Regering zal zich inzetten om het ondernemersklimaat te stimuleren door een administratieve vereenvoudiging door te voeren voor de ondernemingen, de gewestelijke en gemeentelijke bedrijfsbelastingen te harmoniseren en indien mogelijk te verlagen op basis van een fiscaal pact, door beter samen te werken met de andere Gewesten en beleidsniveaus (federaal en lokaal) zodat de ondernemingsgerichte initiatieven meer samenhang en een sterkere wisselwerking vertonen en tot slot de dialoog tussen de overheid en de privésector bevorderen.

1) *De circulaire economie, de stadslandbouw en de stedelijke industrie ondersteunen*

Circulaire economie

Voor de Regering is het noodzakelijk om over te stappen van een lineair economisch model naar een circulair economisch model. Niet alleen om tegemoet te komen aan eisen rond milieu en grondstoffenbeheer, maar ook de opportuniteiten te valoriseren die zich aandienen voor nieuwe sectoren die

zorgen voor niet-delokaliseerbare jobs. Deze ontwikkeling vereist de toepassing van een coherente visie en strategie voor de versterking van de circulaire economie te en de integratie ervan in de gewestelijke beleidsvoering (rond economie, werk en opleiding, R&I, leefmilieu, ruimtelijke ordening, afvalbeheer, enz.) en daarbij wisselwerkingen te bevorderen en de verschillende stakeholders en initiatieven op dit gebied te coördineren.

Zo zal de Regering op basis van de Strategie 2025 instaan voor de gecoördineerde sturing van het gewestelijk programma voor de circulaire economie (GPCE), het Hulpbronnen- en Afvalbeheerplan (HABP) en het industrieplan. Zij zal deze plannen ook verder versterken om onder meer de opkomst van nieuwe bedrijfstakken die grond- en afvalstoffen (plastic afval, gebruikte oliën, hout, textiel, matrassen, meubels of bouwafval, enz.) hergebruiken voor nuttige doeleinden, via reglementering en door middel van sectorgerichte steun te stimuleren. Zij staat achter de invoering van een auditsysteem voor "grond- en afvalstoffen" om de bedrijven bij te staan bij de omschakeling van hun economisch model.

De Regering zal voor het Gewest een beleidsmatige toepassing van de kringloopprincipes bij overheidsopdrachten en aankopen aanmoedigen en zij zal een voorbeeld lastenboek voorstellen aan de openbare besturen.

De Regering zal de invoering van een label "*Designed / Made / Grown / Repaired in and around Brussels*" onderzoeken.

Tot slot is er de economische sector van het duurzaam bouwen die inspeelt op de milieudoelstellingen van het Gewest en die tegelijk zoveel mogelijk jobs en economische activiteiten tracht te lokaliseren in Brussel. Brussel beschikt reeds over erkende vakkennis, pioniers en beleidsinitiatieven op het vlak van ecologisch verantwoord bouwen. De Regering wil dat beleid voortzetten door de circulaire bouwsector te ontwikkelen en zal er daarbij op toezien dat deze sector zoveel mogelijk jobs en economische activiteiten vestigt in Brussel.

Stadslandbouw

Ook de stadslandbouw heeft als een van de nieuwe veelbelovende economische sectoren voor het Gewest tal van gunstige effecten. Dit is niet alleen heilzaam voor het milieu en een gezonde voeding, maar is ook bevorderlijk voor de maatschappelijke verbondenheid en zorgt voor een leefbare economische activiteit en zinvolle jobs in sommige van de achtergestelde gebieden van de stad.

Om de stads(rand)landbouw te bevorderen, wil de Regering voor zichzelf krachtdadige doelstellingen vastleggen. Zo is het de bedoeling dat tegen 2035

minstens dertig procent van het jaarlijkse fruit- en groenteverbruik van de Brusselaars afkomstig is van die landbouw.

Zij zal ambitieuze middelen inzetten om deze sector te ontwikkelen en de beoogde doelstellingen te verwezenlijken. Een van die doelstellingen bestaat erin de Good Food Strategie na een evaluatie te versterken op basis van een gemeenschappelijke visie die samen met alle stakeholders van de sector, ook de openbare, wordt uitgewerkt. We streven ernaar een volwaardige economische en tewerkstellingsstrategie voor de stadslandbouw tot stand te brengen door een Alliantie op te starten rond "werk, milieu en duurzame voeding". Zo willen we samen met alle stakeholders van de stadslandbouw, de horeca, de verwerkings- en distributieketen en de opleidings- en tewerkstellingsinstanties in Brussel en omgeving de productie, verwerking en consumptie van betaalbare duurzame lokale voedingsproducten maximaliseren.

De Regering zal hiervoor werk maken van de volgende maatregelen:

- de ontwikkeling van een duurzame agro-ecologische stadslandbouw door beleidsmatig steun te verlenen (in het bijzonder voor de aankoop van grond) aan de nieuwe stadslandbouwers en boeren die niet uit de landbouwwereld komen;
- de ontwikkeling van een sterke samenwerking tussen de Vlaamse en Waalse overheden en actoren om een voedingsgebied rond Brussel tot stand te brengen;
- de uitbouw van een geïntegreerd logistiek aanbod (reiniging en verpakking, transport en distributie), zodat de kleine producenten hun producten gemakkelijk van de hand kunnen doen;
- de oprichting van een wetenschappelijk referentiecentrum dat een overzicht biedt van de beste agro-ecologische technieken die geschikt zijn in een stedelijke omgeving, met onder meer een bewaarbank voor zaden;
- steun voor niet-professionele voedingsproductie door burgers, scholen, burgercollectieven, verenigingen of de overheid;
- steun voor de ontwikkeling van een duurzaam voedingsaanbod (volgens de criteria van de "Good Food-strategie"), op de eerste plaats in de schoolrefters, maar ook in andere kantines en restaurants die rechtstreeks of onrechtstreeks beheerd worden door de overheid.

Stedelijke industrie en lokale productie

De Regering herbevestigt nadrukkelijk dat de stad plaats moet blijven bieden voor de niet-tertiaire economie om de economische ontwikkeling van Brussel te ondersteunen en ervoor te zorgen dat Brusselaars kunnen werken in hun eigen leefomgeving. Dat is de grootste uitdaging van de uitvoering van het industrieplan, waarin een visie en een strategie over de productieactiviteiten in Brussel uiteengezet zijn. Dat plan moet in het algemeen belang leiden tot een

diversifiëring van de werkgelegenheid, een dienstverlening aan de stad en innovatie. Daarbij komt het erop aan de bestaande activiteiten te behouden, te moderniseren of om te vormen, maar ook nieuwe toekomstgerichte productiewijzen in te passen in het stadsweeftel (industrie 4.0).

De Regering zal van de productieactiviteiten terug een sterke functie maken door de bestemming van de huidige industrie- en havengebieden te behouden. Daarnaast zal zij van Schaarbeek-Vorming een belangrijke prioriteit maken. De regeling in verband met de gemengde gebieden zal onderzocht worden om ze zo goed mogelijk af te stemmen op de behoeften van de Brusselse productieactiviteiten.

De Regering zal de mogelijkheid onderzoeken om competitiviteitspolen 2.0 op te richten. Deze centra focussen zich voor belangrijke toekomstgerichte sectoren met een groot jobpotentieel op aspecten die verband houden met economie, onderzoek en innovatie. In deze polen leggen grote bedrijven zich samen met KMO's, starters, universiteiten en hogescholen, hun spin-offs en onderzoekscentra in een virtuele *cluster* toe op de uitvoering van industriële projecten (R&I, investeringen, opleidingen).

De oprichting van deze polen zal gebeuren op basis van een publiek-private samenwerking. Voor elke sector wordt een aparte benadering gehanteerd. Zij zullen in verbinding staan met de opleidings- en tewerkstellingspolen van de sector in kwestie, de incubatoren of fablabs, de clusters van hub.brussels en om het even welke andere openbare of private infrastructuur die wil meedoen.

De competitiviteitspolen vallen onder de bevoegdheid van het Gewest (steun voor economische ontwikkeling en toegepast onderzoek), maar heel wat bedrijfssectoren zijn actief over de gewestgrenzen heen. De Regering zal op de eerste plaats en bij wijze van proefproject in een gezamenlijke constellatie of met één van de twee andere gewesten meewerken aan de uitbouw van een competitiviteitspool die gewijd is aan de digitale beroepen.

Om de banden tussen de gewesten te verstevigen en deze sector in volle ontwikkeling sterker te ondersteunen, zal een gemeenschappelijke competitiviteitspool worden opgericht, die de gewesten samen financieren. Naast de geïnteresseerde universiteiten en hogescholen zullen daaraan ook mediabedrijven en start-ups die actief zijn in de digitale en creatieve economie, meedoen. Deze pool zal, op basis van projectoproepen en een beoordeling door een onafhankelijke internationale jury, steun toekennen voor de onderzoeks- en ontwikkelingsfase van de projecten die het meest vernieuwend zijn. Het is de bedoeling dat de samenwerking wederzijds voordeel oplevert voor de bedrijven en hun netwerkvorming bevordert. Het beheerskader zal erop gericht zijn de belangen van elk gewest te eerbiedigen door met name concurrentie en delokalisaties te vermijden.

Deze competitiviteitspool kan verder bouwen op initiatieven die binnen deze sector al opgestart waren in de gewesten. Hij zal ook samenwerken met de openbare en private opleidingsinstellingen om te anticiperen op de opleidingsbehoeften op middellange termijn.

Verder zal de Regering *clusters* ontwikkelen waar grote bedrijven samen met KMO's, starters, universiteiten en hogescholen, hun spin-offs en onderzoekscentra industriële projecten (R&I, investeringen, opleidingen) uitvoeren, die gelinkt zijn aan de stedelijke ontwikkelingscentra (bijvoorbeeld de "culinaire beroepen" in de COOVI-wijk, de bouwsector in de zone Tour & Taxis, beeldverwerking op Reyers, enz.).

Tot slot wil de Regering de digitale productieruimten, zoals de fablabs, ondersteunen en toegankelijker maken door onder meer een werkbaar netwerk van openbare fablabs tot stand te brengen en opleidingen in deze nieuwe stedelijke productietools te stimuleren.

2) De ambitie om van Brussel een "smart city" te maken

De "smart city-ambitie" van het Gewest houdt op de eerste plaats in dat de burgers en de overheid ten volle gebruik moeten kunnen maken van de mogelijkheden van de informatie- en communicatietechnologieën en dat daarin geïnvesteerd wordt op een manier dat de maatschappij, het leefmilieu en de economie er wel bij varen: om de toegang tot de rijkdom van de digitalisering in de ruime betekenis van het woord te democratiseren; om de kwaliteit, de efficiëntie en de interactiviteit van de openbare diensten te verbeteren; om de kosten en het verbruik van middelen te beperken; om de contacten tussen de burger en het bestuur te verbeteren en te vereenvoudigen.

Na de evaluatie van het Next Tech Plan, eind 2019, moet het Gewest een overkoepelend digitaal beleid uittekenen, dat de scheidingslijnen tussen de bevoegdheden overstijgt, wisselwerkingen over de gewestgrenzen heen (onder meer met de Waalse competentiepool) aanmoedigt en de mogelijkheden inzake Europese financiering en samenwerking benut.

Het komt er niet enkel op aan de bedrijven te ondersteunen om de digitale omslag te maken, maar ook en vooral een "smartcity.brussels" ecosysteem tot stand te brengen, dat economische kansen biedt voor onze ondernemers, start-ups en KMO's en dat de overheid en de privésector op een vernieuwende wijze laat samenwerken.

Om de economische plannen voor "smartcity.brussels" concreet vorm te geven, gaan we niet alleen een opleidings- en tewerkstellingspool rond ICT opstarten, maar zullen we ook de overheidsfinanciering van het onderzoek door en de

oprichting van digitale bedrijven verhogen, de digitalisering van de bedrijven versnellen en een cluster wijden aan de programmeerberoepen en het schrijven van computerprogramma's, in het bijzonder gericht op videogames.

Op het vlak van artificiële intelligentie is de Regering onder meer van plan:

- de artificiële intelligentie ten dienste te stellen van de ecologische transitie van de economie (bv. beter mobiliteitsbeheer, efficiënt vervoer, voorspellen van verontreinigingspieken, enz.);
- een Brussels gewestelijk gegevensbeleid te ondersteunen;
- de Brusselse strategische sectoren verder te helpen bij hun omschakeling (e-gezondheid, fintech, logistiek, enz.);
- de bedrijven te begeleiden bij hun slimme omschakeling (expertise ontwikkelen bij hub.brussels, ondersteuning via de gewestelijke incubatoren, enz.).

Verder zal de Regering, door ook in Brussel een Digitale Lente te laten plaatsvinden, het grote publiek bewust maken van en in aanraking brengen met de nieuwe technologieën en tegelijk de aandacht vestigen op de verwezenlijkingen en het werk van de bedrijven, universiteiten en kunstenaars die in dat domein actief zijn.

Er zullen projecten rond *blockchaintechnologie* ontwikkeld worden op het vlak van stedenbouw, leefmilieu, burgerlijke stand en de begeleiding naar werk.

Het Gewest zal via hub.brussels en Innoviris verder steun verlenen voor innovatie op het vlak van "*health tech*" en zal ook ondersteuning blijven bieden voor het platform egezondheid.brussels als onderdeel van de bevordering en ontwikkeling van het e-gezondheidsnetwerk.

De Regering zal via een beheersovereenkomst de steun voor screen.brussels optrekken om een structurerend effect voor de creatieve industrie en de audiovisuele sector te garanderen. Om de wisselwerking tussen de vier operatoren van screen.brussels te versterken, zal een strategisch stuurcomité opgericht worden, met daarin de directies van de betrokken instanties (screen.brussels fund, visit.brussels, hub.brussels en finance.brussels).

Verder zal de Regering in het gewest gratis wifi ontwikkelen rond een heus netwerk van digitale openbare ruimten (DOR). Aan het einde van de legislatuur zal elke gemeente beschikken over minstens één DOR die volledig uitgerust is met materiaal en begeleidend personeel.

De Regering zal het gewestelijk glasvezelnetwerk consolideren en het lager onderwijsnet aansluiten op de gewestelijke glasvezel. Zij zal het ook uitbreiden naar de collectieve openbare voorzieningen en samenwerken met Vivaqua en Sibelga om de uitrol van glasvezel in het gewest te vergemakkelijken.

Om de kwaliteit, de efficiëntie en de interactiviteit van de openbare diensten te verbeteren, zal de Regering een openbaar platform ontwikkelen om alle applicaties die verband houden met de *smart city*, zowel van de overheid als van de burgers, samen te brengen en de stad en haar inwoners meer mogelijkheden te bieden op het vlak van interoperabiliteit en gegevensuitwisseling.

De Regering steunt een "open data-beleid" voor openbare gegevens, dat erop gericht is oplossingen te ontwikkelen voor de samenleving (e-gezondheid, mobiliteit, bestuur, enz.). Zij zal ook haar steun toezeggen aan slimme systemen die de privacy respecteren en een heuse maatschappelijke, ecologische en economische meerwaarde inhouden voor de opdrachten die het Gewest moet vervullen op het vlak van mobiliteit, afvalverwerking, het beheer van bouwplaatsen, enz.

Tot slot zal de uitrol van nieuwe technologieën voor gegevensverzending (5G en andere) gebeuren met inachtneming van het voorzorgsbeginsel en pas nadat de impact op het milieu en de volksgezondheid, de economische efficiëntie, de gegevensbeveiliging en het respect voor de privacy geëvalueerd zijn.

3) Een onderzoeks- en innovatiebeleid dat meehelpt om de maatschappij, het klimaat en de economie te laten vooruitgaan

Onderzoek, ontwikkeling en innovatie zijn van groot belang voor de economische groei, maar zijn ook hefboomen om het welzijn van de burgers te verbeteren.

Het Gewest moet dan ook meer investeren in onderzoek, ontwikkeling en innovatie. Daarbij zal het Gewest actief bijdragen tot de nationale doelstelling van 3% van het BBP (met een derde van de openbare sector) dat wordt besteed aan onderzoek en ontwikkeling.

Het Gewest is weliswaar niet bevoegd voor hoger onderwijs, maar de activiteiten van de universiteiten, hogescholen en academische ziekenhuizen hebben een invloed op vele domeinen waarvoor het Gewest wél bevoegd is (opleiding en werk, huisvesting, mobiliteit, enz.). De hoger onderwijsinstellingen, en in het bijzonder de universiteiten, zijn één met de stad waarin zij zich bevinden en gaan nauwe betrekkingen aan met het Gewest en de gemeenten. De Regering wil deze dynamiek ondersteunen door haar onthaalbeleid voor studenten verder te zetten en vooral ondersteunende middelen voor studentenwoningen te bieden. Bijzondere aandacht zal uitgaan naar het in de kijker plaatsen van de verschillende universiteitswijken.

De Regering wil het statuut van Brussel als grootste universiteitsstad van het land uitspelen om Brussel in de kijker plaatsen als kennisstad. Vanuit een slimme specialisatiestrategie zal zij ondersteuning bieden voor thema's die van prioritair belang zijn voor de ontwikkeling van het Gewest en die vermeld zijn in het gewestelijk innovatieplan 2016-2020: zoals de ICT (digitale economie), leefmilieu (groene economie) en gezondheid (gepersonaliseerde gezondheid).

Door de evolutie van de (digitale) industrie 4.0, de snelle ontwikkelingen op het gebied van artificiële intelligentie en "*machine learning*", automatisering en de biologische en farmaceutische technologieën ondergaan de samenleving en de steden ingrijpende veranderingen. Er zal ook bijzondere aandacht gaan naar artificiële intelligentie en naar het hoger onderwijs zelf. De universiteiten zullen meer mogelijkheden krijgen om onderzoek te verrichten naar thema's die belangrijk zijn voor Brussel (mobiliteit, opleiding, werk, huisvesting, kringloopeconomie, stadsproductie, enz.). De Regering zal steun verlenen voor de initiatieven om in samenwerking met de academische wereld en de digitale industrie een Brussels geïntegreerd onderzoekscentrum rond artificiële intelligentie te ontwikkelen.

De Regering is tevens van plan verder steun te verlenen voor het onderzoek naar sociale innovatie.

Verder verbindt de Regering zich ertoe steun te verlenen voor de ontwikkeling van expertisecentra en "*focussed factories*".

We moeten onze drie universiteitscentra volop benutten om optimaal gebruik te maken van de Brusselse know-how en vakkennis op het vlak van gezondheid en universitair onderzoek, bijvoorbeeld door op de campus Erasmus een internationaal kankercentrum te ontwikkelen en te enten op de dynamiek die gepaard gaat met de verhuis van het Bordet Instituut en de aanwezige mix van fundamenteel onderzoek, toegepast onderzoek, start-ups en ziekenhuisactiviteiten.

Ook binnen de fundamentele onderzoekssector zal het geplande uitmuntendheidscentrum voor fysica "Brout-Englert-Lemaître" in het kasteel Tournay-Solvay voltooid worden.

Om meer jongeren de weg te laten vinden naar wetenschappelijke of technologische studierichtingen en beroepen, is het essentieel om instrumenten te ontwikkelen waarmee zij warm gemaakt kunnen worden voor wetenschappen. Zo zal de Regering het festival "I love science" blijven steunen en zal zij een Wetenschapsdorp opzetten.

De Regering zal zorgen voor een grotere wisselwerking tussen de verschillende instrumenten om onderzoek, ontwikkeling en innovatie te ondersteunen, zodat

zij alle stadia in de ontwikkeling van een innoverende dienst of een innoverend product bestrijken. Daartoe zal zij erop toezien dat de openbare instanties nauwer met elkaar samenwerken om zo de bedrijven in alle stadia van hun ontwikkeling beter te ondersteunen. Meer algemeen zal zij aansturen op een sterkere samenwerking tussen de bedrijfswereld en de academische onderzoekssector. De Regering zal ook meer ondersteuning bieden voor innovatie in de verenigingssector.

4) De duurzame economische dynamiek en de ondernemers in Brussel ondersteunen

Vanuit een streven naar overzichtelijkheid en administratieve vereenvoudiging werd hub.brussels opgericht. Dat agentschap brengt drie vroegere overheidsinstellingen samen in één enkele structuur. Het unieke nummer 1819 is voortaan het aanspreekpunt waar ondernemers en handelaars terecht kunnen voor eerstelijnsinformatie over alles wat er komt kijken bij de uitoefening van een economische activiteit en dat hen wegwijs maakt binnen het Brusselse netwerk van begeleidende diensten en instellingen. De Regering zal de verdere ontwikkeling van deze dienst ondersteunen en bekender maken bij de ondernemers.

De Regering wil ook de dynamiek van de Small Business Act (SBA) voortzetten om ervoor te zorgen dat nieuwe bedrijven naar Brussel komen en er blijven. Daarbij zal zij ernaar blijven streven het onthaal van en de dienstverlening aan toekomstige ondernemers en handelaars te rationaliseren en de administratieve formaliteiten te beperken. Er is bijzondere aandacht voor maatregelen die kleine ondernemingen in staat moeten stellen om te groeien en zich te ontwikkelen.

De Regering zal de relevantie en de oriëntering van de financiering van de bedrijvencentra evalueren.

Om het milieu minder te belasten en de Brusselse bedrijven te ondersteunen in hun ontwikkeling, zal de Regering de uitbouw van het unieke digitale platform, MyBEE, voltooiën. Dat platform biedt een unieke interface voor de ondernemers en maakt het mogelijk om aanvraagdossiers voor overheidssteun online in te vullen.

Zij zal een dienst oprichten die juridische, boekhoudkundige en beheersmatige bijstand biedt aan startende ondernemers, in de vorm van cheques. Deze begeleiding zal gebaseerd worden op de bestaande economische instrumenten van het Gewest. Het is de bedoeling om de kansen van de ondernemers op een geslaagde lokale verankering te verhogen en hen te helpen voldoen aan hun nieuwe behoeften (opleiding, coaching, enz.).

De Regering zal opnieuw aanzienlijk investeren in de groep finance.brussels met het oog op kapitaalverrichtingen (met mede-investering van de privésector) om de nieuwe activiteitensectoren te ondersteunen en de prioritaire sectoren te heroriënteren. De Regering zal zich daarbij inspireren op de proxi-lening en de *win-win lening* om een nieuw financieringsinstrument in te voeren voor Brusselse ondernemers die het steeds moeilijker hebben om aan kredieten te geraken.

Verder zal de Regering finance.brussels opdragen om de bedrijven een financiering aan te bieden waarmee zij hun economisch model grondig kunnen omvormen tot een model dat gebaseerd is op een "lage koolstofuitstoot" en waarmee zij kunnen investeren in de transitie, met inbreng van de bestaande middelen uit het Klimaatfonds. Zij zal ook de mogelijkheid onderzoeken om in het Gewest green bonds uit te geven om het transitiebeleid te financieren (mobiliteit, renovatie, enz.). Finance.brussels zal ook gevraagd worden om de sociale economie-initiatieven en coöperatieven te blijven ondersteunen, zodat meer middelen vloeien naar de financiering van inschakelingsprojecten in de sociale economie, die uitgaan van lokale overheden en verenigingen. Daarbij moet erop gelet worden dat de projecten van de lokale overheden over voldoende middelen beschikken.

De Regering zal het financieringssysteem *matchfunding* onderzoeken om een projectoproep uit te schrijven die aansluit bij de doelstellingen van de Regering.

Om de stroomlijning van de economische instrumenten af te ronden, komt het beheer van het platform van de incubatoren in handen van de begeleidingspool. Er zal een gelijkaardige denkoefening gevoerd worden over de coördinatie van de fablabs.

De Regering zal finance.brussels vragen een systeem uit te werken om een gevoel van zekerheid te geven aan burgers-investeerders die meestappen in maatschappelijke crowdfundingprojecten, waarbij nagegaan wordt of de projecten die zij willen steunen, levensvatbaar zijn en een meerwaarde bieden voor het Brussels Gewest.

De Regering zal hub.brussels de specifieke opdracht geven om op te treden als facilitator voor de grote bedrijven om een vertrouwensband te scheppen en beter te anticiperen op delokalisaties en herstructureringen. Zij zal voorwaarden vastleggen voor de mechanismen voor het terugvorderen van overheidssteun bij delokalisatie of de schrapping van banen en deze versterken.

De Regering zal bijzondere aandacht schenken aan het vrouwelijk ondernemerschap en dat bevorderen en verder ontwikkelen. Daarbij komt het erop aan vrouwen te ondersteunen in het licht van de "vierde industriële revolutie" (digitalisering) en hen warm te maken voor de nieuwe digitale

beroepen. Daartoe zal het startpakket voor ondernemers voor vrouwen die zich willen wagen aan een avontuur als ondernemer versterkt worden.

In haar streven om het vrouwelijk ondernemerschap te ondersteunen, wil de Regering ook een mentaliteitswijziging teweegbrengen door:

- in alle sectoren vanaf een zo jong mogelijke leeftijd de opkomst van vrouwelijke rolmodellen te stimuleren om zo de ondernemingszin aan te wakkeren;
- steun te verlenen voor de activiteiten van de netwerken van vrouwelijke ondernemers, zoals mentorschap, de verspreiding van goede praktijken, de uitwisseling van informatie en adviezen;
- vrouwelijke ondernemers zichtbaarheid te geven, bijvoorbeeld via ambassadrices, om duidelijk te maken dat niet alleen mannen succesvol kunnen zijn.

De Regering zal hub.brussels de opdracht geven om via het platform *Women in Business* een grootschalige bewustmakingscampagne rond het ondernemerschap op te zetten en die te richten tot Brusselse werkloze vrouwen. De openbare instellingen die ondersteuning bieden, zullen ertoe aangezet worden om minstens één derde van hun klantenbestand te laten bestaan uit vrouwelijke Brusselse ondernemers.

De Regering zal voor het Gewest een ambitieus "STE(A)M-plan" uitwerken om alle doelgroepen (en dan vooral jongeren en vrouwen) bewust te maken van het belang van wetenschap en techniek, maar ook van de mogelijke wisselwerking met kunst.

5) *Een economie die geïntegreerd is in het stadsweeffsel: steun voor de ambachten, de buurtwinkels en de sociale en de deeleconomie*

Handel en ambachten zijn van doorslaggevend belang voor de dynamiek in een stad. Zij dragen bij tot de sociale samenhang in de wijken. De Regering wil van de buurthandel en de heropleving van de wijken een prioriteit maken.

De Regering zal haar steun verlenen om de ambachtslieden zichtbaar te maken en te laten voortbestaan. Zij zal de know-how van de Brusselse ambachtslieden ook in de verf zetten met behulp van een volwaardig label "Brusselse Ambacht".

De Regering zal begeleidend optreden bij de oprichting van een volwaardige federatie en van het huis van de ambachten, dat moet fungeren als het uitstalraam van de Brusselse ambachten en ambachtslieden, met een opleidingsatelier om roepingen aan te moedigen.

De Regering zal het gewestelijk schema voor handelsontwikkeling in samenwerking met de gemeenten verder uitvoeren en het idee steunen van een algemene gecoördineerde en geïntegreerde strategie voor de Brusselse handel.

De Regering zal de overheidshefbomen voor het beheer van de handelsruimten (grondregieën, gemengde openbare herwaarderings- en stimuleringsprogramma's) in overleg met de gemeenten coördineren, zodat ze samen ingezet kunnen worden om te zorgen voor een evenwichtige handelsmix in de wijken en een aanbod aan te moedigen dat afgestemd is op de verwachtingen van de Brusselaars. Het is de bedoeling om speculatie tegen te gaan en daardoor aantrekkelijke huurprijzen te kunnen hanteren voor handelszaken die weinig rendabel zijn, maar wel nodig zijn voor de aantrekkingskracht van een handelskern.

Om de verscheidenheid van de buurtwinkels te waarborgen en de aantrekkingskracht van de handelskernen te garanderen, gaan we het programma "Open Soon" versterken en verder ontwikkelen. Via dat programma bieden we financiële ondersteuning en begeleiding om de opening van vernieuwende zelfstandige handelszaken te bevorderen. We gaan voor het hele Gewest een gedurfde commerciële incubatiestrategie implementeren om de dynamiek van de handelswijken aan te zwengelen en een risicovrije springplank te bieden voor kandidaat-handelaars.

De Regering zal voorstellen om handelswijkcontracten in te voeren om de verenigingen van handelaars ertoe aan te zetten in een gezamenlijke dynamiek met de overheid hun wijk aantrekkelijker te maken.

Om de handelaars in staat te stellen zichzelf online zichtbaar te maken en mee te springen op de trein van de e-commerce, zal de Regering de dienst 1819 de opdracht geven om gratis korte seminaries in te richten met praktische tips over e-commerce. Daarnaast zal zij hub.brussels vragen om de handelaars basisinstrumenten ter beschikking te stellen, die hen moeten helpen om online aanwezig en zichtbaar te zijn. Tot slot zal in de opleidingen voor bedrijfsleiders een onderdeel gewijd worden aan e-commerce.

Vele kleine zelfstandigen kampen met grote financiële problemen. Het komt erop aan duidelijker te bepalen wie deze personen zijn om hen in contact te brengen met het Centrum voor ondernemingen in moeilijkheden. De Regering zal onder leiding van hub.brussels samenwerkingsakkoorden afsluiten tussen het Centrum voor ondernemingen in moeilijkheden, de lokale economieloketten en de bedrijvencentra.

Om de kleine handelszaken te versterken, zal een moratorium ingesteld worden op de vestiging van nieuwe grote winkelcentra.

Daarnaast is er de sociale economie die tegemoet komt aan de behoeften van de gemeenschap. Dit model, dat ontstaan is uit coöperatieven, pleit voor een rechtvaardigere economie, die de mens centraal plaatst en waarvan het succes afgemeten wordt aan de burgerlijke, maatschappelijke, ecologische en economische vooruitgang die zij teweegbrengt. De werking ervan berust op democratische en burgergerichte regels. De ondersteuning en de begeleiding van dergelijke initiatieven en ondernemingen dienen versterkt te worden, zodat deze actoren kunnen fungeren als duurzame motor van de economie.

Die ondersteuning gaat onder meer gepaard met een nieuw werkkader in de onderneming dat het mogelijk maakt om alle goede ideeën samen te brengen en de kosten te delen. De Regering zal de inrichting van nieuwe gedeelde werkruimten met bescheiden huurprijzen ondersteunen.

Om de sociale en solidaire economie te ondersteunen, zal de Regering in samenwerking met de gemeenten die dat willen, centra voor sociaal ondernemerschap en innoverende sociale economie oprichten, naar het model van CoopCity.

Zij zal zich in overleg met de sociale partners inzetten voor een bewustmaking rond de sociale economie en deze promoten bij de bedrijven, de onderwijsinstellingen en de universiteiten. Zij zal jaarlijks ook een evenement organiseren om de gewestelijke, nationale en internationale stakeholders van de sector samen te brengen.

De Regering zal het mechanisme voor de erkenning van de verschillende vormen van sociale economie en de initiatieven van de deeleconomie versterken en zij zal de professionalisering van de sociale economiebedrijven ondersteunen.

Duurzame sociale werkgelegenheid blijft een ontbrekende schakel in de Brusselse sociale economie. Sommige doelgroepwerknemers hebben een langer traject nodig en een bepaald aantal werknemers zal nooit in het reguliere circuit belanden. De organisaties moeten meer mogelijkheden krijgen om te werken op lange termijn en in bepaalde gevallen zelf duurzame sociale jobs te creëren (naar het voorbeeld van de beschutte werkplaatsen). Daarvoor kan samengewerkt worden met andere sectoren.

6) Een internationaal gerichte economie

Voor de Brusselse ondernemingen, die gevestigd zijn op een kleine markt, is internationalisering vaak een onontbeerlijke stap in hun levenscyclus om te kunnen groeien en vernieuwen. In een steeds meer geglobaliseerde economie is het absoluut noodzakelijk dat zij blijk geven van een commerciële dynamiek.

Ons gewest is zeer vermaard op het vlak van ICT, duurzaam bouwen en de medische technologieën. Brussel voert vandaag echter maar één derde van zijn diensten uit. Er is dus nog enorm veel ruimte voor verbetering. Om de economische ontwikkeling van ons gewest te helpen bevorderen, zal de Regering de ondernemers intensiever begeleiden bij hun internationale stappen en tegelijk hun exportrisico's verkleinen.

Daartoe zal de Regering een geïndividualiseerde exportbegeleiding uitwerken en maatregelen en instrumenten invoeren om de Brusselse bedrijven ertoe aan te zetten zich te wagen op markten met een groot groeipotentieel, in geografische gebieden zoals Zwart-Afrika en Zuid-Azië, in sectoren zoals de nieuwe technologieën of in ondernemingscategorieën zoals de nieuwe export. Met het oog daarop zal het netwerk van economische en handelsattachés regelmatig geoptimaliseerd worden.

De internationale roeping van de Brusselse *clusters* zal verder ontwikkeld worden. De financiële steunmaatregelen en de opleidingen zullen geëvalueerd worden om ze aan te passen aan de evoluerende behoeften op het terrein.

Het Brusselse beleid voor de buitenlandse handel zal aandacht schenken aan duurzame ontwikkeling, niet alleen om het voortbestaan van de ondernemingen te waarborgen, maar ook dat van de planeet, haar grondstoffen en haar bewoners.

Grote ondernemingen, KMO's en zelfstandigen zullen warm gemaakt, aangemoedigd en begeleid worden om te investeren in maatschappelijk verantwoord ondernemen. Hub.brussels (Invest & Export) zal aangespoord worden het goede voorbeeld te geven door de zin van handelsactiviteiten en economische samenwerkingsakkoorden met landen waar de zittende regeringen de mensenrechten ostentatief met de voeten treden, onder de loep te nemen.

De Regering zal erop toezien dat ook vrouwen hun plaats innemen in de wereld van de internationale handel.

Om de Brusselse economie te internationaliseren, is het ook nodig om buitenlandse bedrijven aan te trekken. Daarom zal de Regering zich inspannen om buitenlandse spelers aan te trekken die het Brusselse ecosysteem kunnen versterken, onder meer in de financiële wereld (met de *fintechs*), de audiovisuele sector (o.a. extended reality - XR), de biowetenschappen (o.a. e-health), de kleinhandel (waaronder mode en design), juridische en publieke zaken (met inbegrip van arbitrage en lobbying) en de duurzame bouwsector.

Met het oog daarop zal een stevig city marketingbeleid ontwikkeld worden, waarbij gedeeld gebruik gemaakt zal worden van de Brusselse netwerken van

economische en handelsattachés (gecoördineerd door hub.brussels) en van de toeristische attachés van visit.brussels.

Tot slot zal ook een één-loket worden opgericht om alle bedrijven die naar Brussel willen komen, wegwijs te maken en te informeren, zodat zij zich hier gemakkelijker kunnen vestigen.

EEN MOBILITEITSBELEID TEN DIENSTE VAN DE BRUSSELAARS EN HUN LEVENSKWALITEIT

Het mobiliteitsbeleid is in wezen een beleid waarin verschillende vraagstukken in verband met de gewestelijke ontwikkeling aan bod komen. De Regering wil via het mobiliteitsbeleid de overheden, en meer in het algemeen het maatschappelijk middenveld, mobiliseren als actoren in de omschakeling van onze verplaatsingswijzen.

Via het gewestelijk mobiliteitsplan "GoodMove" schetst het Gewest een van de manieren om de klimaat- en milieudoelstellingen en -verbintenissen van Brussel te verwezenlijken, die met name zijn opgenomen in de verbintenissen van Brussel in het Nationaal Klimaat- en Energieplan (NKEP). Het omvat een korte-, middellange- en langetermijnvisie op de evolutie van de mobiliteit in Brussel. De Regering zal hieraan deelnemen door de definitieve goedkeuring van het strategische en regelgevende luik van het GMP af te ronden en door de nodige menselijke en budgettaire middelen ter beschikking te stellen voor een snelle, vlotte en volledige uitvoering ervan.

De Regering wil de actieve vervoerswijzen bevorderen door van het verkeerssluw maken van de openbare ruimte een prioriteit te maken. Een veralgemeende zone 30 en de invoering van het verkeerssluwe wijken en het STOP-principe zullen hand in hand gaan met de nodige investeringen in de openbare ruimte en met grondig overleg met de gemeenten.

Om de doelstellingen van het GMP sneller te bereiken, zal de Regering een aanpak hanteren die innovatie en testprogramma's ondersteunt en het gevoerde beleid voortdurend evalueert.

De Regering zal erop toezien dat de uitvoering van het GMP in nauwe samenwerking met de gemeenten plaatsvindt, zodat deze de gewestelijke strategie en doelstellingen overnemen. Daartoe zullen er snel gemeentelijke mobiliteits- en parkeerplannen worden opgesteld met de steun en onder toezicht van het Gewest. Intussen zal de Regering de gemeenten ondersteunen bij hun initiatieven die aansluiten bij de doelstellingen van het GMP, met name op het niveau van de wijken die in het GMP aan bod komen. Het Gewest zal alle subsidiemechanismen concentreren in één enkel lokaal mobiliteitscontract tussen het Gewest en iedere gemeente voor zijn mobiliteits- en verkeersveiligheidsbeleid en zal concrete projecten pas financieren wanneer deze kaderen binnen de gewestelijke doelstellingen.

Er werd aangetoond dat vrouwen zich niet noodzakelijkerwijs op dezelfde manier verplaatsen als mannen, en dat om verschillende redenen, waaronder een gevoel van onveiligheid. De Regering zal daarom een gendergerichte aanpak ontwikkelen voor haar volledige mobiliteitsbeleid.

Daarnaast blijft de Regering bijzondere aandacht hebben voor de zwakke weggebruikers (kinderen, bejaarden, personen met beperkte mobiliteit, enz.).

Het mobiliteitsbeleid sluit aan bij de uitdagingen op milieu- en sociaal vlak. Daarbij is het van essentieel belang om de overgang naar duurzame mobiliteit te doen slagen door massaal te investeren in een beleid dat actieve mobiliteit promoot en in het openbaar vervoersnet om de verkeersdruk in Brussel te verminderen en de leefomgeving (luchtkwaliteit, geluidshinder, enz.) te verbeteren. Het verkeersveiligheidsbeleid ten behoeve van de actieve vervoerswijzen sluit volledig aan bij deze doelstelling. Mobiliteit moet het mogelijk maken om wijken te ontsluiten, de verplaatsingen van eenieder te vergemakkelijken en iedereen in staat te stellen om volledig en ongehinderd in Brussel te wonen.

Tegelijkertijd moet een aangepaste verkeersfiscaliteit bijdragen tot een verbetering van de totale energieprestatie van het wagenpark en tegelijk een vermindering van de verkeerscongestie in Brussel beogen.

Als economische en institutionele uitdaging vormt mobiliteit de ruggengraat van een ambitieuze economische ontwikkeling. Ze moet het mogelijk maken om de verschillende functies van een gewest, zowel lokaal als internationaal, te realiseren. Om optimaal doeltreffend te zijn, moet de mobiliteit in Brussel gebaseerd zijn op een vernieuwde benadering van het grootstedelijke kader, waarbij de economische en sociale partners en de openbare vervoersmaatschappijen betrokken worden.

Tot slot moet specifieke aandacht worden besteed aan het parkeerbeleid en aan de coördinatie van de werven.

1) Een mobiliteitsbeleid dat actieve verplaatsingswijzen bevordert

Het bevorderen van actieve vervoerswijzen betekent in de eerste plaats dat werk wordt gemaakt van een volwaardig verkeersveiligheidsbeleid. De Regering hanteert in dat verband het principe "Vision Zero": nul doden en nul ernstige gewonden is inderdaad de enige aanvaardbare doelstelling.

Daartoe zal de Regering een nieuw gewestelijk verkeersveiligheidsplan voor 2020-2030 opstellen, waarbij de verenigingen die op dit gebied actief zijn en de lokale partners (gemeenten en politiezones) ruim betrokken zullen worden via een staten-generaal van de verkeersveiligheid. De Regering verbindt zich ertoe om specifieke prioritaire acties te bepalen, met inbegrip van dringende tijdelijke acties in afwachting van een definitieve inrichting, om de veiligheid te verbeteren op de zwarte punten die als de meest ongevalgevoelige in het Gewest zijn aangeduid.

Daarnaast zal in overleg met de gemeenten en de politiezones een aanpak van het risicogedrag worden geïntegreerd om nieuwe sancties toe te passen in geval van ernstige overtredingen, zoals de administratieve inbeslagname van voertuigen.

De Regering zal tegen 1 januari 2021 een veralgemeende zone 30 instellen, met uitzondering van de structurerende wegen. De invoering van een zone 30 zal gepaard gaan met het aanbrengen van aangepaste inrichtingen en adequate bewegwijzering op de gewestelijke en gemeentelijke structurerende wegen, waarbij zone 30 de regel zal worden. De Regering zal, in overleg met de verenigingen die op dit gebied actief zijn en de lokale partners (gemeenten en politiezones), een omvangrijke communicatie- en preventiecampagne opstarten om de geloofwaardigheid en het maatschappelijk draagvlak van deze maatregel te versterken.

De middelen van de politiezones voor het handhaven en bestraffen zullen worden versterkt. De Regering zal het Gewestelijk centrum voor de verwerking van verkeersovertredingen ontwikkelen, naar het voorbeeld van de twee andere gewesten. Om haar actie beter te richten, zal de Regering prioriteiten vaststellen voor veiligheidsinrichtingen in de omgeving van de volgende plaatsen: scholen, parken, speeltuinen, voetgangers- of fietsstraten, verkeersluwe zones, enz.

De Regering zal de hervorming van de rijopleiding evalueren en wijzigingen aanbrengen in de verkeerswetgeving ten gunste van de actieve vervoerswijzen en het openbaar vervoer. De Regering zal ervoor zorgen dat haar beleid ter ondersteuning van de slachtoffers van verkeersongevallen wordt versterkt.

Het beleid om de actieve vervoerswijzen aan te moedigen, moet gepaard gaan met maatregelen om wangedrag te bestraffen en de veiligheid van de voetgangers en fietsers te garanderen. De Regering zal blijven investeren en de veiligheidsinfrastructuur harmoniseren (lidars, vaste radars, mobiele radars, ANPR-camera's, enz.) om het politieoptreden te versterken. De politiezones zullen verzocht worden om op het gebied van verkeersveiligheid blijk te geven van vastberadenheid en een nultolerantie te hanteren ten aanzien van alle gebruikers om ervoor te zorgen dat de door de Regering gesteunde modal shift gerespecteerd wordt. De middelen van het Fonds voor verkeersveiligheid zullen verdeeld worden in functie van de inspanningen die elke zone levert op het vlak van handhaving en bestraffing. De Regering zal zorgen voor specifieke ondersteuning van de politiezones met het oog op de veralgemening van fietsbrigades die specifiek met de verkeersveiligheid belast worden.

Meer in het algemeen zal de Regering initiatieven op het gebied van bewustmaking en levenslang leren ondersteunen door een doelgroepstrategie te hanteren.

Bij de uitvoering van het GMP en om de mobiliteit van voetgangers en personen met beperkte mobiliteit te bevorderen, zal het Gewest een specifiek operationeel plan voor voetgangers opstellen dat de geleidelijke en gecoördineerde uitvoering van zijn plan inzake toegankelijkheid van de openbare weg zal omvatten, in samenwerking met de gemeenten en de representatieve verenigingen. Verder zal het ook de voetgangersnetwerken omvatten, die prioritaire aandacht zullen krijgen, met name om meerdere wijken met elkaar te verbinden.

De verbetering van het comfort van het voetgangersverkeer in lijn met het STOP-principe zal een prioriteit vormen bij de herinrichting van de openbare ruimte en in het bijzonder voor de belangrijkste structurerende assen. De voetpaden zullen verbeterd worden in lijn met de acties die ondernomen worden in het kader van de "groene en blauwe promenades" en waar mogelijk zullen nieuwe voetgangerszones of -verbindingen worden aangelegd. Bovendien zal elk nieuw project het beginsel van het "universal design" respecteren, met inbegrip van de materiaalkeuzes om de autonomie van de gebruikers te bevorderen.

De Regering zal aan het begin van de legislatuur en in samenwerking met de fietsersverenigingen een ambitieus investeringsplan opstellen dat specifiek gericht is op de fietsinfrastructuur en overgaan tot de systematische aanleg van afgescheiden fietsinfrastructuur op de grote gewestelijke verkeersassen en de wegen die voldoende breed zijn. Het doel is tot een fijnmazig, comfortabel, veilig en ononderbroken netwerk te komen. De doelstelling van de Regering bestaat erin het modale aandeel van de fiets op 5 jaar tijd te verdubbelen, in het bijzonder door te streven naar de aanleg van extra fietspaden en de voltooiing van het GFR-netwerk.

Parallel hieraan zal de Regering, voor een veilige fietstoegankelijkheid en om het risico op diefstal tegen te gaan, het aantal fietsenstallingen voor korte en lange duur in alle wijken uitbreiden via het netwerk van fietsboxen en door middel van bewaakte fietsenstallingen in commerciële, economische en culturele zones. De intermodaliteit met het openbaar vervoer zal worden bevorderd door te zorgen voor beveiligde fietsenparkings bij trein-, metro- en tramstations.

Om de verwezenlijking van het GEN-fietsnetwerk te bespoedigen, zal een stuurcomité worden opgericht met de gewesten, de federale regering, de provincies en de gemeenten. Binnen Brussel zal de Regering zich vooral focussen op de spoorlijnen 28, 36, 60, 124 en 161.

Ten slotte zal de Regering, om de actieve weggebruikers beter te beschermen, het kader dat het gebruik van deelfietsen en -steps regelt, uitvoeren en versterken door middel van een vergunningsmechanisme dat de kwaliteit van de dienstverlening, de spreiding over heel het gewestelijk grondgebied en de naleving van de algemene regels, met inbegrip van de parkeerregels, garandeert. De bijdragen zullen worden gebruikt om stallingen voor deelfietsen en -steps op de openbare weg aan te leggen.

De Regering zal ook steun verlenen aan innovatie op het gebied van de actieve vervoerswijzen voor wat het woon-werkverkeer en het vrachtvervoer betreft. Het Gewest zal de oprichting van ophaaldiensten voor schoolkinderen per fiets of te voet ondersteunen, in overleg met de scholen en de ouderverenigingen. Wat het vrachtvervoer betreft, zal ook het ter beschikking stellen van geschikte fietsen (cargofietsen, enz.) binnen het Brusselse economische weefsel worden bevorderd, met name voor levering en distributie.

2) Een sterk en toegankelijk openbaar vervoersaanbod

De Regering wil een duurzaam mobiliteitsbeleid voeren dat de uitdagingen inzake luchtkwaliteit, de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen in het licht van de doelstellingen voor 2030 en 2050 en de verbetering van de levenskwaliteit van de Brusselaars kan inlossen. Daartoe zal de Regering een visie bepalen voor de ontwikkeling van het openbaar vervoersaanbod tegen 2050. Zij zal er ook naar streven een antwoord te bieden op de demografische uitdagingen, de wijken te ontsluiten en de Brusselaars gratis of tegen een lage prijs alternatieven aan te bieden voor hun verplaatsingen.

Wat het investeringsbeleid voor het openbaar vervoer betreft, is de Regering van plan om de financiering van het meerjareninvesteringsplan van de MIVB te verzekeren en tegelijkertijd een jaarlijkse evaluatie uit te voeren om de prioriteiten te sturen, zodat het aanbod van het bovengrondse openbaar vervoer tegen 2025 aanzienlijk kan toenemen. De menselijke en budgettaire middelen om deze doelstelling te verwezenlijken, zullen ter beschikking worden gesteld.

Met het oog daarop verbindt de Regering zich ertoe het masterplan voor bussen zo snel mogelijk uit te voeren om tegen het einde van de legislatuur een toename van het aanbod met 30% na te streven. De Regering zal alle beschikbare aandrijftechnologieën onderzoeken om de milieuprestaties van de vloot en de impact ervan op de luchtkwaliteit te verbeteren. Op lijn 71 zullen grote gelede en geëlektrificeerde bussen ingezet worden. De regelmaat van de lijn wordt verbeterd, door de uitvoering van de Avanti-maatregelen over het hele traject van de lijn.

Met het oog op de planning van de uitbreiding van het aanbod van het bovengrondse openbaar vervoer tegen 2030 zal de Regering van bij de start van de legislatuur een masterplan voor trams goedkeuren dat gericht is op de aanleg van nieuwe tramlijnen in het hele Gewest, het omvormen van structurerende buslijnen tot tramlijnen of het in eigen bedding laten verlopen van bestaande lijnen.

In dat verband bevestigt de Regering de voltooiing tegen 2021 van de uitbreiding van de tramlijnen 3 en 9 tot de Heizelvlakte en, tegen 2024, van de nieuwe tramlijnen naar Neder-over-Heembeek en Tour & Taxis. Met het oog op de ingebruikname van nieuwe tramlijnen tegen 2025 zal de Regering bovendien het omvormen van structurerende buslijnen tot tramlijnen aanvatten, waaronder lijn 95 (om prioritair het Centraal Station te verbinden met de nieuwe Usquare-site) en lijn 49 (om het spoornet uit te breiden van Albert naar het westen van Brussel). De Regering zal op deze nieuwe lijnen tijdelijk bussen inzetten met een hoog serviceniveau, waardoor het aanbod snel kan worden verbeterd. Ten slotte zal de aanleg van een lijn om de site van het Mediapark toegankelijk te maken, parallel met de ontwikkeling van de site worden uitgevoerd. De verlenging van de structurerende lijnen 7 (richting Vorst) en 8 (richting Evere en het Zoniënwoud) zal worden bestudeerd en gepland, evenals het op bepaalde gedeelten in eigen bedding doen verlopen van de lijnen 92 en 55.

Om de commerciële snelheid van het bovengrondse net te verbeteren, zal de Regering prioritair het volledige Avanti-programma uitvoeren, zoals bepaald in het openbare dienstcontract van de MIVB en het GMP. De mogelijkheden om de lijnen in eigen bedding te veralgemenen met het oog op een hoogwaardige dienstverlening zullen voorrang krijgen, met name op basis van de 15 geïdentificeerde "black spots". Verder wordt het avond- en weekendaanbod van het bovengrondse net (inclusief het Noctis-aanbod) uitgebreid.

Wat het metronet betreft, verbindt de Regering zich ertoe om het metroproject naar het noorden van Brussel te implementeren door tegen het einde van de legislatuur prioritair het traject Noordstation-Albert te verwezenlijken. Om de impact van deze projecten te beperken zullen begeleidende maatregelen worden genomen ten aanzien van de handelskernen die invloed zullen ondervinden van de werken. De Regering verbindt zich ertoe om alle gebieden die de impact van de metrowerken zullen ondervinden bovengronds opnieuw in te richten volgens het STOP-principe. Er wordt bevestigd dat de uitbreiding naar Bordet tegen 2030 uitgevoerd zal worden. Tegelijkertijd zal de verhoging van de frequentie op het bestaande net, met een doelstelling van 120 seconden tussen twee metrostellen, worden voortgezet door de mogelijkheid te analyseren het uurrooster 's avonds en in het weekend uit te breiden.

De toegankelijkheid van het openbaar vervoer voor personen met een

beperkte mobiliteit en de verbetering van het algemene comfort zullen een essentieel onderdeel vormen van het investeringsbeleid van de MIVB (liften, sanitaire voorzieningen, assistentie, bewegwijzering en communicatie, enz.). De veiligheid van het openbaar vervoer zal het onderwerp zijn van een actieplan dat gecoördineerd wordt met de federale politie (die belast is met de spoorwegen). De gebruikersverenigingen van het openbaar vervoer zullen bij het proces worden betrokken en de Regering zal ervoor zorgen dat een specifieke doelgroepbenadering wordt toegepast. In dat verband zal de Regering ook de aanbevelingen van het Brussels Parlement voor de bestrijding van ongewenst seksueel gedrag op het openbaar vervoer realiseren.

De Regering wil het openbaar vervoer toegankelijker maken door de tarifiering aan te passen. Om dit doel te bereiken, zal de Regering ervoor zorgen dat Brusselaars jonger dan 25 en ouder dan 65 jaar vanaf 2020 gratis gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer. Meer in het algemeen zal het prijsbeleid van de MIVB worden herzien om het aanbod toegankelijker te maken. Vanaf 2020 wordt het jaarabonnement betaalbaar via maandelijkse domiciliëring om zo de impact van het jaarabonnement aan volle prijs op de koopkracht van de middenklasse te beperken. Het sluiten van een akkoord over de tariefintegratie op grootstedelijke schaal met de openbare vervoersmaatschappijen, met inbegrip van de federale regering voor wat het NMBS-aanbod betreft, vormt een prioriteit voor het begin van de legislatuur.

Op grootstedelijke schaal, en om de synergiën tussen de openbare vervoersmaatschappijen te versterken, zal de Regering voorstellen een vervoersplan voor het grootstedelijk gebied op te maken dat gemeenschappelijk is voor de vier operatoren (NMBS, TEC, MIVB, De Lijn). De Regering zal een verhoging vragen van het treinaanbod van de NMBS van en naar Brussel, evenals een uitbreiding van het treinaanbod op het hele Brusselse net om te komen tot een maximale wachttijd van 10 minuten tijdens de spitsuren en 15 minuten de rest van de dag, ook in het weekend en 's avonds. Ter ondersteuning van de uitvoering van het GEN-netwerk en het S-aanbod van de NMBS, zal de Regering in overleg met de NMBS, Infrabel en de betrokken gemeenten een gewestplan voor de opwaardering van de treinhalttes opstellen.

Meer in het algemeen zal de Regering de operationele en financiële haalbaarheid en de exploitatievoorwaarden van het intra-Brusselse spoorwegnet ten gunste van de Brusselaars bestuderen.

Ter aanvulling op het aanbod van het openbaar vervoer moet de Brusselse taxidienst worden beschouwd als een dienst van openbaar nut. In die zin moet de dienst worden ontwikkeld ten behoeve van de gebruikers, hun comfort en de service die hun wordt geboden. Het is ook een mobiliteitsdienst die beschermd moet worden tegen, soms onwettige, concurrentie van nieuwe

verstorende spelers die gereguleerd moeten worden. Om deze doelstellingen te bereiken, zal de Regering een globale en gezamenlijke hervorming van de sector van het bezoldigd personenvervoer doorvoeren om met name de dienstverlening aan de gebruikers en het statuut van de taxichauffeurs te verbeteren.

Alle diensten voor bezoldigd personenvervoer worden onderworpen aan hetzelfde basisstatuut van de taxi's als dienst van openbaar nut. Dit houdt onder meer in dat de toegang tot het beroep, met inbegrip van de opleiding en de voorwaarden voor het uitbaten van de dienst, alsmede de afgifte van vergunningen en machtigingen, zal worden geharmoniseerd. Het blijft mogelijk om in het kader van het eengemaakte statuut bepaalde diensten te differentiëren (personen met beperkte mobiliteit, toegang tot parkeerplaatsen, luxediensten of diensten bij internationale instellingen, straatmarkt, vooraf aangevraagde trajecten, enz.).

Het aantal voertuigen in dienst blijft onderworpen aan een numerus clausus die op basis van onafhankelijke en openbaar gemaakte studies objectief kan worden aangepast, afhankelijk van de sociaal-economische situatie van de sector van het bezoldigd personenvervoer, met inbegrip van de arbeidsomstandigheden in de sector en de evolutie van de economische concurrentie.

In het kader van de hervorming zal het Gewest alles in het werk stellen, ook op gerechtelijk vlak, om een einde te maken aan de activiteiten van operatoren met Vlaamse of Waalse vergunningen of licenties die op het Brussels grondgebied actief zijn. Daarnaast zal vanaf het begin van de legislatuur worden gestreefd naar een intergewestelijke samenwerkingsovereenkomst, die tot doel heeft de voorwaarden voor taxidiensten in het grootstedelijk gebied vast te leggen.

Om rekening te houden met de investeringen van de huidige vergunninghouders, zullen de huidige exploitanten die de taxisector willen verlaten en hun vergunning of machtiging aan het Gewest willen overdragen, een vergoeding ontvangen. Daartoe zal een gewestelijk fonds worden opgericht.

De Regering zal regels vaststellen voor contact- en reserveringsplatformen, met name wat *open data* betreft. Om een vergunning te krijgen om in het Brussels Gewest te mogen werken, moeten zij zich houden aan de gewestelijke regelgeving, in het bijzonder op het vlak van commerciële tarieven en transparantie tegenover de overheid, alsook aan de fiscale en sociale wetgeving en de naleving van de arbeidsvoorwaarden van de chauffeurs.

De middelen van de gewestelijke inspectiedienst zullen worden versterkt om de controle op de regelgeving te waarborgen.

De overheid zal de dienstregelingen van de Collecto-dienst uitbreiden, in overleg met de gebruikers en de taxisector.

Ten slotte zal de Regering bekijken of het wenselijk is een onafhankelijke regulator in het leven te roepen.

3) Een verkeersbelasting die bijdraagt tot een mentaliteitsverandering

De verkeersbelastingen moeten eveneens herbekeken worden om een beter gebruik van de auto mogelijk te maken en er tegelijkertijd voor te zorgen dat deze geen negatieve sociale gevolgen heeft. De verkeersfiscaliteit is een instrument dat zal worden gebruikt om de doelstellingen te bereiken die het Gewest in het kader van het NEKP heeft vastgesteld.

Daartoe bevestigt de Regering andermaal haar verlangen om een samenwerkingsakkoord tussen de Gewesten te sluiten met het oog op de invoering van een intelligente kilometerheffing voor lichte voertuigen in het grootstedelijk gebied of op het hele nationale grondgebied. De invoering van een dergelijke heffing moet ervoor zorgen dat de huidige belasting afgeschaft wordt en door de nieuwe heffing vervangen wordt.

In het kader van haar eigen bevoegdheden zal de Regering een grondige hervorming van de verkeersfiscaliteit voorstellen om de levenskwaliteit in de stad voor iedereen te verbeteren, als onderdeel van een eerlijke en solidaire transitie.

Het systeem van de Belasting op de Inverkeerstelling (BIV) zal worden herzien door een grotere progressiviteit, in functie van de milieuprestaties van de voertuigen (gewicht, reëel vermogen en soort brandstof), in te bouwen om de aankoop van voertuigen die niet aangepast zijn aan het verkeer in een stedelijke omgeving, te ontmoedigen.

De huidige verkeersbelasting (VB) zal worden herzien in overeenstemming met de doelstellingen van de lage-emissiezone (LEZ) en zal worden gebaseerd op de technologie van de LEZ. Deze nieuwe regeling zal van toepassing zijn op alle voertuigen die in Brussel aan het verkeer deelnemen en zal aangepast worden aan het gebruik om de verkeersopstoppingen, met name tijdens de spitsuren, te beperken. Daartoe zal de Regering het netwerk van ANPR-camera's verder uitbouwen.

De Regering zal voorrang geven aan de ontwikkeling van koolstofarme en voor gedeeld gebruik bestemde lichte voertuigen. Na een analyse van de

economische en milieuefficiëntie zal zij in functie van haar mobiliteits- en milieudoelstellingen alternatieve aandrijfsystemen voor diesel en benzine bevorderen.

Tegelijkertijd zal de Regering de lage-emissiezone (LEZ) verder ontwikkelen. De Regering bevestigt haar bereidheid om diesel uiterlijk tegen 2030 en benzine en LPG uiterlijk tegen ten laatste 2035 uit te bannen. De Regering zal de begeleidende maatregelen bepalen, rekening houdend met de sociale situatie van de gezinnen. Vanaf 2020 zullen nieuwe toelatingsvoorwaarden worden vastgesteld voor alle soorten voertuigen voor de periode 2025-2035, op basis van de conclusies van de in 2019 gehouden raadpleging. Een permanent, strategisch LEZ-comité, bestaande uit onafhankelijke deskundigen, zal worden opgericht met als doel aanbevelingen over de evolutie en de geschiktheid van de geplande beperkingen te formuleren.

Om de gezinnen te ondersteunen bij de transitie zal de Regering de "Bruxell'Air"-premie grondig herzien.

Tot slot zal de Regering ernaar streven dat de netto-inkomsten voortkomend uit deze hervormingen prioritair besteed worden aan de financiering van het mobiliteitsbeleid.

4) Een grootstedelijke visie op mobiliteit die gedeeld wordt door de economische wereld en de andere overheden

De economische ontwikkeling van Brussel is van essentieel belang en het mobiliteitsbeleid van het Gewest moet hiertoe een belangrijke bijdrage leveren. Het dichtslibben van het verkeer heeft schadelijke gevolgen voor zowel de economie als het milieu. De Regering pleit ten aanzien van de economische wereld en de andere beleidsniveaus voor een geïntegreerd beleid met betrekking tot deze twee uitdagingen. Het grootstedelijk gegeven is in dat opzicht onbetwistbaar.

Terwijl de Brusselse gezinnen gekenmerkt worden door een laag percentage van autobezit en een modale praktijk die de voorkeur geeft aan zowel de actieve vervoerswijzen als het openbaar vervoer, is de auto goed voor bijna twee derde van de intergewestelijke verplaatsingen. In de periferie bezit meer dan 80% van de gezinnen een auto, terwijl het alternatieve mobiliteitsaanbod ontoereikend blijft.

Uit de analyse van de goederenverkeersstromen blijkt bovendien dat ongeveer 90% van het goederenvervoer over de weg plaatsvindt.

Het Gewest wil een antwoord bieden op deze twee uitdagingen, de economische en de grootstedelijke, en duidelijke doelstellingen formuleren. Het

doel is het gebruik van de eigen auto terug te brengen tot een kwart van de ritten in 2030 en het aantal "pendelritten" met de eigen auto (autosolisme) tegen 2030 met 50% te verminderen, met name door de woon-werkmobiliteit te verbeteren. In een eerste fase wordt ernaar gestreefd het aantal voertuigen met 10% te verminderen, waardoor de verkeersopstopping met 40% kan worden verminderd.

Het Gewest heeft ook de ambitie om het gebruik van vrachtvervoersbedrijven te stimuleren die diensten aanbieden die aangepast zijn aan de gewestelijke context. Bovendien zal het Gewest het goederenvervoer over het water aanmoedigen, zowel voor de levering van goederen als voor het beheer van werfmateriaal, om het aantal vrachtwagens op de wegen te verminderen en zo bij te dragen tot een meer verkeersluwe mobiliteit. Het Gewest zal zowel publieke (gemeenten, gewesten, federale) als private actoren (gezinnen, bedrijven, academici, ...) aanspreken om gezamenlijk de mobiliteitspraktijken te verbeteren en het intensieve gebruik van de privé-auto te verminderen.

Om dit doel te bereiken, wil de Regering in het kader van de Strategie 2025 het grootstedelijk overleg met de sociale partners intensiveren om alle hefboomen aan te grijpen die de druk op het woon-werkverkeer zullen verminderen, met name door toe te zien op de bedrijfsvervoersplannen.

Daartoe wil de Regering technologische innovaties stimuleren om een servicegerichte benadering van mobiliteit te ontwikkelen op basis van het principe "Mobility as a Service (Maas)". De Regering zal een reglementair kader voorstellen om deze diensten te stimuleren en te reguleren, door bij ordonnantie een open gegevensbeleid op te leggen aan de erkende publieke en private operatoren met betrekking tot het aanbod in real time en de mogelijkheid diensten en vervoersbewijzen te verkopen. Voorts zal de Regering een openbaar platform ontwikkelen dat alle mobiliteitsaanbiedingen en -diensten (inclusief parkeren) integreert om de toegang voor alle gebruikers te vergemakkelijken en de universele toegankelijkheid van de mobiliteitsdiensten te versterken.

De Regering zal de praktijk van autodelen tussen particulieren aanmoedigen, naast de ontwikkeling van autodeeldiensten (Cambio, enz.) die het hele gewestelijke grondgebied moeten bestrijken. De weginfrastructuur zal worden ontworpen om carpooling op het grootstedelijke netwerk te ondersteunen en er zullen parkeerplaatsen worden voorbehouden.

De aanleg van overstapparkings (P+R) moet ontworpen worden in een grootstedelijk perspectief en zal het onderwerp zijn van specifiek overleg met het Vlaamse en Waalse Gewest en met de NMBS-groep. Het doel van een P+R is om het autogebruik te beperken met een modal shift, zo dicht mogelijk bij

de startplaats van de reis en om een aantrekkelijke en geïntegreerde tariefstructuur te bieden tussen openbaar vervoer en parkeren.

Wat de ontwikkeling van de Ring betreft, zal het Gewest eisen dat de Gewesten in het kader van een nieuw samenwerkingsakkoord inzake mobiliteit het eens worden over de gemeenschappelijke doelstellingen voor de ontwikkeling van de Ring, met als eerste stap het gezamenlijk uitvoeren van studies over dit onderwerp. De Regering verklaart gekant te zijn tegen een verbreding van de Ring als zodanig.

De herinrichting van de Ring moet immers gekoppeld worden aan een ruimer mobiliteitsproject, waarin ook aandacht moet uitgaan naar het openbaar vervoer, het fietsverkeer en de overstapparkings om een modal shift naar alternatieven voor de personenwagen te bevorderen.

De herinrichting van de Ring moet leiden tot een vermindering van het verkeer in het Brussels Gewest door zijn rol van ringweg te vervullen voor het wegverkeer dat nodeloos het Gewest doorkruist en moet, op het vlak van milieu en volksgezondheid, de gewestelijke verbintenissen respecteren en bijdragen tot een betere luchtkwaliteit. In de geest van wat in het GPDO wordt bepaald met betrekking tot het groene netwerk tussen de twee gewesten, zal de Regering ook het Laarbeekbos beschermen.

5) Een dynamisch beheer inzake parkeren en coördinatie van de werven

De optimale ontwikkeling van een mobiliteitsbeleid in lijn met de regionale economische ontwikkeling kan niet worden bereikt zonder een krachtdadig en optimaal beheer van het parkeerbeleid. Het Gewest moet zich tot doel stellen de invloed van het parkeren op de openbare ruimte te verminderen door de overstap naar parkeren buiten de openbare weg te stimuleren. De Regering zal daartoe elk initiatief nemen om het parkeren buiten de openbare weg te ondersteunen, zodat het de meest toegankelijke optie wordt.

Het verminderen van het aantal parkeerplaatsen voor kantoorgebouwen is een doeltreffend beleid om het autogebruik voor woon-werkverkeer te verminderen. Om de doeltreffendheid van de bestaande maatregelen met het oog op de modal shift te vergroten, zal de Regering, afhankelijk van de situatie in de wijken, de milieubelasting verhogen die geïnd wordt voor overtollige parkeerplaatsen die niet getransformeerd, verwijderd of gedeeld worden ten behoeve van de bewoners. Het begrip parkeerplaatsen zal worden uitgebreid tot de parkeerplaatsen die gehuurd worden door bedrijven in openbare parkeergarages.

De Regering is ook van plan om in samenwerking met publieke en private actoren een nieuwe aanpak te ontwikkelen met het oog op een gedeeld

gebruik van parkeerplaatsen buiten de openbare weg, in het bijzonder ten behoeve van de buurtbewoners, met als prioriteit het gedeeld gebruik van parkeerplaatsen van kantoren, winkelgebieden, woningen en scholen. Daartoe wil de Regering de harmonisatie bevorderen van de gemeentelijke belastingen op de parkeerplaatsen van de bedrijven om ze aan te moedigen om bedrijfsplannen te ontwikkelen die het openbaar vervoer en carpooling bevorderen.

De Regering zal de drempels voor parkeerplaatsen buiten de openbare weg voor de verschillende toegankelijkheidszones van de Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening (GSV) verlagen en de mogelijkheden om ervan af te wijken op basis van de ontwikkeling op korte termijn van gedeelde mobiliteitspunten van adequate mobiliteitsdiensten. Voor nieuwe woningbouwprojecten zal de norm voor individuele privéparkeerplaatsen worden herzien om deze tot een maximum en niet tot een minimum per woningtype te maken. De Regering zal ook proefprojecten voor woningbouw testen die niet voorzien in parkeerplaatsen buiten de openbare weg, zonder evenwel de druk op de openbare weg te verhogen.

Wat het parkeren op de openbare weg betreft, zal het Gewest de uniformisering van de tarieven en de vrijstellingskaarten blijven bevorderen, evenals een betere reglementering van de parkeerplaatsen op de openbare weg, rekening houdend met de lokale context. Elk gezin zal maximaal aanspraak kunnen maken op twee bewonerskaarten. De Regering zal de mogelijkheid onderzoeken dat het Parkeeragentschap de instantie wordt die de parkeerkaarten uitgeeft.

Parkeerovertredingen zullen aan strengere controles en sancties worden onderworpen (uitvoerbare titels, wielklemmen, enz.), zowel voor strafbare feiten als voor administratieve overtredingen. De Regering zal een nultolerantiebeleid voeren met betrekking tot het innemen van parkeerplaatsen voor personen met beperkte mobiliteit door personen zonder beperking of beperkte mobiliteit.

Om deze doelstellingen te verwezenlijken, zal het Gewest in overleg met de gemeenten een nieuw gewestelijk parkeerplan opstellen. De Regering zal de regels ter compensatie van parkeerplaatsen op de openbare weg herbekijken. Het Gewest zal de opdrachten van het Parkeeragentschap, Brussel Mobiliteit en Perspective op het vlak van parkeren herdefiniëren.

Wat de coördinatie van de werven betreft, zal het Gewest zijn langetermijnvisie met betrekking tot de werven verbeteren door een meerjarenplanning en een hypercoördinatie van de werven, in overleg met de gemeenten. De impact van belangrijke werven op de mobiliteit zal voor de

buurtbewoners en de handelszaken beperkt worden door mobiliteitsplannen op basis van impactstudies.

Bovendien zal de Regering de communicatie- en informatiesystemen voor omwonenden en handelaars en de inzet van mobiliteitsalternatieven voor alle projecten die een impact hebben, versterken. Verder zal de Regering een uitgebreider zonaal moratorium instellen, afhankelijk van de duur en de veroorzaakte overlast.

Ten slotte zal de Regering een nieuw regelgevend kader bepalen voor de regels voor de subsidiëring van openbare werken aan nutsleidingen op het gewestelijk grondgebied.

DE KLIMAATUITDAGING: EEN GEÏNTEGREERD TERRITORIAAL ONTWIKKELINGS- EN MILIEUBELEID

Ruimtelijke ordening en stadsontwikkeling zijn een wezenlijk onderdeel en instrument van de Brusselse samenlevingsopbouw. Zij bepalen hoe de Brusselaars in hun stad wonen en werken, hoe ze zich verplaatsen, hoe ze leren en hoe ze spelen. Gezien de bevolkingsgroei in het Brussels Gewest kiest de Regering voor een slimme ruimtelijke ontwikkelingsstrategie met gerichte keuzes. Zo willen we tegelijk verdichting en de vergroening van de grond, duurzame sociale interactie evenals de aanleg van kwalitatief hoogstaande openbare ruimten mogelijk maken.

De Regering zal een duurzame ruimtelijke ordeningsstrategie hanteren die beantwoordt aan de ambities zoals die in het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling (GPDO): een polycentrische nabijheidsstad die zich ontwikkelt op schaal van haar wijken. Het territoriaal ontwikkelingsbeleid zal met name streven naar een betere bewoonbaarheid en aantrekkelijkheid van de dichtstbevolkte centrumwijken, met de aanleg van groene ruimten en koele zones met de vermindering van de bebouwde grondoppervlakte en meer buurtvoorzieningen.

Om bij te dragen tot de duurzaamheid van de stadsontwikkeling, rekening houdend met de bevolkingsgroei, is het nodig om leegstaande en onbewoonbare gebouwen aan te pakken, het grondgebruik te rationaliseren, kwalitatieve openbare en groene ruimten in stand te houden, de modal shift naar actieve vervoersmiddelen en openbaar vervoer te vergemakkelijken en de stedelijke functies zo te verdelen dat ze voor iedereen toegankelijk zijn. In een bredere context is de toegankelijkheid van de stad onlosmakelijk verbonden met een diepgaande kennis van het grondgebied.

Ten slotte is een duurzaam territoriaal ontwikkelingsbeleid het aan zichzelf verplicht aandacht te hebben voor het erfgoed. De Regering zal enerzijds het beschermings- en restauratiebeleid van het Brussels erfgoed voortzetten en anderzijds ook doorgaan met haar inspanningen om het erfgoed van morgen te bouwen door te kiezen voor kwaliteitsarchitectuur.

1) Kennis, coördinatie van de actoren en participatie in dienst van de territoriale planning

De uitrol van een gecoördineerde ruimtelijke ordeningsstrategie vereist een objectieve beoordeling van vraag en aanbod van functies en een versterkte coördinatie tussen de verschillende actoren.

Daartoe zal de Regering het kadaster van beschikbare percelen van perspective.brussels versterken zodat het een echt identificatieinstrument kan

worden voor gronden waarvan de gemeentelijke en gewestelijke actoren gebruik kunnen maken voor territoriale ontwikkeling (uitgebreide inventaris van bodembestemmingen en van openbare eigendommen, identificatie van leegstaande of onbewoonbare gebouwen, identificatie van braakliggende terreinen, etc.). Parallel hiermee moet de behoefte aan groene ruimten en voorzieningen op schaal van de wijken worden becijferd. De Regering zal toezien op een evenwichtige spreiding van de verdichting over het grondgebied van alle Brusselse gemeenten.

Binnen de context van het noodzakelijk beheer van de bebouwingsdichtheid zal de Regering haar inspanningen toespitsen op de bescherming van de 'zwakke functies', zoals publieke woningen, openbare ruimten, groene ruimten, voorzieningen van algemeen belang, productie- en logistieke activiteiten. Ze zal erop toezien dat doelstellingen en instrumenten tegemoetkomen aan de daadwerkelijke behoeften van de Brusselaars, met specifieke aandacht voor kwetsbare doelgroepen.

In het verlengde van het mechanisme tot vergoeding van de waardeverminderingen dat bepaald wordt door het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (BWRO) zal de mogelijkheid worden onderzocht om overheden te compenseren of te vergoeden wanneer de plannen die zij goedkeuren kunnen leiden tot een aanzienlijke meerwaarde.

Overeenkomstig de ambities van het GPDO zal de Regering het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP) aanpassen om het evenwicht tussen de functies in gemengde gebieden te verduidelijken, de doelstellingen van het Gewestelijk Mobiliteitsplan (GMP) te integreren, de groengebieden met hoogbiologische waarde die specifiek bijdragen tot het groene netwerk te beschermen en een kader te scheppen voor stadslandbouw. Daarnaast gaat zij onderzoeken of het juridisch haalbaar is om de te verdichten of te ontlichten zones in te voegen in het plan.

Ten slotte zal de Regering het goedkeuringsproces afronden van de Richtplannen van Aanleg (RPA) die tijdens de vorige bestuursperiode zijn ingezet en waarvan de grondbeginselen zijn vervat in het GPDO. Daartoe zal de Regering specifieke aandacht besteden aan de opmerkingen die gemaakt zijn tijdens de verschillende openbare onderzoeken om in elke van de prioritaire zones het evenwicht tussen functies te kunnen waarborgen. De projecten die worden verwezenlijkt bij de uitvoering van de RPA's moeten een voorbeeldfunctie vervullen, zowel stedenbouwkundig, architecturaal als met betrekking tot het leefmilieu.

De Regering zal een territoriale marketingstrategie ontwikkelen om haar stadsprojecten te communiceren naar het brede publiek toe.

Ze zal een dienst voor participatie oprichten die ermee belast wordt processen van burgerparticipatie te sturen, specifiek voor de RPA's, grote stedelijke aanlegprojecten, de Stadsvernieuwingscontracten en ter ondersteuning eventueel ook voor de gemeenten wat betreft de Wijkcontracten. Deze dienst moet aangepaste methodologieën uitwerken voor elk van de projecten en wordt ermee belast het waar en wanneer te organiseren voor de uitwisselingen tussen de verschillende partijen die betrokken zijn bij het participatieproces. In deze denkoefening moet de plaatselijke samenwerkingslogica, of *commons*, een plaats krijgen, waarbij men erop dient toe te zien dat het toegankelijk en openbaar karakter van de ontwikkelde ruimten en initiatieven behouden blijft.

Ten slotte zal de Regering de openbare stadsontwikkelingsoperatoren weer richten op de kern van hun missie om hun specifieke kenmerken en deskundigheid te versterken, werkbare synergiën mogelijk te maken en het overheidsoptreden begrijpelijker, efficiënter en samenhangender te maken ten aanzien van de burger en de privésector.

2) Prioritaire ontwikkeling van de strategische zones

Tijdens de vorige legislatuur is intensief gewerkt aan de ontwikkeling van een planningsvisie voor een aantal strategische zones. De aankomende bestuursperiode moet deze visie een operationele invulling krijgen om duurzame, gemengde wijken met een hoge levenskwaliteit tot stand kunnen te brengen.

De Regering zal zorgen voor de operationele voortzetting van de projecten op gronden waarvoor het Gewest over het grondbeheer beschikt : Usquare, Mediapark, Josaphat, Delta. Bij het begin van de legislatuur zal een regelmatige begrotingsopvolging gebeuren op basis van meerjarenprognoses om realistisch een snelle ontwikkeling van deze projecten mogelijk te maken.

In samenspraak met de betrokken openbare eigenaars zal de Regering nagaan of het aangewezen is om het grondbeheer te verwerven op de sites van het Weststation, van Schaarbeek-Vorming en van de gevangenissen van Sint-Gillis en Vorst.

De Regering zal toezien op de coördinatie tussen de verschillende gewestelijke actoren via een referentennetwerk, geïdentificeerd per prioritaire zone.

In de Kanaalzone zullen de principes en voorstellen van het Beeldkwaliteitsplan worden uitgevoerd. Om de band tussen de openbare ruimte, het water en de natuur te versterken, zal de verlaging en de vergroening van de kaaien onderzocht worden. Er zal een analyse worden gemaakt van de openbare gronden en eigendommen aan de hand van de principes van het Kanaalplan. De Regering zal nog tijdens haar installatiejaar een beslissing nemen over de

toekomst van het TIR-centrum. Deze strategische locatie voor stedelijke distributieactiviteiten moet opnieuw in gebruik worden genomen of eventueel onderwerp zijn van een herpositioneringsstrategie.

Op de site van de paardenrenbaan van Bosvoorde heeft de Regering als doelstelling om, in harmonie met de Natura 2000-omgeving en met de omwonenden, de ontwikkeling van een didactisch en gezinscentrum te voltooien, waar alle Brusselaars terecht kunnen. Daartoe verbindt de Regering zich ertoe om spoedig de investeringen te verwezenlijken die noodzakelijk zijn om de site toegankelijk te maken voor het publiek en de openbare ruimte eromheen te verbeteren, waarbij de overheid opnieuw een plaats moet krijgen in de opzet en de sturing van het project.

In bredere zin zal de Regering een krachtig openbaar grondbeleid voeren, specifiek door omkadering van de vastgoedoperaties uitgevoerd door overheden op het gewestelijk grondgebied. Er zal een gegevensuitwisselingsprotocol worden uitgewerkt met het federale niveau, de gewesten en gemeenschappen en de gemeenten met het oog op transparantie bij operaties waarbij gronden worden overgedragen om het mogelijk openbaar beheer hiervan te waarborgen. Het doel hiervan is om vastgoedoperaties tussen overheden op een vlotte wijze te laten verlopen.

Om vastgoedontwikkeling door erfpacht onder voorwaarden mogelijk te maken voor openbare gebouwen en gronden zal de Regering een projectoproep uitschrijven naar het model « Réinventer Paris ». Parallel hiermee zal de Regering tijdens het eerste jaar van haar termijn een handvest voor vastgoedpromotie opstellen om het uitwerkingsproces van een vastgoedproject voorafgaand aan de aankoop van een terrein of gebouw te omschrijven en hiermee de minimale vereisten vast te stellen die gelden voor de ontwikkeling.

Daarnaast zal de Regering de ontwikkeling van de Heizelvlakte, die eigendom is van de Stad Brussel, begeleiden.

Ten slotte zal de Gewestregering het Brussels beleid van ruimtelijke ordening en stedelijke herwaardering versterken middels structurele of gerichte Europese financiering, met name via de volgende EFRO-programmering.

3) Een stedenbouwbeleid in dienst van de levenskwaliteit van de Brusselaars

De Regering zal toezien op een geordende en vlotte uitvoering van de BWRO-hervorming, volgt deze permanent op in samenspraak met de stakeholders en voorziet de middelen die vereist zijn voor een behoorlijk verloop van de uitvoering.

Voor wat betreft de stedenbouwkundige inlichtingen zal het BWRO worden aangepast door het afschaffen van "hoogdringendheid" en het invoeren van een eenvormig tarievenstelsel dat berust op de reële kost van de geleverde dienst. De stedenbouwkundige inlichtingen worden verstrekt binnen de termijn van een maand en vóór het goed te koop wordt gezet. Na deze termijn wordt het bedrag van de vergoeding met de helft verminderd.

Een jaar na de inwerkingtreding van de aangepaste tekst zal de uitvoering van de BWRO-hervorming aan een evaluatie worden onderworpen. Indien nodig, zal de Regering regelgevende aanpassingen voorstellen om de procedures te vereenvoudigen. Daartoe zal de digitalisering van de vergunningsaanvragen versneld worden om tegen 2022 over een systeem te kunnen beschikken dat voor 100% digitaal is.

Wat de vrijstelling van vergunning betreft, betekent het begrip 'identiek' al te vaak dat zowel zware als lichte wegenwerken worden uitgevoerd zonder visie op aanpassingen die kunnen worden uitgevoerd om de wegen veiliger en aangenamer te maken, met minder verharding. De Regering zal erop toezien dat de openbare ruimte wordt aangepast aan de hedendaagse behoeften inzake mobiliteit, ontharding, vergroening e.d.. Bij de renovatie en de uitbreiding van wegen en de renovatie van leidingen en rioleringen zullen de beheerders vooraf moeten voorzien in een denkoefening over de modernisering van het wegprofiel en de aanleg daarvan.

De Regering zal de herziening van de gewestelijke stedenbouwkundige verordening (GSV) afronden na afloop van het openbaar onderzoek. De volgende doelstellingen worden behouden en/of versterkt:

- het principe om de toegestane bouwhoogten afhankelijk te maken van de omgevingscontext;
- een grotere omvang van de gemeenschappelijke delen om tegemoet te komen aan de evolutie van de woonvormen;
- de verbetering van het voetgangers- en fietserscomfort;
- een nieuwe definitie van de toegankelijkheidszones A, B en C die rekening houdt met de evolutie van het openbaar vervoersaanbod;
- verschillen in het aantal parkeerplaatsen in functie van de zone waar het project gevestigd wordt;
- nieuwe voluntaristische bepalingen met betrekking tot de fietsparkeerplaatsen en de leveringszones.

Een kwalitatieve en vernieuwende architectuur en aanleg van openbare ruimten dragen positief bij tot de stedelijke identiteit van het Gewest. De Regering schaaft zich achter deze principes en steunt ze door haar samenwerking met een Bouwmeester (bMa) voort te zetten voor een sterkere begeleiding van projecten, aanvullend op urban.brussels. De Regering zal de

projectoproep be.exemplary bestendigen en laat daartoe deze partnerwerking tussen urban.brussels, Leefmilieu Brussel (LB) en de bMa evolueren naar een project waarmee de voorbeeldfunctie kan worden getest van de renovatie van Brusselse gebouwen en de circulaire bouwsector en 'good practices' worden opgesteld in het kader van de renovatiestrategie. Hedendaagse kwaliteitsarchitectuur wordt onder meer actief gepromoot door de organisatie van opendeurdagen, tentoonstellingen en eentweejaarlijkse Brusselse wedstrijd, en door op regelmatige basis gebruik te maken van wedstrijden voor architectuurprojecten op initiatief van de overheid.

In het kader van een voluntaristisch beleid van ruimtelijk en sociaal evenwichtige verdichting zal de Regering onderzoeken of het aangewezen en haalbaar is om het besluit betreffende de stedenbouwkundige lasten te wijzigen door een mechanisme toe te voegen waarmee het bedrag en de uitvoering van stedenbouwkundige lasten territoriaal gedifferentieerd kunnen worden. Om transparantie te waarborgen en democratische controle mogelijk te maken, zal de Regering zo spoedig mogelijk en ten laatste eind 2020 een voor het publiek toegankelijk register van de stedenbouwkundige lasten in het leven roepen, zoals voorzien in artikel 100 van het BWRO.

Aan de verdichtingsstrategie zal tevens een visie op grote gebouwen worden verbonden, waarbij erover gewaakt wordt dat deze gebouwen zo kwalitatief mogelijk moeten passen in hun omgeving (aandacht voor de visuele impact op lange afstand, voor de integratie van sokkels in de stedelijke context, en voor specifieke effecten op het leefmilieu, zoals bijvoorbeeld op het licht en de luchtstromen). In bepaalde strategische zones zal de Regering de grote principes van de landschaps- en stedenbouwkundige kwaliteit integreren. Het vademecum van de openbare ruimten zal hiertoe worden herzien.

De Regering zal erop toezien dat de kwaliteit van de binnenterreinen van huizenblokken bewaard blijft. Er zal een grondige analyse worden gemaakt van de Biotop-oppervlaktefactor (BAF) om te kunnen bepalen hoe deze optimaal kan worden verwerkt in de evaluatie van stedenbouwkundige projecten, met name via de hervorming van de GSV.

De Regering zal in alle architectuur-, milieu- en stedenbouwkundige projecten bijzondere aandacht besteden aan het thema geluidshinder, om deze overlast te beperken.

Er zal een strategie van stedelijke veerkracht toegepast worden om op stedenbouwkundig niveau te anticiperen op de gevolgen van klimaatverandering en de daaruit voortvloeiende sociale en milieurisico's. De Regering zal haar beleid inzake het aankopen van terreinen of het sluiten van erfpachtovereenkomsten voortzetten om de verschillende groene of blauwe gebieden met elkaar te verbinden en zo de respectieve netwerken waartoe ze

behoren verder te ontwikkelen. Om de biodiversiteit te herstellen, te zorgen voor koele zones en tijdens hittegolven en overstromingen te voorkomen zal de Regering tevens een vergroeningsprogramma ontwikkelen.

De Regering zal bijzondere aandacht besteden aan het vrijhouden van koele zones, de beperking van het warmtestralingsfenomeen, het gebruik van warmtereflecterende materialen in plaats van materiaal dat de warmte opslaat (bijvoorbeeld voor de bekleding van speelpleinen, schoolspeelplaatsen, en daken). Zij zal de uitbreiding van publieke toegangspunten tot drinkwater en openbare baden en douches ondersteunen. De aanleg van groene straten en « *pocket parks* » in wijken met een sterke stedelijke dichtheid zal worden gestimuleerd.

De Regering zal zoveel mogelijk opteren voor een "geïntegreerd beheer van het regenwater" in plaats van alles te verwerken via het leidingstelsel. De Regering zal de mogelijkheid onderzoeken om via een herziening van de wetgeving Vivaqua toe te laten gemeentelijke investeringen in andere vormen van waterbeheer dan stormbekkens mee te financieren. De Regering zal ook een algemene studie opstarten over de mogelijkheid om de Zenne op het terrein van Schaarbeek-Vorming opnieuw bloot te leggen. Daarnaast zal zij een studie laten uitvoeren over een aan te leggen verbinding om het regenwater van Schaarbeek-Josaphat af te voeren naar de vijvers in het Josaphatpark.

Meer algemeen zal de Regering voorstellen doen voor een kwaliteitsvolle inrichting van de openbare ruimte, die rekening houdt met de genderdimensie en de toegankelijkheid voor personen met beperkte mobiliteit (PBM). Gebruikers en bezoekers zullen volledige informatie krijgen over de mate waarin een voor het publiek opengestelde infrastructuur of plaats toegankelijk is voor personen met een beperking en andere personen met beperkte mobiliteit.

De Regering zal alle mogelijkheden van het grondgebied benutten, onder meer door tijdelijk beschikbare terreinen te bestemmen tot tijdelijke openbare of groene ruimten. Ze zal ijveren voor een sterkere culturele expressie in de openbare ruimte, ook de tijdelijke openbare ruimten. Via de uitvoering van het lichtplan zal zij zorgen voor een betere verlichting van de openbare ruimte en de gevels. Algemeen genomen zal de Regering systematisch overwegen om de gebouwen die zij aankoopt een tijdelijke gebruiksbestemming te geven in afwachting van de vormgeving van een project. Het Gewest zal niet-winstgevende initiatieven ondersteunen en een proactieve communicatie verzorgen.

De Regering zal het (reglementair en praktisch) gemakkelijker maken om plannen voor overgangsbeheer uit te werken en tijdelijke gebruiksbestemmingen te regelen door een loket "tijdelijke

gebruiksbestemmingen” op te richten om vlotter informatie te verstrekken en de verantwoordelijken van tijdelijke gebruiksprojecten op weg te helpen.

Tot slot zal de Regering een strategie voor het beheer van het gewestelijk erfgoed voorstellen. Het beleid voor de bescherming en restauratie van het Brussels erfgoed en de verwezenlijking en regelmatige bijwerking van inventarissen en atlanten om het onroerend, roerend en immaterieel erfgoed te identificeren en te bestuderen, zullen voortgezet worden.

De Regering zal haar nieuwe opdrachten in verband met het roerend en immaterieel erfgoed waarvoor zij bevoegd is geworden, ontwikkelen op basis van de ordonnantie die door het Brussels Parlement is goedgekeurd. Zij zal de uitvoeringsbesluiten goedkeuren en van start gaan met de bescherming van de schatten en de erkenning van de representatieve elementen van het immaterieel cultureel erfgoed van het Gewest.

Cultureel erfgoed is voor heel wat burgers nog altijd een onbereikbaar begrip. Daarom wil de Regering sterkere inspanningen leveren om het publiek bewust te maken van het erfgoed. Dit is namelijk een eerste stap naar het behoud ervan. Zij wil dat doen door nieuwe technologieën, digitale tools, virtuele bezoeken en 3D-digitalisering te ontwikkelen.

De Regering zal de nodige bescherming van het onroerend erfgoed verder trachten te verzoenen met de noodzakelijke verbetering van de energieprestatie van de gebouwen door een beleid uit te tekenen dat erop gericht is de beschermde goederen te betrekken bij de gewestelijke inspanningen om, aansluitend bij de strategie voor renovatie van de gebouwen, de milieu-impact van de Brusselse gebouwen te verminderen. Zij zal de mogelijkheid onderzoeken om de eigenaars van beschermde gebouwen te begeleiden bij het bepalen van de werken die op korte, middellange en lange termijn uitgevoerd moeten worden.

Ook zal de Regering samen met de gemeenten een inventaris van oude liften met erfgoedwaarde opmaken en aanbod van specifieke opleidingen voor liftechnici aanmoedigen met het oog op hun behoud.

Aansluitend op de gewestelijke bekrachtiging van het Verdrag van Faro en de burgerparticipatie die op gang kwam tijdens het Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed en de dertigste Open Monumentendagen, zal de Regering op basis van de aanbevelingen van de erfgoedstrategie voor de eenentwintigste eeuw (Strategie 21) ijveren voor het behoud van een participatieve dynamiek bij het erfgoedbeheer.

4) De levenskwaliteit van de Brusselaars als centrale prioriteit

Luchtvervuiling blijft de belangrijkste milieufactor die in verband wordt gebracht met vermijdbare ziekten en voortijdige sterfte in de Europese Unie (EU). Jaarlijks sterven 15.000 Belgen vroegtijdig door de gevolgen van luchtvervuiling. Brussel is de eerste Europese hoofdstad die een lage-emissiezone heeft ingevoerd op zijn hele grondgebied.

Naast de verdere implementatie van de lage-emissiezone en investeringen in zachte mobiliteit zal de Regering aanvullende maatregelen nemen om de luchtkwaliteit in de hoofdstad te verbeteren.

Zo zal de Regering, in overleg met de betrokken stakeholders, de huidige drempels voor alle verontreinigende stoffen afstemmen op en doen samenvallen met de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO). Zij zal bij de andere gewestregeringen en de Europese Commissie (aangezien deze normen het resultaat zijn van de omzetting van Europese wetgeving) pleiten voor de goedkeuring van advieswaarden die door de WGO worden aanbevolen.

De Regering zal het meetnetwerk voor de luchtkwaliteit verder verbeteren door het aantal meetpunten te vergroten en informatie in real time beschikbaar te stellen. De Regering verbindt zich ertoe het netwerk van meetstations voor de luchtkwaliteit te vernieuwen en uit te breiden met minstens twee stations per jaar en een netwerk van secundaire installaties uit te bouwen. De Regering zal haar steun toezeggen aan elk samenwerkingsinitiatief tussen burgers en de wetenschapssector dat gericht is op controle, bewustmaking en verspreiding van informatie over de luchtkwaliteit in Brussel.

De Regering zal een strategie ontwikkelen om verwarmingssystemen op fossiele brandstoffen geleidelijk te bannen bij nieuwbouw en grondige renovaties. Dat kadert in haar bijdrage tot het NEKP. Zij zal overigens ook de mogelijkheid onderzoeken om de huidige planning te versnellen. Zij zal voorzien in sociale begeleidingsmaatregelen voor personen met een bescheiden inkomen. Er zal bijzondere aandacht uitgaan naar de grote stookolieketels in de scholen en openbare gebouwen.

Verder verbindt de Regering zich tot een "aanpak zonder pesticiden", met name voor de overheden. Zij zal het gebruik van "chemische" pesticiden afschaffen.

Met het oog op de preventie van en de strijd tegen geluidshinder en trillingen in de stedelijke omgeving zal de Regering toezien op de uitvoering van het plan "quiet.brussels", dat op 28 februari 2019 werd goedgekeurd.

Wat de overlast door het vliegverkeer boven Brussel betreft, is de Regering van oordeel dat de levenskwaliteit en de rust van de Brusselaars van prioritair belang zijn voor hun gezondheid. Zij betoogt dat de activiteiten en de infrastructuur (onder meer de landingsbanen) van de luchthaven Brussel-Nationaal aangepast moeten worden aan de nabijheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en zijn dichtbevolkte gebieden.

De Regering is zich ervan bewust dat het nodig is de problematiek van het luchtverkeer aan te pakken in constructief overleg en in samenwerking met de andere beleidsniveaus en verenigingen van omwonenden. Zij zal in de daartoe voorziene overlegruimten dus blijven pleiten voor een stabiel en evenwichtig kader en voor objectieve en transparante vluchtprocedures.

Daartoe zal de Regering bij de federale regering de volgende prioriteiten verdedigen:

- het ontzien van de dichtst bevolkte gebieden en de veiligheid van het luchtverkeer moeten gelden als prioritaire criteria bij het uittekenen van de nieuwe routes;
- een onafhankelijk openbaar orgaan oprichten dat de geluidsoverlast veroorzaakt door het vliegverkeer boven de huizen controleert;
- de uitbatingsuren van de luchthaven wijzigen om de nachtperiode, boven Brussel, uit te breiden van 22u tot 7u; een begrenzing instellen van de tonnage van de vliegtuigen die toelating krijgen boven Brussel te vliegen; en "quota counts" vastleggen en toepassen met het oog op de naleving van de geluidsnormen (maximum 200 ton tussen 22u en 7u);
- een epidemiologische studie uitvoeren om de daadwerkelijke gevolgen van het vliegverkeer voor de gezondheid van de bewoners op wetenschappelijke wijze te onderzoeken;
- een schadevergoedingsfonds oprichten om oplossingen aan te reiken voor het isoleren van de gebouwen waar vliegtuigen overvliegen.

Het besluit betreffende de bestrijding van geluidshinder voortgebracht door het luchtverkeer, dat in werking trad op 1 januari 2000, is tot op vandaag nog altijd het enige juridische wapen voor de Brusselaars om zich te verdedigen. De Regering zal alle mogelijke rechtsmiddelen blijven aanwenden om ervoor te zorgen dat het besluit volledig nageleefd en niet in vraag gesteld wordt. Daarenboven zal, gezien het spreidingsbeleid dat van toepassing is boven de dichtbevolkte gebieden, het netwerk van geluidsmeters worden uitgebreid, zodat het alle vliegroutes boven het gewestelijk grondgebied bestrijkt. Er zal ook een geluidskadaster worden opgesteld.

Meer algemeen zal de Regering nadenken over de mogelijkheid om een systeem in te voeren voor de directe inning van de milieuboetes, enerzijds om deze gemakkelijker te kunnen beheren en verwerken en anderzijds om de effectiviteit van de boetes door een snellere verwerking te verhogen.

Om de milieugezondheid te bevorderen, gaan we een beleid voeren dat gebaseerd is op overleg tussen de bevoegdheden voor gezondheid en die voor het leefmilieu, met vooral aandacht voor vervuiling en voeding.

Dierenwelzijn tot slot neemt in de hedendaagse samenleving een almaar belangrijker plaats in. Het feit dat het uitgegroeid is tot een volwaardige bevoegdheid, die bij de laatste staatsvorming overgedragen is naar de gewesten, is daarvan een bewijs. Het is nodig de dieren te beschermen, te meer daar zij zich in een kwetsbare positie bevinden ten opzichte van de mens.

De neiging om te streven naar duurzame voeding is het resultaat van een andere visie die de nadruk legt op de leefomstandigheden van de dieren. De Regering stapt mee in deze dynamiek door in te zetten op de korte keten en op nabijheid. Voor wat het wetenschappelijk onderzoek en de invloed op de volksgezondheid betreft, zal de Regering samen met de andere gewesten verder inspanningen leveren om het gebruik van proefdieren drastisch te verminderen, zonder het nut van dergelijke experimenten in bepaalde gevallen in vraag te stellen. Zij zal steun verlenen om alternatieve methodes te ontwikkelen en te verspreiden door middel van onderzoeksbeurzen en beroepsopleidingen.

De Regering zal onderzoeken of het aangewezen is een vergunning voor de houders van dieren in te voeren. Die zal gratis en zonder onderzoek verkregen kunnen worden. In geval van mishandeling kan zij echter wel worden ingetrokken.

De Regering wil in de opleiding van de gemeenschapswachten en politieagenten ook aandacht laten schenken aan dierenwelzijn en burgemeesters die te maken krijgen met gevallen van dierenmishandeling aanmoedigen om een gemeentelijke administratieve sanctie (GAS) op te leggen.

De Regering zal twee algemene plannen uitwerken, één voor katten en één voor honden, om de inschrijvingen in het passend gewestelijk register te verbeteren, de misbruiken in de handel van deze dieren optimaal te bestrijden (zoals de problematiek van dieren die ondervoed, ziek, of met valse papieren over hun leeftijd, gekregen inenting of stamboom ingevoerd worden vanuit het buitenland) en de populaties te beheren. Ze zal verder gaan met de sterilisatie van huis- en zwervkatten.

De Regering zal een globaal gewestelijk beleid voor het beheer van de duivenpopulatie voeren.

EEN ENERGIESTRATEGIE DIE STEUNT OP DE RENOVATIE VAN GEBOUWEN EN DE PRODUCTIE VAN HERNIEUWBARE ENERGIE

De Regering wil een globaal energiebeleid voeren dat gericht is op het verbeteren van de energieprestaties, zowel op het vlak van verbruik als op dat van productie. De Regering verbindt zich ertoe de Strategie voor de Duurzame Renovatie van de Gebouwen in Brussel volledig uit te voeren, in overeenstemming met de verbintenissen van het Nationaal Klimaat- en Energieplan (NKEP). Tegelijkertijd zal het in een geliberaliseerde markt zaak zijn om in het algemeen belang een sterke rol te spelen en het overheidsoptreden te bevestigen, in het bijzonder wat de Brusselse energieproductie betreft.

1) Een strategie voor de duurzame renovatie van de gebouwen in Brussel

Om de middellange- en langetermijndoelstellingen voor het klimaat (2030 en 2050) te halen, maar ook om de totale kosten van de huisvesting in Brussel te verminderen en de kwaliteit ervan te verbeteren, is de duurzame renovatie van gebouwen van cruciaal belang voor de ecologische transitie. Het is ook een kans om activiteiten en banen te scheppen die niet gemakkelijk kunnen worden verplaatst en die de Regering moet aangrijpen, waarbij ze erop toeziet dat de opleiding wordt ondersteund en er kwalitatief goede banen worden gegarandeerd en dat sociale dumping wordt vermeden.

Dat is het doel van de alliantie "Werkgelegenheid-Leefmilieu-Financiën", die alle sectorale actoren zal samenbrengen rond de uitvoering van de Strategie voor de Duurzame Renovatie van de Gebouwen in Brussel. De Regering zal er de publieke en private financiers bij betrekken om alle mogelijke financieringsmogelijkheden voor de transitie in de bouwsector aan te spreken.

De Regering zal een reglementair luik voorstellen dat de stappen zal bepalen die nodig zijn voor een geleidelijke inwerkingtreding tijdens de legislatuur en die uiterlijk op 1 januari 2025 voltooid moet zijn. Tegelijkertijd zal de Regering de komst van de nieuwe normen ondersteunen door middel van financiële steun, begeleiding, informatie, demonstratie en voorbeeldige overheidsinstanties. In de tertiaire sector zal het PLAGE-programma geëvalueerd worden en, indien nodig, in overleg met de sector worden aangepast om de evolutie van het park te sturen in de richting van de langetermijndoelstellingen van het Energiepact en de Brusselse bijdrage tot het NKEP (energieneutraliteit voor de tertiaire sector).

Rekening houdend met de mogelijkheden die een dergelijke strategie biedt op het vlak van werkgelegenheid voor de Brusselaars, zal de Regering bijzondere aandacht besteden aan de economische en sociale ondersteuning, maar ook aan de steun van de actoren voor de voorgestelde maatregelen en de

verspreiding ervan. De steun aan natuurlijke personen en rechtspersonen, zowel uit de profit- als de non-profitsector, moet direct en financieel zijn, maar ook indirect, door middel van krachtige informatie, betrokkenheid en steunmaatregelen, met name voor de meest kwetsbare groepen.

Het behoud van het erfgoed zal integraal deel uitmaken van de renovatiestrategie. Daartoe zal de Regering specifieke steun bieden aan eigenaars van beschermde goederen.

Wat de begrotingsmiddelen betreft, zal de Regering een ambitieus stimuleringsbeleid voor renovatie ontwikkelen door openbare en particuliere investeringen op dit punt te richten, met name via het volgende EFRO-programma en het mechanisme van de derde investeerders. Tijdens de legislatuur zal de Regering een aanzienlijke verhoging van de middelen voor de ondersteuning van de energierenovatie van gebouwen doorvoeren om de doelstelling van een renovatiepercentage van 3 tot 5% te halen.

Dit renovatiebeleid zal ook een afspiegeling zijn van het sociale beleid van de Regering, door de financiële steun prioritair te concentreren op de bescheiden en gemiddelde inkomens en de strijd tegen de energiearmoede.

De massale heroriëntatie van de investeringen in de richting van de energietransitie vereist een globale visie op de bijdragen en beloningsmechanismen, om te zorgen voor een eerlijke verdeling van de overheidsmiddelen. De Regering zal de mogelijkheid onderzoeken van één fonds voor de energietransitie van gebouwen, dat de huidige bijdragen om de energieprestaties van gebouwen te verbeteren (groenestroomcertificaten, energie- en klimaatfondsen, renovatiepremies, enz.) combineert met andere financiële bijdragen. Om ervoor te zorgen dat de verschillende energiedragers een billijke bijdrage leveren, zal een federale overeenkomst worden overwogen om te bewerkstelligen dat ook de leveranciers van stookolie bijdragen tot het fonds.

Om rekening te houden met de verscheidenheid aan situaties (mede-eigendom, eigenaars-verhuurders, enz.) zal de Regering een verscheidenheid aan publieke en private financieringsoplossingen activeren. Zij zal, in samenwerking met de particuliere en openbare financiële operatoren, verschillende innoverende financieringsformules uitwerken die aangepast zijn aan de energierenovatie, zoals hypothecaire leningen die terugbetaalbaar zijn over termijnen die overeenstemmen met de financiële opbrengst van de geplande renovatie of leningen voor energierenovatie die terugbetaalbaar zijn bij overdracht.

Om de gelegenheid die de overdracht van onroerend goed biedt om ambitieuze renovaties uit te voeren optimaal te benutten, zal de Regering zich ertoe

verbinden een prijssignaal te geven dat gekoppeld is aan de energie-efficiëntie van het goed op het ogenblik van de overdracht, door middel van een verlaging van de registratierechten, een vermindering van de successierechten of de schenkingsrechten, op voorwaarde dat een volledige energierenovatie binnen een bepaald tijdsbestek en na analyse van de EPB wordt uitgevoerd en dat een strategie voor de verbetering van de energieprestaties wordt ontwikkeld. Meer in het algemeen zal de Regering de modaliteiten van een stimulerende fiscaliteit bestuderen om eigenaars aan te moedigen de EPB-klasse van hun onroerend goed te verbeteren.

Naast de maatregelen om te helpen bij het mobiliseren van investeringen, zal het gewestelijke aanbod van ondersteunende diensten, zowel kwantitatief als kwalitatief, moeten evolueren in lijn met de ambities van de bouwrenovatiestrategie. De Regering zal er vanuit een one-stop-shop logica voor zorgen dat de gebruikers op één enkele plaats terechtkunnen voor alle stappen in verband met hun renovatieproject. Met het oog op de samenhang en de doeltreffendheid van de actie zal de Regering samen met de betrokken actoren uit de openbare en de verenigingssector een geharmoniseerde en gedeelde segmentatie van de doelgroepen doorvoeren, op basis waarvan ze geleidelijk het aanbod van gewestelijke diensten en financiering voor de renovatie zal opbouwen.

Op het vlak van de gewestelijke premies zal er een vereenvoudiging plaatsvinden van het door de renovatiekandidaten af te leggen traject om te evolueren naar een geïntegreerde bonusregeling voor renovatie, waarbij energie- en renovatiepremie's voor de gemeenschappelijke doelgroep van huiseigenaars-bewoners volledig op elkaar worden afgestemd. De toegang tot premies voor eigenaars-verhuurders zal worden geregeld in samenhang met het gewestelijke huurcontractbeleid.

Via dit systeem zullen de toegangsvoorwaarden, procedures en instrumenten een uniform karakter krijgen, wat met name zal leiden tot een gemeenschappelijk imago, één enkel formulier voor de aanvraag van premies en één enkel platform voor de uitwisseling van documenten met de administratie. De premies zullen worden aangepast om een globale en geïntegreerde aanpak van de renovatie te bevorderen.

De Regering zal zich er concreet voor inzetten dat de overheid een voorbeeldfunctie vervult bij de renovatie van gebouwen. Rekening houdend met de langetermijndoelstellingen van het Energiepact voor openbare gebouwen, moet elke omvangrijke aankoop en renovatie van gewestelijke openbare gebouwen of door het Gewest gefinancierde gebouwen vanaf 2019 in overeenstemming zijn met deze doelstellingen. De samenwerking tussen de verschillende administraties die verantwoordelijk zijn voor het beheer van

openbare gebouwen zal geformaliseerd en versterkt worden om de gestelde doelen te bereiken.

De programma's NRclick en Solarclick worden geëvalueerd en geheroriënteerd naar specifieke ondersteuning bij de renovatie van gewestelijke en gemeentelijke openbare gebouwen. De Regering zal nagaan of de gemeenschapscommissies erin geïntegreerd kunnen worden en of er een financieringsinstrument aan toegevoegd kan worden dat de mogelijkheid biedt verschillende bronnen van kapitaal te mobiliseren.

2) Consumentenbescherming en versterking van het publieke karakter van het energie- en waterbeleid

In de context van een geliberaliseerde energiemarkt bevindt de consument zich in een kwetsbare positie ten opzichte van de energieleveranciers en de concurrentiespelletjes die ze spelen: bescherming van de persoonlijke levenssfeer, prijswijzigingen, complexiteit van het aanbod, veelheid van intermediaire actoren, enz.

Daarom wil de Regering in de eerste plaats het beleid inzake consumentenbescherming voortzetten en versterken.

De Regering bevestigt eveneens het publieke karakter van de distributienetbeheerder en wil zijn rol in het beheer van de openbare verlichting versterken.

Tegelijkertijd wil de Regering de collectieve energieproductie uit hernieuwbare bronnen bevorderen en ontwikkelen, met name door:

- ondersteuning van projecten voor de ontwikkeling van energiegemeenschappen (vrijwillige groepering van inwoners die stroom afnemen van een wijkafnamepunt met het oog op het collectief beheer van het energieverbruik en de energieproductie);
- ondersteuning van bestaande of nieuwe coöperaties voor de exploitatie van installaties voor de opwekking van elektriciteit, waarvan een deel van de aandelen verworven zal kunnen worden door iedereen die geïnteresseerd is in deelname aan een collectief project.

Tegen het einde van de legislatuur zal de Regering erop toezien dat de elektriciteitstoevoer naar alle gebouwen, openbare voorzieningen en de openbare ruimte (billboardbeheerders, elektrische fietsen of steps, enz.) voor 100% hernieuwbaar is. Er zal een evaluatie plaatsvinden van het systeem van de groenestroomcertificaten en het toewijzingspercentage van de certificaten zal worden aangepast, waarbij met name rekening zal worden gehouden met de daling van de kosten van de systemen voor hernieuwbare energie.

De Regering zal ervoor zorgen dat alle Brusselaars toegang hebben tot een onafhankelijke en efficiënte informatie- en ondersteuningsdienst voor energiecontracten, een goed begrip van de facturen, juridische kwesties, enz. Zij wenst de goede werking van de onafhankelijke regulator Brugel te versterken.

Bovendien verbindt de Regering zich ertoe om net als andere Europese steden aan te sluiten bij de "Blue Community". De Regering garandeert het publieke karakter van de beheerder van de waterproductie, -distributie en -afvoer, en uiteindelijk van de zuivering ervan. Ze erkent en verdedigt het beginsel van toegang tot drinkwater als een fundamenteel mensenrecht.

Volgens de Koning Boudewijnstichting wordt één op de zes Belgische huishoudens geconfronteerd met waterarmoede. Naar aanleiding van de resolutie van het Parlement over de toegang tot water voor iedereen en de strijd tegen waterarmoede in het Brussels Gewest, zal de Regering van bij het begin van de legislatuur een werkgroep oprichten waarin Vivaqua en de actoren die betrokken zijn bij de strijd tegen de armoede, de schuldenlast en de waterarmoede zullen worden samengebracht om de concrete acties te onderzoeken die op korte en middellange termijn moeten worden ondernomen om het aantal gebruikers of huishoudens die moeite hebben om toegang te krijgen tot water en het aantal afsluitingen drastisch te verminderen. De vermenigvuldiging van het aantal openbare waterpunten (fonteinen en doucheruimten) maakt ook deel uit van deze logica om de toegang tot water voor iedereen te vergemakkelijken.

De Regering zal een statuut van beschermde klant invoeren voor het water en, als uitvloeisel daarvan, een sociaal watertarief vanaf 2021, zonder de vitale en de sociale schijf van de bestaande tarifiering ter discussie te stellen. Zij zal samen met de OCMW's en de verenigingen op het terrein de sociale ondersteuning en het preventiebeleid versterken en het concept van een redelijk betalingsplan dat in de energiesector bestaat, omzetten in de watersector.

Om een voorbeeldfunctie te vervullen en het gebruik van leidingwater te bevorderen, dat van onberispelijke kwaliteit is en veel minder kostbaar in economisch en milieuopzicht, streeft de Regering ernaar om tegen het einde van de legislatuur over te schakelen van het gebruik van flessenwater op het gebruik van distributiewater in gebouwen die afhangen van de gewestelijke en de gemeentelijke overheden, alsook op evenementen die door de overheid worden gesponsord.

Tot slot zal de Regering de bouw van spaarbekkens verminderen en alternatieve methoden voor het beheer van afvloeiend hemelwater bevorderen

door een geïntegreerd regenwaterbeheer. Zij zal ook de renovatie van het rioleringsnet intensiveren.

EEN OPENBAAR NETHEIDS- EN INZAMELINGSBELEID DAT INZET OP DE VERMINDERING, EN DE RECYCLAGE VAN AFVAL

Een proper gewest is van essentieel belang voor de levenskwaliteit van de Brusselaars. Het is ook het eerste beeld dat de vele bezoekers van Brussel krijgen. Er zijn nog tal van inspanningen nodig.

Een ambitieus en efficiënt afvalverwerkingsbeleid vormt tevens een wezenlijk onderdeel van de kringlooeconomie, die de materiële middelen en energiebronnen vrijwaart en zowel rechtstreeks als onrechtstreeks bijdraagt tot de strijd tegen de klimaatverandering.

Om de klimaatdoelstellingen te halen, zal het beleid van Net Brussel voor afvalverwerking en -ophaling afgestemd worden op het milieubeleid van het Gewest (NEKP, het plan voor het beheer van grond- en afvalstoffen - PBGA en het GPKE) en moet het bijdragen tot de ecologische en sociale omslag waartoe de Regering beslist heeft.

Afvalophaling is in Brussel altijd al een openbare dienst geweest die gratis is voor alle Brusselse huishoudens. De Regering herbevestigt dit principe, alsook het volledig openbare karakter van het Agentschap Net Brussel (ANB). Aanvullend op de reeds opgestarte audits (analytische boekhouding, structuren en filialen, personeelsbehoeften) zal zo snel mogelijk een internationale *benchmarking* van vergelijkbare steden uitgevoerd worden om op basis daarvan een lijst met best practices op te stellen en die vervolgens toe te passen in Brussel.

Het Gewest doet het vandaag op Europees niveau goed qua percentage gesorteerd en gerecycleerd afval. Het Gewest moet verdere inspanningen leveren om de nieuwe streefcijfers voor 2035 in verband met de recyclage en de nuttige toepassing van afval te halen. Het gaat om de volgende oplopende percentages: 50% in 2020, 55% in 2025, 60% in 2030 en 65% in 2035. Daarenboven moet al het biologisch afval tegen eind 2023 afzonderlijk opgehaald worden. Tot slot moet de hoeveelheid selectief opgehaalde PET-flessen in 2025 77% en in 2029 90% bedragen.

Om deze ambitieuze doelstellingen te bereiken, zal het nodig zijn om de selectieve inzamelingen zowel kwalitatief als kwantitatief te verbeteren. Daartoe zal de Regering de ophaling van P+ plastic invoeren, zal zij het aantal ondergrondse glasbollen verder verhogen en zal zij onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om containers in te zetten om deze manier van afvalinzameling strategischer te kunnen toepassen voor een betere openbare netheid en sortering van afval.

Bij de ontwikkeling van nieuwe wijken zullen vanuit de logica van de kringlooeconomie ruimtes voorbehouden worden voor de gescheiden recuperatie van afval. Dit zal in het bijzonder gebeuren door middel van ondergrondse containers. Daarnaast zullen oplossingen uitgewerkt worden voor de inzameling van gebruikte huishoudelijke oliën.

Verder zullen in overleg met de andere gewesten de systemen van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) versterkt worden en ook toegepast worden andere afvalstromen (bv. bouwmaterialen, textiel, meubels, gevaarlijk huishoudelijk afval zoals verf, chemische producten, enz.) om meer middelen te kunnen inzetten voor de recyclage en het beheer van het levenseinde van deze stoffen.

De Regering bevestigt dat zij streeft naar een volledig gescheiden ophaling van voedingsafval en dat zij de sortering van dat afval tegen 2023 verplicht wil maken. De Regering zal een systeem van statiegeld voor blikjes en plastic flessen invoeren.

Er zal overwogen worden om al het ingezamelde biologisch en groenafval of een deel daarvan op een passende manier te verwerken op het gewestelijk grondgebied, met name door een vergistingsinstallatie te bouwen die hernieuwbare energie opwekt voor het gewest. De Regering zal ook de versterking van het netwerk van gedecentraliseerde collectieve composthopen verder ondersteunen. Daarnaast zal de Regering onderzoeken hoe de inzameling van het organisch afval van de horeca, de voedingsnijverheid en de supermarkten (niet weggeschonken onverkochte goederen) geoptimaliseerd kan worden. De Regering zal bij haar denkoefeningen aandacht hebben voor de verschillende lopende onderzoeksprojecten die het Gewest financiert.

Overeenkomstig de Europese doelstellingen en dan meer bepaald die in verband met biologisch afval gaan de gewestelijke afvalstromen naar de verbrandingsoven in de komende tien jaar afnemen. De Regering zal een studie uitvoeren om dit instrument uit te faseren. Deze uitfasering is wenselijk opdat het Gewest zou kunnen voldoen aan de verplichtingen in verband met de uitstoot van broeikasgassen. Aansluitend op deze uitfasering zullen de winsten afkomstig van de groenestroomcertificaten die toegekend worden aan de verbrandingsoven, herbestemd worden voor de doelstellingen die gekoppeld zijn aan het PBGA en het GPKE. De toekenning van groenestroomcertificaten aan de verbrandingsoven zal in de toekomst afgeschaft worden.

Algemeen genomen zal het Gewest er op termijn naar streven om geen afval meer te importeren op zijn grondgebied.

Het ophaalschema van het ANB zal kunnen aangepast en afgestemd worden op een vierledige doelstelling: het sorteren sterk aanmoedigen en restafval

vermijden, de kosten onder controle houden, de impact van de inzamelingen op het milieu verminderen en de netheid van de openbare ruimten verbeteren.

De Regering wil het nabijheidsnetwerk van Recyparken ontwikkelen om er over het hele gewest tien te hebben. Daarnaast zal de Regering een proefproject voor een "bewarende" inzameling opstarten om de resultaten van de ophaling van grofvuil te verbeteren.

De Regering zal een investeringsstrategie op lange termijn uitwerken om de vloot van het ANB geleidelijk om te vormen tot een volledig groen wagenpark – met daarin zowel de reinigingsvoertuigen als de ophaalwagens.

Afvalproducenten die niet behoren tot de groep van de huishoudens, zijn verplicht om hun afval gesorteerd te laten ophalen. Daarvoor mogen zij een beroep doen op om het even welke ophaler in Brussel. Het afval van de producenten die geen oplossing hebben voor hun ophaling, wordt uiteindelijk echter opgehaald door het Agentschap Net Brussel, zonder dat de openbare operator vergoed wordt voor de kosten van deze inzameling. Om dat onevenwicht te verhelpen, zal de Regering een systeem uitwerken om een automatische retributie op te leggen aan alle producenten die geen ophaalcontract met een operator kunnen voorleggen. De openbare dienstactiviteiten en de commerciële activiteiten moeten van elkaar gescheiden worden door middel van structurele hervormingen (aparte juridische entiteiten, filialisering en dergelijke) om tegemoet te komen aan de conclusies van de gerechtelijke uitspraak die daarover gedaan is. Deze scheidin vereist een effectief en gedifferentieerd beheer van de afvalstromen.

Ook de uitdagingen op het vlak van goed bestuur en beheer zijn van het allergrootste belang om op ambitieuze wijze te kunnen voldoen aan de milieudoelstellingen en een kwaliteitsvolle openbare dienstverlening te kunnen bieden. Aldus moeten er in het bijzonder in het licht van de resultaten van de verschillende bestelde audits een aantal hervormingen doorgevoerd worden bij het Agentschap.

Het Agentschap heeft met zijn filialen de sleutels in handen om een ambitieus én coherent afvalverwerkingsbeleid voor Brussel te voeren. Vandaag zorgen Recyclis en Brussel-Compost voor de sortering van het ingezamelde huishoudelijk afval van de Brusselaars. Deze instrumenten kunnen nog verder aangevuld en verbeterd worden.

Er zal onderzocht worden of het mogelijk is Recyclis gedeeltelijk om te vormen tot een centrum voor de overbrenging van afval. Dat centrum zou kunnen fungeren als bestemming voor het grofvuil dat opgehaald is door het Agentschap, maar ook het afval afkomstig van de gemeentewegen (sluikstorten, openbare vuilnisbakken, enz.) zou er naartoe gebracht kunnen

worden voor een voorafgaande verwerking, net als het bewaard ingezamelde afval van de gewestelijke Recyparken alvorens het te herverdelen.

Voor het composteercentrum moet rekening worden gehouden met het feit dat de gezinnen tegen 2023 verplicht zullen zijn om hun organisch afval te sorteren.

Afgezien van de afvalophalingen door het ANB en de verbintenissen die de Regering aangaat om de mogelijkheden voor het hergebruik van afval uit te breiden (Recyparken, bewaarde inzamelingen, plannen voor een centrum voor de overbrenging van afval, enz.), kunnen ook andere actoren hun steentje bijdragen om zowel de afvalproductie als de recyclage en het hergebruik van afval in Brussel algemeen te verbeteren.

Zo zal de Regering ten eerste bedrijven ondersteunen die vernieuwend te werk gaan om afval te recyclen of te hergebruiken, met onder meer nieuwe manieren om plastic en P+ te recyclen. Daarnaast zullen bedrijven en verenigingen die voorwerpen een tweede leven geven (Spullenhulp, Oxfam – Magasins du monde, enz.) verder kunnen rekenen op steun en zal het Gewest in zijn strategie om de Europese doelstellingen te halen rekening houden met het werk dat zij leveren. Ook zal algemeen steun verleend worden aan initiatieven voor *reuse by design* en voor de recyclage van materialen die kaderen in openbare of private projecten.

De Regering zal ook bijzondere actie ondernemen om de afvalproductie te verminderen. In dat verband kunnen meerdere nuttige maatregelen genomen worden:

- de “repair cafés” ondersteunen en de geprogrammeerde veroudering bestrijden;
- overdreven verpakking en het overmatig gebruik van plastic tegengaan;
- het gebruik van voorwerpen in wegwerpplastic tegengaan;
- de bulkverkoop en de verkoop van voorwerpen met statiegeld / gemaakt van gerecycleerde grondstoffen vergemakkelijken;
- aansturen op de goedkeuring van een “zero afvalplan” bij alle overheidsinstellingen die onder het toezicht van het Gewest of de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie staan;
- zero afval-initiatieven ondersteunen en voedselverspilling op de scholen tegengaan.

De Regering zal het gebruik van plastic voorwerpen voor eenmalig gebruik op evenementen verbieden. De Regering zal het verbod van plastic zakken beter controleren en bestraffen door meer inspecties uit te voeren op het terrein. De Regering zal, naar het voorbeeld van Frankrijk, een verbod instellen op wegwerpbekers, -borden en -bestek in plastic.

Er zijn meer middelen geïnvesteerd in het reinigingspersoneel en in de financiële ondersteuning van de gemeenten om meer mensen in te zetten op het terrein. De resultaten zijn positief en het zou goed zijn om ze ruimer te objectiveren aan de hand van netheidsindicatoren.

Deze positieve resultaten zijn het onvermijdelijke gevolg van de sterkere coördinatie van de reinigingen tussen de gemeenten en het Gewest. Deze coördinatie is gebaseerd op een contractualisering, die in samenspraak met de gemeenten nog verder uitgebreid zal worden om optimale resultaten op het terrein te kunnen boeken en waarbij de tewerkstelling van iedere werknemer van het ANB gegarandeerd wordt.

Het Agentschap zal, in samenwerking met de gemeenten, Leefmilieu Brussel en de politiezones en vanuit een strategie van zerotolerantie, inspanningen blijven leveren om de strijd aan te gaan tegen sluikstorten en zwerfvuil. Er is nood aan sensibiliseringsinitiatieven, aan een stimulerend beleid gekoppeld aan een versterkt en geharmoniseerd bestraffingsbeleid en aan complementaire aangepaste oplossingen voor de inzameling van afval die billijk verspreid zijn over heel Brussel.

Er zal een strategie toegepast worden om het aantal vrouwen bij het personeel van het Agentschap, ook in de leidende functies, te verhogen.

Tot slot zijn ook de inplanting en de modernisering van de depots en logistieke steunpunten van het Agentschap van belang om te beschikken over voldoende ruimte voor het stallen van de groenere en modernere netheidsvoertuigen die alles proper moeten houden. Er zal een moderniserings- en inplantingsplan geïmplementeerd worden voor de depots en de sites die het ANB gebruikt voor zijn opdrachten.

DERDE PIJLER

**EEN GEWEST MET EEN STERKE IDENTITEIT EN EEN OPEN BLIK
OP DE WERELD, DAT ZIJN DIENSTVERLENING AAN DE BURGERS
VERSTERKT DOOR TE STREVEN NAAR OVERZICHTELIJKE
INSTELLINGEN DIE DICHTBIJ DE MENSEN STAAN**

EEN GEWEST MET STERKERE INSTELLINGEN

De zesde staatshervorming heeft Brussel versterkt als volwaardig gewest. In het dertigjarig bestaan van het Gewest heeft zich mettertijd een sterke Brusselse identiteit ontwikkeld, die de historische communautaire realiteit overstijgt. Brussel is een kosmopolitisch gewest met meerdere identiteiten. Zonder federale hervorming is het in bepaalde gevallen aangewezen om de complexe institutionele toestand in het belang van Brussel te overstijgen.

Om de democratie en haar instellingen sterker te maken en de burgers meer controle te geven over wat de politiek doet, verbindt de Regering zich ertoe de democratie en de manier van aan politiek doen een nieuwe invulling te geven.

1) Een wisselwerking tussen de beleidsinstellingen

De Regering is er voorstander van om de werking van de Brusselse instellingen te vereenvoudigen binnen het huidige grondwettelijke en wettelijke kader. Dat streven vertaalt zich in het feit dat er één regeerakkoord is voor de Brusselse Regering en het Verenigd College. Dat hebben we gedaan om in het project dat we voor Brussel voor ogen hebben, de institutionele scheidingslijnen te overstijgen. De Regering vraagt dat het Parlement hetzelfde zou doen om zijn werking te vereenvoudigen en zijn optreden overzichtelijker te maken.

Vanuit een streven naar samenhang en efficiëntie zal de Regering zich binnen haar bevoegdheden overigens volop blijven inzetten om een antwoord te bieden op de groeiende behoeften van de Brusselaars. Denken we maar aan de creatie van schoolplaatsen en de bestrijding van het schoolverzuim.

Tot slot zal de Regering van start gaan met of verder werk maken van een beleidsharmonisering voor het hele gewest, onder meer op het gebied van kinderopvang, sociale cohesie, jeugdhulpverlening en het onthaal van nieuwkomers, maar ook op het vlak van welzijn en gezondheidszorg.

2) Een Gewest dat de motor is van het samenwerkingsfederalisme

De Regering zal zich tijdens de gesprekken in het Overlegcomité opwerpen als een constructieve partner, met aandacht voor de belangen van het Gewest en zijn inwoners. Zij zou graag hebben dat dit comité eindelijk uitgroeit tot een orgaan dat zoekt naar toekomstgerichte langetermijnoplossingen voor kwesties die het gewestelijk grondgebied overstijgen.

Met het oog daarop wil de Regering de sociale partners betrekken bij de uitbouw van de hoofdstedelijke gemeenschap om de projecten, samenwerking en synergieën met de andere gewesten te versterken.

Opdat er meer rekening gehouden zou worden met de Brusselse agenda en om een echt gekruist beleid te kunnen ontwikkelen, zal de Regering ook de voorkeur geven aan bilaterale betrekkingen tussen de deelstaten.

Tot slot is Beliris, het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, een essentieel instrument voor de ontwikkeling van Brussel. Het komt erop aan de middelen in te zetten voor de verwezenlijking van grootschalige projecten om een antwoord te bieden op de uitdagingen voor het Gewest.

Het Gewest zal bij een herwerking van het samenwerkingsakkoord vragen om het huidige personeel en het opdrachtgeverschap van de Beliris-projecten over te dragen van de federale staat naar het Gewest. De Regering zal haar administratie belasten met de uitvoering van de investeringen van Beliris.

3) Een participatief en inclusief besluitvormingsproces

De Regering hecht zeer veel belang aan een kwaliteitsvolle en permanente sociale dialoog. Om het maatschappelijk middenveld nauwer en actief te betrekken bij de besluitvorming, zal de Regering buitengewone ministerraden plannen die gewijd zullen zijn aan Brusselse thema's en waarbij het maatschappelijk middenveld betrokken zal worden.

De Regering zal voorstellen om het secretariaat van de Economische en Sociale Raad te laten instaan voor de coördinatie van de verschillende adviesorganen van het Brussels Gewest, zonder dat dit gevolgen heeft voor de onafhankelijkheid van die organen. Daarbij zal de Regering voorstellen om de architectuur van de verschillende overlegstructuren te vereenvoudigen en overzichtelijker te maken, zodat zij toegankelijker worden voor de burger.

Verder is de Regering voorstander van een vernieuwd inspraakmodel, dat bevorderlijk is voor het ontstaan van originele systemen die de Brusselse diversiteit weerspiegelen en dat de mogelijkheid biedt om volwaardig te beraadslagen over ingewikkelde uitdagingen, onder meer door middel van lottrekking.

In de meeste bevoegdheidsdomeinen, voor de goedkeuring van grote inrichtings- en mobiliteitsprojecten en afgezien van de verplichte overlegregels zal de Regering er de voorkeur aan geven om het overleg met en de participatie van de betrokken inwoners en belanghebbende partijen te laten plaatsvinden in een vroeg stadium.

Verder zal de Regering haar steun toezeggen aan elk inspraakgericht initiatief dat steunt op een nauwgezette methode en aan elke daadwerkelijke beraadslaging waarbij burgers hun inbreng kunnen doen, gebaseerd op een

hervorming van de inspraakmogelijkheden in het Parlement, zoals de instelling van gemengde commissies met burgers en verkozenen, of een nieuwe hervorming van het petitierecht om er een aantrekkelijker instrument van te maken waarmee burgers wetgevende initiatieven kunnen nemen. De voorstellen die via dergelijke inspraakgerichte initiatieven vorm krijgen, zullen aan het einde systematisch besproken en beantwoord worden door de instellingen in kwestie.

Verder zal de Regering haar steun toezeggen aan participatieve en coöperatieve begrotingen, die het bijvoorbeeld mogelijk maken om initiatieven rond sociale cohesie te financieren of gerichte stedelijke aanpassingswerken uit te voeren. Zij zal de opkomst van dergelijke projecten steunen in álle wijken van het Gewest.

Naar het voorbeeld van Bologna, Barcelona en Gent zal de Regering de plaatselijke besturen en de gewestelijke instellingen ondersteunen bij het doorvoeren van institutionele vernieuwingen die het gemakkelijker maken om burgerinitiatieven op te zetten of de overheid en de burgers te laten samenwerken om de transitiedoelstellingen te halen. Op basis van de Iris 21-agenda zal de regering financiële en technische ondersteuning ontwikkelen voor gemeenten die een transitiestrategie implementeren die met name gebaseerd is op de mogelijkheden van burgerinitiatieven.

Tot slot sluit de Regering zich aan bij de aanbevelingen van de resolutie van 5 april 2019 om bij de gewestverkiezingen stemrecht toe te kennen aan de buitenlandse onderdanen die in Brussel wonen.

4) Een administratieve vereenvoudiging waar burgers en rechtspersonen wel bij varen

Het is voor de democratie van groot belang om de administratieve formaliteiten te vereenvoudigen, omdat hiervan in zekere mate afhangt hoe burgers en rechtspersonen bepaalde rechten kunnen doen gelden. Bij het uittekenen van het gewestelijk beleid moet steevast gestreefd worden naar vereenvoudiging. Administratieve vereenvoudiging is van belang voor de democratie, omdat de burger hierdoor terug zeggenschap en autonomie krijgt en een partner wordt van goed bestuur.

De Regering zal een nieuw administratieve vereenvoudigingsplan voor de periode 2020-2025 opstellen met actiemaatregelen om alle besturen aan te moedigen de procedures zoveel mogelijk te vereenvoudigen, in te zetten op dematerialisering, de termijnen voor de behandeling van de dossiers van de burgers in te korten, informatie vlot toegankelijk te maken, de administratiekosten en de verplaatsingen te verminderen en er tegelijk voor te

zorgen dat de besturen overschakelen naar een *paperless* beheer en het goede voorbeeld geven op het vlak van milieuvriendelijkheid.

De Regering zal haar steun verlenen om unieke loketten in te richten en de verschillende diensten (online en fysiek) toegankelijker te maken door virtuele loketten te ontwikkelen. Zij zal er ook op toezien dat de besturen mee op de digitale trein springen door de openbare diensten aan te moedigen gebruik te maken van nieuwe technologieën om zich te moderniseren (digitalisering, geolokalisatie, elektronische certificering en zelfs blockchain-technologie).

Om de vorming van opdrachten voor aanneming van leveringen, diensten en werken te vergemakkelijken, zal de oprichting van gewestelijke aankoop- en opdrachtencentrales aangemoedigd worden. Alle operatoren zullen er al naargelang van hun behoeften op vrijwillige basis toegang toe krijgen.

5) Een grotere transparantie en scherpere controlemaatregelen

De Regering zal de impact en de doeltreffendheid van alle gewestelijke beleidsinitiatieven laten evalueren om er zeker van te zijn dat zij wel degelijk efficiënt zijn. Daartoe zal zij het BISA de nodige middelen geven om regelmatig evaluaties uit te voeren.

Het Rekenhof of een ander onafhankelijk orgaan zal de gewestelijke instellingen regelmatig beoordelen op hun doeltreffendheid en nagaan in welke mate hun opdrachten sporen met de resultaten die zij behalen.

De Regering zal, om deze verbintenissen na te komen, een specifieke strategie hanteren en gebruik maken van de bestaande instrumenten (BISA, interne auditcel van de GOB, beheerscontrole, enz.).

De Regering zal tevens de mogelijkheid onderzoeken om de opdrachten van het Rekenhof uit te breiden tot de gemeenten, OCMW's en intercommunales.

De afgelopen jaren zijn grote hervormingen doorgevoerd om het overheidsbeheer transparanter te maken en beter te controleren. Zo werden de bezoldigingen van de Brusselse openbare mandatarissen verlaagd en geplafonneerd, werden hun bezoldigingen en voordelen transparanter gemaakt en werd de controle daarop versterkt, werd een strenge toezichtsregeling op bepaalde instellingen, zoals de gemeentelijke vzw's, ingevoerd en werden de regels in verband met de openbaarheid van bestuursdocumenten gewijzigd.

De Regering zal de nodige maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat deze complexe wetgevingen goed begrepen en nauwgezet toegepast worden door diegenen voor wie zij bestemd zijn.

De Regering wil ook bijkomende maatregelen goedkeuren om het geheel van regels die van toepassing zijn op de openbare instellingen en hun mandatarissen aan te vullen.

Er zal een maximaal aantal leden vastgelegd worden voor de beperkte beheersorganen van de openbare instellingen die onder toezicht staan van het Gewest. De Regering zal een opleiding inrichten voor de bestuurders die zullen zetelen in openbare instellingen, vzw's of intercommunales.

De Regering zal ervoor zorgen dat de oppositie een minimale vertegenwoordiging krijgt in de raden van bestuur van de openbare instellingen die afhangen van het Gewest.

Er zal een "handvest van de openbare bestuurder" uitgewerkt worden en met iedere openbare bestuurder afgesloten worden. Daarin zullen een aantal fundamentele verbintenissen, rechten en plichten staan die verband houden met de verantwoordelijkheden van de openbare mandataris.

Ook het korps bestaande uit de regeringscommissarissen van de gewestelijke instellingen en structuren die afhangen van het Gewest zal regelmatig verslag uitbrengen bij de Regering.

Daar er voor de Regering voortaan nieuwe verplichtingen gelden om haar beslissingen en voorbereidende documenten openbaar te maken, is het nodig om een gewestelijke kanselarij op te richten en via een aangepaste website te communiceren met de burgers. Op die website komt ook een overzicht van de Brusselse openbare instellingen, de mandaten en de bezoldigingen (openbare en private, volgens schijven zoals in het Europees Parlement) die daarin ontvangen worden.

De Regering zal de plaatselijke besturen steunen in hun inspanningen om hun documenten transparant te maken, hun beslissingen openbaar te maken en een goed bestuur te waarborgen.

Daarnaast zal de Regering een extra inspanning leveren om de studies die de gewestelijke overheid bestelt, actief openbaar te maken in een elektronisch toegankelijke "bibliotheek van de overheidskennis".

In geval van structurele financiering zullen tevens beheersovereenkomsten opgemaakt worden. De Regering zal een algemeen kadaster aanmaken van alle begunstigen van de toegekende subsidies.

6) Een sterk gewestelijk openbaar ambt

Uitmuntendheid, modernisering en vernieuwing ten dienste van de gebruikers van het Gewest moeten de leidraad zijn voor onze overheidsinstellingen en bij de hervormingen die de Regering doorvoert. De Regering streeft naar een luisterbereid bestuur met een groot reactievermogen.

Het openbaar ambt vervult een essentiële rol door te zorgen voor een egalitair beheer van een geheel van openbare infrastructuren en diensten die van Brussel een dynamische en inclusieve stad maken waar het aangenaam leven is.

De Regering wil het personeelsmanagement van de gewestelijke diensten en instellingen moderniseren. Het doel is om meer verantwoordelijkheden en autonomie te geven aan de openbare beheerders. Zij zullen ook regelmatig en grondiger geëvalueerd worden. Bij hun evaluatie zal gebruik gemaakt worden van de resultaten van de vergelijkende analyses. Het beleid voor de aanwerving van de hoge ambtenaren zal gemoderniseerd worden en de Regering zal de reserve van onafhankelijke deskundigen die zetelen in de aanwervingscommissies, uitbreiden. De mobiliteit van de ambtenaren binnen de Brusselse administratie en naar andere lokale, gewestelijke, federale of gemeenschapsadministraties zal bevorderd worden.

Om de instellingen meer verantwoordelijkheid te geven voor het behalen van de vastgelegde doelstellingen, zal de omzendbrief over de personeelsplannen herzien worden om de goedkeuring en uitvoering van deze plannen te versnellen. Daarbij zullen de instellingen de inhoud van hun plan in de loop van het jaar binnen de perken van het toegekende budget kunnen wijzigen. De instellingen krijgen ook meer vrijheid om de frequentie van de functie- en evaluatiegesprekken met hun werknemers, die minstens om de twee jaar moeten plaatsvinden, te bepalen. De praktische modaliteiten daarvan zullen herevalueerd worden.

De aanwerving van statutaire personeelsleden en de statutarisering van contractuele medewerkers zullen vereenvoudigd worden, met behoud van alle bekwaamheidswaarborgen. Er zal een systeem onderzocht worden om contractuele personeelsleden te bevorderen door verhoging in graad.

De tuchtregeling voor statutaire personeelsleden zal, met respect voor de rechten van de verdediging, vereenvoudigd worden om seksisme, racisme en pesten doeltreffender te kunnen bestrijden.

Het welzijn van de ambtenaren is een belangrijke doelstelling en is ook bevorderlijk voor een efficiënte openbare dienstverlening. Het komt erop aan alle voorwaarden daarvoor te vervullen door een meer inspraakgericht

management te ontwikkelen, aangename werkruimten in te richten, de opleidingsvoorzieningen te versterken, de mobiliteit (binnen het bestuur, binnen het gewest en tussen de entiteiten) te vergemakkelijken, thuiswerk te bevorderen en de arbeidstijd aan te passen.

De Regering zal verder gaan met haar statutariseringsbeleid, waardoor de ambtenaren een stimulerende en dynamische loopbaan kunnen uitbouwen die op alle gebieden voldoening schenkt. Zij zal in het openbaar ambt een recht op onbereikbaarheid buiten de werkuren invoeren.

De Regering zal het gewestelijk beleid voor de bevordering van de diversiteit versterken door middel van opleidingen en bewustmaking. Zij zal de "diversiteitsplannen" verbeteren om ze concreter en beter controleerbaar te maken.

Verder zal de Regering ook de taalkennis van de onthaalmedewerkers inzetten door aan te geven welke talen zij spreken. Zo kunnen de burgers geholpen en doorverwezen worden in een andere taal, zonder afbreuk te doen aan de dienstverlening die in het Nederlands en het Frans gewaarborgd blijft.

Tot slot zal de Regering de verhuis van de diensten van de GOB binnen de voorziene termijn in goede banen leiden en van die gelegenheid gebruik maken om een geslaagde overgang in te luiden naar een moderne en duurzame administratie, wat het mogelijk moet maken om nieuwe werkmethodes en vernieuwende projecten in te voeren en beter tegemoet te komen aan de behoeften van het personeel.

De Regering zal vanuit een streven naar efficiëntie de mogelijkheden onderzoeken om de besturen te rationaliseren door verticale of operationele bevoegdheden samen te brengen. Deze evolutie moet plaatsvinden met aandacht voor het welzijn van de personeelsleden en zonder dat de slagkracht van het bestuur in het gedrang komt.

EEN GEWEST DAT HANDELT MET DE STEUN VAN DE PLAATSELIJKE BESTUREN

In het Brussels Gewest zijn het Gewest en de gemeenten intrinsiek met elkaar verweven. Zij verhouden zich tot elkaar in een kader van wederzijdse autonomie en samenwerking, dat moet resulteren in een volwaardig partnerschap en dat erop gericht moet zijn de kwaliteit van de dienstverlening aan de Brusselaars te verbeteren.

De Regering herbevestigt haar steun aan de gemeenten en plaatselijke besturen; besluitvormingsniveaus die het dichtst bij de realiteit en de behoeften van de Brusselse burger staan.

1) Efficiënte gemeenten ten dienste van de burger

Het is nodig om de huidige institutionele structurering te evalueren. Daarom zal de Regering bij het begin van de legislatuur het startsein geven voor een staten-generaal waarop de steeds terugkerende vragen over de organisatie van de gemeenten, OCMW's, politiezones en het Gewest zonder enig taboe besproken zullen worden.

De Regering zal ten laatste tegen september 2021 een verslag opmaken, met een concreet actieplan dat zij vervolgens geleidelijk ten uitvoer zal brengen.

De Regering zal de voorwaarden bepalen voor een vijfjarig strategisch partnerschap dat het Gewest in enkele essentiële gedeelde bevoegdheidsdomeinen met de Brusselse gemeenten zal aangaan om te bepalen wat de territoriale prioriteiten zijn van het Gewest en welk beleid het Gewest op het grondgebied van de gemeenten financiert.

Om het vertrouwen van de burger in het door het Gewest gefinancierde beleid te versterken, zal de Regering jaarlijks een verslag publiceren over de geldstromen tussen het Gewest en de plaatselijke besturen. Meteen na de opmaak van het eerste verslag over de geldstromen zal een meerjarenovereenkomst de bilaterale verbintenissen van de partijen formeel vastleggen.

Een dergelijke coördinatie lijkt noodzakelijk om het overheidsbeleid transparant en coherent te laten zijn en de werklast voor de plaatselijke besturen te verlichten (administratieve vereenvoudiging van de projectoproepen, verantwoordingsstukken, enz.) en is een eerste stap naar contractualisering. Dat verslag moet de plaatselijke besturen responsabiliseren bij de concrete uitvoering van de beleidsinitiatieven van gewestelijk belang.

Om het optreden van het Gewest en de gemeenten op regelmatige basis te coördineren, zal een platform "G+19" in het leven geroepen worden, dat minstens tweemaal per jaar zal samenkomen om in dialoog te treden over de strategische en operationele doelstellingen. Daarnaast zal iedere minister van de Regering binnen zijn of haar eigen bevoegdheden moeten zorgen voor een coördinatie met de gemeentecolleges. Het gewestelijk toezicht zal versterkt worden door te zorgen voor een betere coördinatie tussen de gewestdiensten.

Omdat de gemeenten heel wat opdrachten voor de aanneming van werken uitschrijven, gaat de Regering erover nadenken om de plaatselijke besturen voor deze opdrachten ondersteuning te bieden door hen te laten samenwerken met gespecialiseerde gewestelijke instanties.

De Regering zal de teksten die van kracht zijn bij de plaatselijke besturen, tijdens deze legislatuur verder moderniseren. Met het oog daarop zal de Regering de wetgeving die van toepassing is op de Brusselse plaatselijke besturen (toezicht, nieuwe gemeentewet, verplichtingen inzake openbaarmaking, burgerparticipatie, enz.) codificeren. Die codex zal uitgebreid worden met de regels over goed bestuur (transparantie, statuut van de mandataris, onverenigbaarheden, enz.) en deontologie (belangenconflicten, enz.), die geharmoniseerd en versterkt zullen worden. Vooraf moeten in allerlei teksten, waaronder de nieuwe gemeentewet, de ordonnantie over de "bestuursvormen" en de regels over het administratief toezicht, een aantal wijzigingen aangebracht worden.

De Regering zal in de loop van deze legislatuur de wetgeving over de erediensten verder moderniseren. Daarbij zal zij uitgaan van het algemene principe dat de erediensten gelijk zijn en ernaar streven een administratieve vereenvoudiging door te voeren, de gemeenten bijstand te verlenen, een betere kennis te verwerven over de plaatselijke geloofsgemeenschappen en de overheidsuitgaven en de geldstromen wettelijk te controleren.

Begraafplaatsen zijn en blijven een gemeentelijke bevoegdheid. Binnen het gewestbestuur gaan we echter een cel oprichten om de zaken die te maken hebben met begrafenissen en lijkbezorging, te coördineren. Deze cel krijgt de taak om de beleidsinitiatieven op dit gebied op transversale wijze te omkaderen, te sturen en bekend te maken.

2) Een hervorming van het plaatselijk bestuur om het gemeentelijk en het gewestelijk niveau meer complementair te maken

De lokale mandaten vormen een schakel met het buurniveau. De Regering wil deze versterken door middel van een grootschalige hervorming die zij zal voorleggen aan het Brussels Parlement en die steunt op de volgende krachtlijnen:

- 1° volledige decumul tussen een plaatselijk uitvoerend mandaat (burgemeester, schepen of OCMW-voorzitter) en een parlementair mandaat zodra de ordonnantie tot wijziging van de nieuwe gemeentewet, uiterlijk eind 2020, is afgekondigd, zonder afbreuk te doen aan de rechten van de betrokken verkozenen op het ogenblik van de inwerkingtreding en dat tot aan de hernieuwing van de gemeenteraden;
- 2° het aantal schepenen in de Brusselse gemeenten verlagen, maar daarbij wel enkele essentiële regels in verband met het behoud van de representativiteit en de pariteit in acht nemen;
- 3° het statuut van de burgemeesters, schepenen en OCMW-voorzitters opwaarderen door het af te stemmen op het statuut van de plaatselijke mandatarissen in Vlaanderen en Wallonië, zodat zij zich volledig kunnen wijden aan hun gemeente;
- 4° het statuut van gemeenteraadslid en raadslid voor maatschappelijk welzijn opwaarderen, zodat zij een specifieke bescherming op het werk genieten bij de uitoefening van hun mandaat.

3) Vertrouwen en transparantie waarborgen

De Regering zal de regels over transparantie en openbaarheid omkaderen door de gewestelijke kanselarijdiensdienst de opdracht te geven om met gedeelde personeels- en informaticamiddelen de beslissingen van de plaatselijke (gemeenten, OCMW's, intercommunales, enz.) en gewestelijke overheden (diensten van de Regering en ION's) transparant te maken.

De Regering zal de GSOB de opdracht geven om sterkere inspanningen te leveren voor de plaatselijke besturen om hen beter in staat te stellen een goed bestuur te waarborgen. Daarnaast zal binnen de GSOB met talent.brussels een referentiecentrum voor de erkenning van verworven vaardigheden in het openbaar ambt worden opgericht om zoveel mogelijk Brusselaars de mogelijkheid te bieden hun vaardigheden te verzilveren. In dat centrum zullen ook de plaatselijke besturen vertegenwoordigd zijn. De plaatselijke ambtenarij biedt namelijk veel werkgelegenheid voor de Brusselaars. Tot slot zal de GSOB structureel omgevormd worden tot een vzw van gewestelijk belang, zodat zij aan de Regering beter rekenschap kan afleggen van wat zij doet.

De Regering zal het administratieve beheer van de OCMW-dossiers vereenvoudigen. Het protocolakkoord over het toezicht op de OCMW's zal herzien worden om het af te stemmen op de taken die het gewestbestuur uitoefent in opdracht van de GGC.

4) Een rechtvaardige en transparante financiering die aangepast is aan de Brusselse realiteit

Het Gewest is in toepassing van het samenwerkingsakkoord van 13 december 2013 verantwoordelijk voor het begrotingsresultaat van de plaatselijke besturen. Bijgevolg wordt het financieringssaldo van de Brusselse plaatselijke besturen voortaan mee verrekend bij de raming van het financieringssaldo van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De Regering zal het systeem voor de financiering van de algemene dotatie aan de gemeenten behouden en zij zal op basis van het verslag over de geldstromen het kaderwerk van dat systeem aanpassen om de verschillen tussen de gemeenten bij te sturen.

Daarnaast zal de Regering bijzondere aandacht schenken aan de budgettaire weerslag die de hervormingen van het Gewest zullen hebben op het vermogen van de gemeenten om een eigen beleid te voeren.

De Regering zal het Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën (BGHGT) behouden als instrument ten dienste van de plaatselijke besturen en zal het een sterkere rol laten vervullen om de gemeenten met financiële problemen, alsook bij de eventuele ziekenhuisherstructureringen, te helpen, te adviseren en te begeleiden. De rol van het BGHGT als financiële bemiddelingsinstantie voor de politiezones zal uitgebreid worden.

Tot slot zullen de investeringsleningen op de eerste plaats voorbehouden worden voor projecten die verband houden met de bevolkingsgroei, milieu-investeringen en de digitalisering van de plaatselijke besturen. De looptijd van de leningen zal aangepast worden aan de aard van de prioritaire investeringen.

De Regering zal het Fiscaal Compensatiefonds afstemmen op de huidige realiteit om de doelstellingen in verband met economische ontwikkeling en milieuverantwoordelijkheid te heromschrijven, het fiscaal stelsel overzichtelijker te maken door de belastingreglementen te harmoniseren of door de inkohiering van belastingen voor rekening van de gemeenten te laten beheren door het gewest (één-loket voor de fiscaliteit). Zij zal zich ervan vergewissen dat de maatregel neutraal is voor de gemeenten (gewaARBorgd rendement).

Het Gewest zal alles in het werk stellen om met name via het Overlegcomité de federale staat te verplichten een mechanisme in te voeren om de gevolgen van eenzijdige beslissingen van de federale regering voor de gemeenten en het Gewest te neutraliseren, vooral wanneer het gaat om beslissingen in verband

met de personenbelasting, die de inkomsten van de gewesten en de gemeenten zouden doen dalen of onvoorspelbaar en onstandvastig maken.

De Regering zal bijeenkomsten beleggen van de plaatselijke besturen en de federaties van Brusselse ondernemingen om de lokale consumptie van onze plaatselijke besturen te stimuleren, de kringlooeconomie te bevorderen en op die manier de tewerkstelling van de Brusselaars te bevorderen.

5) Een sterker plaatselijk openbaar ambt

De Regering zal de besluiten over het plaatselijke personeelsbeheer verder implementeren en zal de werking van de besluiten over het sociaal handvest evalueren. De Regering zal onderzoeken hoe de personeelsstatuten bij de plaatselijke besturen (gemeenten, OCMW's en hoofdstuk XII-verenigingen) hervormd kunnen worden. De Regering zal de mobiliteit tussen het plaatselijk en het gewestelijk openbaar ambt bevorderen.

De Regering zal in samenwerking met de vertegenwoordigers van de plaatselijke besturen een geharmoniseerd statuut voor het plaatselijk openbaar ambt voorstellen. In dat verband zal zij de werking van het Comité C en in het bijzonder de vertegenwoordiging van de plaatselijke besturen daarin verduidelijken en verbeteren, zodat het overleg over deze omvangrijke harmoniseringsinspanning in de beste omstandigheden kan plaatsvinden. De Regering zal de statutarisering van het plaatselijke overheidsperoneel en de invoering van een tweede pensioenpijler voor de contractuele medewerkers ondersteunen.

Daar de pensioenlasten voor de plaatselijke ambtenaren in stijgende lijn zijn, zal de Regering er bij de federale staat voor pleiten om te onderhandelen over een verhoogde herfinanciering van het gesolidariseerd pensioenfonds. Ook zal zij alle mogelijke actiemiddelen gebruiken om de terugbetaling van de taalpremies te verkrijgen.

De Regering zal de plaatselijke besturen ertoe aanzetten hun personeelsbehoeften op meerjarige basis vast te stellen en te bepalen wat de knelpuntberoepen zijn teneinde de nodige profielen te vinden en de tewerkstelling van de Brusselaars aan te zwengelen.

Daarnaast zal de Regering een volledig en concreet investeringsplan goedkeuren.

Dat plan zal ertoe strekken de plaatselijke besturen verder te informatiseren, zowel de instrumenten, software en toepassingen van de administratieve diensten voor de bevolking (toegang tot het rijksregister, ID- & paspoortplatform, eerste inschrijving, platform voor interactieve uitwisselingen

met de burger, enz.) als de instrumenten, software en toepassingen van de plaatselijke besturen voor de bekendmaking van het cultureel en toeristisch aanbod of van evenementen. De voorkeur zal uitgaan naar het gebruik van vrije en open oplossingen.

Daarnaast moet het ook toelaten om de software en de toepassingen van de OCMW's te moderniseren.

6) Een gecoördineerd preventie- en veiligheidsbeleid

Het Gewest heeft, als gevolg van de zesde staatshervorming, bevoegdheden gekregen voor de coördinatie van het preventie- en veiligheidsbeleid. Die bevoegdheden zijn ondergebracht bij Brussel Preventie en Veiligheid (BPV), dat als nieuwe instelling de opdracht heeft om het veiligheidsbeleid te coördineren.

De Regering zal de instrumenten voor de coördinatie van het veiligheidsbeleid versterken, met name via het gewestelijk communicatie- en crisiscentrum. Daarvoor zal bij grootschalige evenementen systematisch één commandostructuur toegepast worden.

BPV heeft een globaal veiligheids- en preventieplan ingevoerd en vorm gegeven aan instrumenten die in de toekomst van essentieel belang zullen zijn: de oprichting van een geïntegreerd communicatie- en crisiscentrum, de uitrol van videobescherming, de terbeschikkingstelling van drones en de oprichting van een gewestelijke school voor de veiligheidsberoepen.

De Regering zal de Brusselse Gewestelijke Dienst voor Brandbestrijding en Dringende Medische Hulp verder hervormen op basis van de aanbevelingen die goedgekeurd zijn door het Parlement, en de DBDMH daarbij voldoende financiële en personele middelen ter beschikking stellen. De Regering zal ook de kazernes verder renoveren en herstructureren.

De Regering herbevestigt dat de federale overheid op het vlak van veiligheid absoluut blijk moet geven van loyaliteit.

De Brusselse Regering zal bij de federale Regering aankloppen met de vraag naar:

- enerzijds voor de politionele veiligheid:
 - bijkomende financiële middelen op maat van de Brusselse zones door de KUL-norm heraan te passen en af te stemmen op de huidige realiteit;
 - personele middelen en gespecialiseerde bijstand van de federale politie om de lokale politiezones sterker te ondersteunen bij het waarborgen van de veiligheid in de trein- en metrostations en de

- handhaving van de openbare orde bij internationale evenementen;
- en anderzijds voor de burgerlijke veiligheid:
 - een rechtvaardige en aangepaste financiering voor de DBDMH, naar het voorbeeld van de financiering die de federale staat toekent aan de 34 hulpverleningszones;
 - een kazerne van de civiele bescherming op of dichtbij het grondgebied van het Gewest.

De Regering zal ook meer middelen voor de gerechtelijke politie vragen voor de strijd tegen de zware en georganiseerde misdaad, waaronder de strijd tegen terrorisme en de aanpak van de drugshandel.

De Regering zal tevens de vraag aan de federale Regering om het strategisch veiligheids- en preventieplan (SVPP) uit te breiden naar alle 19 gemeenten steunen. De Regering zal de doelstellingen, resultaten en financiering van haar preventiebeleid herevalueren om haar middelen billijker te bestemmen voor de prioritaire wijken en uitdagingen.

De Regering vraagt om de rekrutering van gemeenschapswachten te ondersteunen, te valoriseren en te bevorderen en hen toe te laten om onder bepaalde voorwaarden politie-inspecteur te worden.

In de legislatuur 2019-2024 moet Brussel Preventie & Veiligheid bevestigd worden in zijn rol als coördinator van het preventie- en veiligheidsbeleid en moeten de instrumenten die het ontwikkelt, verder uitgerold worden.

Vanuit de vaststelling dat de bevoegdheden versnipperd zijn en om het veiligheidsbeleid doeltreffender te maken, worden alle spelers van de veiligheidsketen aangespoord tot overleg.

Belangrijk in dat verband is bijvoorbeeld dat de Regering de videobescherming van de politiezones, de MIVB en Brussel Mobiliteit versneld zal integreren in het gewestelijk platform, zodat BPV en het communicatie- en crisiscentrum zo goed mogelijk hun werk kunnen doen. De integratie van het platform zal verder uitgebreid worden naar andere openbare instellingen, zoals de NMBS en naar privé-instellingen zoals de winkelcentra.

De Regering verbindt zich ertoe de Gewestelijke Veiligheidsraad te versterken in zijn rol als instantie die bevoegd is om alle veiligheidsuitdagingen voor het Gewest aan te pakken.

Het volgende globaal veiligheids- en preventieplan (GVPP) zal een gewestelijke aanpak uitzetten en de verschillende instrumenten voor de subsidiëring van de politiezones en gemeenten samenbrengen in één financieel en juridisch

kader, wat bevorderlijk moet zijn voor het uitwerken van een gewestelijke strategische visie. De Minister-President zal zich inzetten om de algemene politiereglementen te harmoniseren.

De Regering zal via BPV optreden als coördinator voor bepaalde verschijnselen en uitdagingen die de gemeente- of zonegrenzen overstijgen door:

- het Observatorium een sterkere rol toe te bedelen voor het analyseren / in beeld brengen van de misdaadverschijnselen en voor de evaluatie van het overheidsbeleid;
- specifieke actieplannen uit te werken;
- de veiligheid op het openbaar vervoer en de verkeersveiligheid te verbeteren;
- een aanpak te ontwikkelen die gebaseerd is op "Security by design" voor de beveiliging van de openbare ruimte.

De Regering zal via het GPVP prioritair werk maken van beleidsinitiatieven ter bestrijding van alle vormen van discriminatie op basis van taal, huidskleur, herkomst, religie, geslacht, seksuele geaardheid, sociale afkomst en maatschappelijke stand. Dit moet centraal staan in de politieopleiding. Verder zal BPV een actieplan tegen etnische profilering uitwerken.

De Regering zal zorgen voor de middelen om voor het einde van de legislatuur een laagdrempelig geïntegreerd centrum te openen en zal inzetten op risicopreventie en -beperking door risicobeperkende gebruiksruidten voor drugsverslaafden uit te bouwen.

De Regering zal ondersteuning bieden voor het opzetten van een structuur om mensen die vrijgelaten zijn uit de gevangenis, te begeleiden en zo hun herintegratietraject te vergemakkelijken, naar het voorbeeld van de desistentiehuizen.

De Regering zal een specifiek onthaal inrichten voor slachtoffers van een cyberaanval, pesten of discriminatie op sociale media en zal de inspanningen op het vlak van cyberveiligheid ondersteunen.

Brusafe zal fungeren als uniek toegangslot voor de opleiding en de rekrutering van Brusselaars in de verschillende veiligheidsberoepen. Er zal nauwer samengewerkt worden met Actiris, de VDAB Brussel en Bruxelles Formation om een volwaardige "veiligheidssector" te creëren. De Regering zal zorgen voor de invoering van door het Gewest gecertificeerde opleidingstrajecten om de actoren verder te professionaliseren en hun werk en ervaring te valoriseren.

Binnen de beroepenschool zal de Regering extra ondersteuning bieden voor de uitbouw van competentiepolen, zoals veiligheid op het openbaar vervoer, de bestrijding van discriminatie, brandpreventie en dringende medische hulp, enz.

De Regering zal aansturen op een gedeeld gebruik van de opleidingsinfrastructuur om te voldoen aan de behoeften van alle preventie-, veiligheids- en hulpdienstoperatoren.

De Regering zal ondersteuning bieden voor EHBO-opleidingen voor burgers en voor de uitrol van een uitgebreid netwerk van automatische defibrillatoren in de openbare ruimte.

De Regering zal sterker inzetten op de "digitale omwenteling" om ervoor te zorgen dat de moderne technologieën ingang vinden in de verschillende veiligheidsberoepen.

EEN GEWEST DAT MEESPEELT OP HET EUROPESE EN INTERNATIONALE TONEEL

Als hoofdstad van Europa heeft Brussel van nature een internationale roeping. Het Gewest, waar tal van Europese en internationale instellingen hun hoofdzetel gevestigd hebben, moet uitgroeien tot een referentiebestemming, maar het moet ook zijn stem laten horen.

1) Brussel, Culturele Hoofdstad 2030

Cultuur bevordert de individuele en collectieve emancipatie en biedt mogelijkheden om de maatschappelijke ruimte te democratiseren en de sociaaleconomische ongelijkheden te verkleinen.

De Regering zal Brussel, in samenwerking met de Stad en de gemeenten, formeel voordragen als kandidaat culturele hoofdstad van Europa in 2030. Die kandidatuur moet een aanzet geven om de creatieve krachten te bundelen en de gelegenheid vormen om een nationale ambitie voor de hoofdstad aan de dag te leggen. De Regering zal de culturele sector op grote schaal betrekken bij dit initiatief.

De Regering zal de identiteit en de opbouw van een Brussels cultuurbeleid ondersteunen. Dat project moet de diversiteit van het cultuuraanbod, de instellingen en het publiek weerspiegelen, maar het moet ook emancipatorisch en toegankelijk zijn voor alle Brusselaars.

In dat verband zal de Regering de bicommunautaire culturele initiatieven ondersteunen en bijstand verlenen om een tweetalig uniek-loket voor de Brusselse cultuurspelers en kunstenaars op te richten. De Regering zal binnen haar bevoegdheden ijveren voor een bestuursmatige vereenvoudiging in het cultuurbeleid om de samenwerking tussen de gewestelijke en gemeenschapsinstanties te bevorderen en hiervoor de nodige mechanismen te ontwikkelen.

Daarbij aansluitend zal de Regering haar plannen om de vroegere Citroëngarage aan het IJzerplein om te vormen tot een "Culturele Stad" voortzetten. Dat project is toevertrouwd aan de Stichting Kanal. De Regering verbindt er zich ook toe om de beheersovereenkomst tussen de Regering en de Stichting voor de periode 2019-2023 volledig uit te voeren. De Stichting Kanal en de verschillende Brusselse openbare diensten zullen nog nauwer met elkaar samenwerken om het project daadwerkelijk uit te voeren en ervoor te zorgen dat het zich openlijk richt tot de wijk en de Brusselse kunstenaars. De beheersovereenkomst van het CIVA zal verder uitgevoerd worden tot wanneer het in 2023 opgenomen zal zijn in het project. De Regering zal de federale

staat en de Gemeenschappen betrekken bij een structureel partnerschap om dit project internationaal in de kijker te plaatsen.

De Regering zal er bij de federale staat op blijven aandringen dat zij de nodige investeringen en renovaties verricht om de federale wetenschappelijke en culturele instellingen en musea die Brussel een internationale uitstraling bezorgen, op te waarderen.

De Regering zal de uitbouw van een Brussels centrum voor stadscultuur (dans, muziek, dramatische kunsten, beeldende kunsten) opstarten en coördineren. Zij zal het ook gemakkelijker maken om kunstvormen, zoals *street art*, in de stad te ontwikkelen.

Om het Brusselse cultuuraanbod nog zichtbaarder te maken en een sterkere visuele identiteit te geven, zal de Regering haar steun verlenen om in samenwerking met de gemeenten, de federale staat en de gemeenschappen één enkele bewegwijzering voor alle culturele trekpleisters in het gewest in te voeren en zal zij het kadaster van de culturele infrastructuur in Brussel valoriseren.

De Regering zal het Flageyproject, een baken met grote symboolwaarde in het Brusselse cultuurleven, ondersteunen in zijn voortbestaan.

Zij zal de steun voor screen.brussels versterken om een structurerend effect voor de creatieve industrie en de audiovisuele sector te garanderen. Zij zal ook de wisselwerking tussen de vier operatoren van screen.brussels versterken.

Tot slot zal het beleid voor de herwaardering van het erfgoed versterkt worden door de ordonnantie over het roerend en immaterieel cultureel erfgoed ten uitvoer te brengen. Brussel kan bogen op een rijk en gediversifieerd erfgoed, zowel vanuit een archeologisch en architecturaal of vanuit een historisch, cultureel, folkloristisch of milieukundig oogpunt. Het erfgoed biedt heel wat belangrijke herkenningspunten voor de inwoners. Het maakt de stad gezellig en aantrekkelijk. De Brusselaars moeten trots kunnen zijn op hun erfgoed. Voor de Regering is het zeer belangrijk om dit erfgoed te vrijwaren zodatook in het buitenland het imago van aantrekkelijke stad blijft behouden.

De Regering verbindt zich ertoe de acties die uitgaan van de Directie Cultureel Erfgoed te versterken, maar ook steun te blijven verlenen voor de verschillende initiatieven die gemeenten en verenigingen opzetten voor het grote publiek, zowel uit Brussel als uit het buitenland, om de architecturale en stedenbouwkundige rijkdom van Brussel te leren (er)kennen, respecteren en met trots te aanschouwen. Er zal bijzondere aandacht besteed worden aan initiatieven die zich richten tot jongeren, onder meer door bewustmakingsprojecten voor scholen te organiseren of te ondersteunen.

2) Brussel, hoofdstedelijke bestemming

Het toerisme en het imago van Brussel zijn essentiële economische hefboomen voor het Gewest, want zij zorgen in tal van sectoren (handel, cultuur, horeca, enz.) voor niet-delokaliseerbare jobs. Het toerisme vertegenwoordigt 8,1 % van de Brusselse tewerkstelling.

De Regering zal blijven ijveren voor een sterk en aantrekkelijk imago van de hoofdstad en dat uitdragen naar de Brusselaars, de inwoners van België en de bezoekers uit het buitenland. De ontwikkeling van het duurzaam toerisme zal ook in de nieuwe legislatuur een belangrijke prioriteit zijn. De Regering zal een actieplan implementeren.

De Regering zal *visit.brussels* aan de hand van een vernieuwd strategisch plan versterken als instantie die een vooraanstaande rol vervult om het Gewest en de 19 gemeenten te promoten en evenementen te organiseren. Zij zal een geïntegreerd beleid uittekenen om de uitstraling van het Brussels Gewest te bevorderen door via *visit.brussels* aan city marketing te doen. De Regering zal ook het festival "bright.brussels" verder uitbreiden, samen met de gemeenten die daaraan willen meedoen. Daarbij zal aandacht geschonken worden aan de eventuele overlast voor de buurtbewoners.

De Regering stuurt aan op strengere maatregelen die ertoe moeten aanzetten evenementen op een milieuvriendelijke manier te organiseren. Daarnaast zal zij nagaan wat de koolstofuitstoot is van projecten die rechtstreeks steun krijgen. Er zal een ethisch samenwerkingscharter opgemaakt worden met goede praktijken voor het organiseren van evenementen. Het Gewest zal erop toezien dat het toeristische aanbod zich ontwikkelt over het hele gewest.

Zij zal Brussel blijven promoten als gewest waar congressen plaatsvinden, maar ook als een stad voor studenten, cultuurbeleving en sportbeoefening en daarin verder investeren.

De Regering zal een strategie bepalen om beurzen en congressen die afgestemd zijn op het profiel van het Gewest, te ondersteunen en te ontvangen. Het doel is om de komst van internationale congressen die Brussel meer zichtbaarheid geven en een toegevoegde waarde kunnen bieden voor de economische ontwikkeling, te steunen. Op de Heizelvlakte gaan we verder met de ontwikkeling van een congrescentrum dat voldoet aan de internationale normen.

We gaan een stapje verder in ons beleid om het Gewest aan te prijzen door Brussel niet alleen te promoten voor korte verblijven, maar ook als woonbestemming. We zullen een gecoördineerd city marketingbeleid voeren

om te benadrukken hoeveel troeven Brussel als gewest te bieden heeft voor zij die er zich willen vestigen.

Tot slot zal het Gewest voorstellen om een coördinatie op gang te brengen tussen de actoren van het nachtleven om de dialoog met de verschillende overheden en diensten (gewest, gemeenten, politie, brandweer, enz.) te vergemakkelijken.

3) Een Europese ambitie voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Brussel fungeert als hoofdstad van de Europese Unie. In die hoedanigheid moet het Gewest een aantal bijzondere taken vervullen ten dienste van de reputatie en de democratische ambitie van de Europese Unie. Het Brussels Gewest moet inspelen op de aanwezigheid van de Europese instellingen en de vestiging van tal van Europese staatsburgers op zijn grondgebied door regelmatig en grondiger in dialoog te treden met de Europese overheden en de Europese burgers.

De Regering zal de belangen van het Gewest in de verschillende Europese beleidsdomeinen blijven behartigen. De klemtoon zal daarbij systematisch gelegd worden op de stedelijke uitdagingen.

Een proactieve opvolging van de Europese aangelegenheden is van groot belang en creëert opportuniteiten. Daarom gaan we de Directie Brussels International (BI) versterken en haar bijzondere aandacht laten besteden aan Europese beleidszaken. Zo komt er een strategische cel die de opdracht zal krijgen om de verschillende Europese fondsen en financiële instrumenten, o.a. de EFRO-fondsen, op elkaar af te stemmen om er zoveel mogelijk profijt uit te halen en ze op te nemen in en te koppelen aan de verschillende beleidsinitiatieven die het Gewest, de Gemeenschappen en de lokale overheden op het Brusselse grondgebied uitvoeren. We gaan de bijdrage aan het Europees Semester en aan het Nationaal Hervormingsprogramma specifiek coördineren met Perspective.

De taak van BI zal erin bestaan de Regering bij te staan bij de besluitvorming, het Europees beleid proactief op te volgen, ervoor te zorgen dat de Brusselse belangen mee doorwegen in het Europese besluitvormingsproces en dan meer bepaald bij de intra-Belgische coördinatie, maar ook wanneer het Gewest voor België zetelt in de Raad van Ministers, de prioriteiten van de Regering op te volgen en te beoordelen in het licht van de Europese verplichtingen en strategische nota's op te maken over de grote Europese dossiers.

De Regering zal een ondersteunende dienst voor Brusselse projectdragers (gewestelijke besturen, plaatselijke besturen, KMO's, universiteiten, non-profit, enz.) oprichten. Die moet het mogelijk maken om de Europese subsidies beter

binnen te rijven, maar moet ook zorgen voor een billijkere en efficiëntere toegang tot en verdeling van de Europese fondsen. Deze dienst zal instaan voor de coördinatie met de advies- en begeleidingsinstellingen voor bijzondere programma's en zal de informatie over de Brusselse deelnemers aan deze programma's centraliseren.

De Regering zal actief deelnemen aan de belangrijke projecten van de Europese Commissie. Deze projecten dragen in aanzienlijke mate bij tot de economische groei, de werkgelegenheid en het concurrentievermogen van de Brusselse bedrijven in strategische sectoren en maken het mogelijk om de Brusselse spelers die zich toeleggen op onderzoek, ontwikkeling en innovatie wereldwijd te positioneren.

Doordat in Brussel zoveel Europese en internationale instellingen gevestigd zijn, draagt het Gewest bijzondere verantwoordelijkheden op het vlak van stedenbouw, veiligheid, het onthaal van de internationale ambtenaren, mobiliteit, leefmilieu, enz.

Het Commissariaat voor Europa en de internationale organisaties (CEIO), dat handelt in opdracht van de Regering, zal zijn rol als ondersteunende instantie, facilitator en institutionele bemiddelaar tussen de Europese en internationale instellingen en organisaties, hun in Brussel gevestigde medewerkers en de Brusselse overheid voortzetten en versterken.

De Regering zal, in samenwerking met het CEIO en visit.brussels, de banden met de spelers in de Europese Wijk strakker aanhalen om deze wijk toeristisch aantrekkelijker te maken door er te zorgen voor een mix van functies.

De Regering zal samen met het CEIO voorstellen om een Brussel-Europa Forum op te richten dat, op een met de Europese overheden nog overeen te komen manier, de gewestelijke en Europese instellingen en de Brusselse burgers met elkaar in dialoog moet brengen om de waarden van de Europese Unie kracht bij te zetten. Het is de bedoeling om met dit Forum de participatieve democratie te stimuleren en er op die manier voor te zorgen dat de politieke ambitie van de Europese Unie meer aanhang vindt bij de burgers.

4) Een Gewest dat zich internationaal laat horen

Het Gewest zal actief deelnemen aan de werkzaamheden van de internationale organisaties - in het bijzonder die van de Raad van Europa, de Benelux, de OESO en de VN en haar agentschappen - en de internationale netwerken - waaronder Metropolis, Eurocities, de Vergadering van de Europese Regio's - en deze ook opvolgen, om de kansen die deze instanties bieden, optimaal te benutten en zijn belangen als stadsgewest te verdedigen.

Het Gewest telt momenteel 29 bilaterale partners op vier continenten. De uitvoering van de akkoorden met die partners blijft prioritair. We gaan onderzoeken of we projectoproepen over transversale thema's van gewestelijk belang kunnen uitschrijven om initiatieven bij of met onze bilaterale partners te financieren. De Regering zal de mogelijkheid bestuderen om één of twee nieuwe akkoorden te sluiten met een strategische partner in een sterk groeigebied.

BI zal het Gewest en zijn troeven promoten tijdens missies in het buitenland en op evenementen die het Gewest organiseert, zoals de Brussels Days, of waaraan het deelneemt, zoals de koninklijke bezoeken. Om de nodige ondersteuning te bieden tijdens die bezoeken, zou bij Brussels International een protocoldienst opgericht moeten worden.

De Regering zal het Europese handelsbeleid zo goed mogelijk opvolgen. Met het oog daarop is het nodig om de delegatie bij de EU die de economische, milieugerelateerde en sociale standpunten van het Gewest in een vroeg stadium moet verdedigen, te versterken. Daarnaast moeten we ook een sterkere rol toedichten aan het Agentschap voor de Onderneming, dat de Brusselse economische sector in de ruime betekenis van het woord en de commerciële belangen van het Gewest moet analyseren.

Een goede samenwerking tussen BI/de delegatie bij de EU en het Agentschap voor de Onderneming moet het mogelijk maken om de handelsakkoorden op te volgen vanaf het ogenblik dat de onderhandelingen erover van start gaan tot wanneer het Brussels Parlement ermee instemt. Dit zou ook moeten helpen om deze akkoorden beter bekend te maken bij de Brusselse KMO's, die zich over het algemeen nog onvoldoende bewust zijn van de kansen die handelsverdragen voor hen kunnen bieden.

Aan de bilaterale handels- en investeringsakkoorden met de Europese Unie of België zal de voorwaarde verbonden worden dat zij sociale en milieubepalingen moeten bevatten met effectieve uitvoerings- en controlemechanismen. De Regering zal erop toezien dat hieraan ook bepalingen worden toegevoegd over de naleving van de mensenrechten en de fundamentele normen van de IAO (waaronder de vakbondsrechten van de werknemers).

De Regering zal zich ook verzetten tegen het privaat supranationaal rechtscollege dat multinationals de mogelijkheid biedt om staten rechtstreeks te vervolgen en zal pleiten voor een geschillenbeslechtsmechanisme door een multilateraal investeringshof (publiek, onafhankelijk en open voor alle belanghebbenden). Zij zal ook haar steun verlenen aan de totstandkoming van een bindend multilateraal verdrag om de eerbiediging van de mensenrechten door multinationale ondernemingen te waarborgen, waarover momenteel in de VN wordt onderhandeld. In afwachting van en in geval van bilaterale

handelsbetrekkingen tussen de Europese Unie en derde landen zal de regering ervoor zorgen dat de overeenkomst voorziet in de oprichting van een rechtbank voor geschillenbeslechting, die aanzienlijke garanties biedt ten aanzien van haar onafhankelijkheid en de eerbiediging van de rechtsstaat.

De politieke, culturele, burgergerichte en sociale dimensie is eveneens een belangrijk element in onze betrekkingen. De Regering zal haar beleid voor ontwikkelingssamenwerking versterken en richten op haar partners, waaronder de regio's Kinshasa en Rabat. Ook synergieën met de gemeenten, universiteiten en andere Brusselse partners zullen worden aangemoedigd.

Tot slot zal de Regering, aansluitend bij haar eigen verbintenissen om een ecologische en solidaire omslag te bewerkstelligen, er bij de Europese Unie voor pleiten om werk te maken van economische en sociale hervormingen die een ecologische en solidaire transitie op gang moeten brengen.

Met het oog daarop zal de Regering volgende zaken op de Europese tafel leggen:

- een klimaatbank oprichten die de nodige investeringen in de transitie kan financieren;
- een richtlijn uitwerken om alle financiële actoren in de Europese Unie te doen afzien van investeringen in fossiele energiebronnen;
- komaf maken met de huidige begrotingsnormen, zodat deze investeringen geboekt kunnen worden buiten de begrotingssaldi;
- fiscale convergentie en de strijd tegen sociale en fiscale dumping;
- het is absoluut noodzakelijk een geharmoniseerde grondslag voor de vennootschapsbelasting in te voeren en te streven naar een convergentie van de tarieven om de fiscale dumping, die het sociale Europa ondergraaft, doeltreffend te kunnen bestrijden;
- in uiterlijk 2050 koolstofneutraliteit bereiken en de doelstelling vastleggen om de uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 met minstens 55 % te verminderen;
- een kerosinebelasting invoeren om het aantal verplaatsingen met het vliegtuig effectief te doen dalen.